

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียน
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

**The attribution of learning success and failure of students
in Private Universities in Bangkok and suburban areas**

โดย

ดร. สุธีรา นิมิตรวิวัฒน์

งานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2555

ชื่อเรื่อง การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผู้วิจัย ดร.สุธีรา นิมิตรนิวัฒน์

สถาบัน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปีที่พิมพ์ 2555 **สถานที่พิมพ์** มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แหล่งที่เก็บรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

จำนวนหน้างานวิจัย 115 หน้า

คำสำคัญ การอนุมานสาเหตุ ความสำเร็จในการเรียน ความล้มเหลวในการเรียน มหาวิทยาลัยเอกชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพการณ์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จากมหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิต จำนวนรวม 800 คน รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยปัจจัยภายใน คือ อารมณ์ดี มากที่สุด นักศึกษาอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่ามีความไม่คงที่มากกว่ามีความคงที่ สามารถควบคุมได้มากกว่าไม่สามารถควบคุมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001
2. นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่าเกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดย ปัจจัยภายใน คือ ไม่มีความสามารถ มากที่สุด นักศึกษาอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่ามีความคงที่มากกว่ามีความไม่คงที่ ไม่สามารถควบคุมได้มากกว่าสามารถควบคุมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การอนุมานสาเหตุความสำเร็จของนักศึกษาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในตัวแปร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับ การศึกษาของผู้ปกครอง

6. นักศึกษาที่อาศัยในเขตเมืองและนักศึกษาที่อาศัยในเขตชนบทอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการ เรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Title : The attribution of learning success and failure of students in Private Universities in Bangkok and suburban areas

Researcher : Sutheera Nimtniwat Ph.,D.

Institution : Dhurakij Pundit University

Year of Publication : 2012 **Publisher :** Dhurakij Pundit University

Source : Dhurakij Pundit University **No. of page:** 115 pages

Keyword : attribution, learning success, learning failure, Private Universities

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the overview of the attributions of learning success and failure of students in private universities in Bangkok and suburban areas; (2) to analyze the attributions of learning success and failure of those students. The sample group was 800 freshmen from Dhurakij Pundit University, The University of the Thai Chamber of Commerce, Huachiew Chalermprakiet University, and Rangsit University. All subjects completed the questionnaire assessing the attributions of learning success and failure. T-test and One - way analysis of variance were used to analyze the data.

The findings were as follows:-

1. As a whole, students in private universities who attributed their academic success revealed significantly to internal causal information higher than external causal information ($p < 0.001$). The internal cause displayed highest was cheerfulness. The subjects reported to the unstable rather than stable causal information, while they revealed to controllable more than uncontrollable causal information ($p < 0.001$).

2. The students who attributed their academic failure had significantly higher internal causal information than external causal information ($p < 0.01$). The internal cause displayed highest was lack of ability. The subjects reported to the stable rather than unstable causal information, while they revealed to uncontrollable more than controllable causal information ($p < 0.01$).

3. In case of the attributions for academic success, there was significant difference in the attributional patterns of male and female students ($p < 0.05$). But in case of the attributions for academic failure, no difference in attributional styles of all students emerged ($p < 0.05$).

4. The students with high, medium and low achievement who attributed for academic success were significantly different statistically at the 0.05 level. Likewise, students' academic achievement, high, medium and low attributed for academic failure differ significantly at the 0.05 level.

5. There was significant difference in causal attribution for academic success due to 1) students' achievement motivation; 2) school types 3) part-time employment; 4) economic status, and 5) education of parents.

6. There was no significant difference in causal attribution for academic success displayed to students' hometown ($p < 0.05$).

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัย เรื่อง การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับแนวทางการวิจัย ข้อเสนอแนะ และคำแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์จาก รองศาสตราจารย์ ดร. อรพินทร์ พิทักษ์มหาเกตุ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุสา สุทธิสาคร อาจารย์ชัยฤทธิ์ พงศ์กล้า อาจารย์อติวัฒน์ พรหมาสา อาจารย์รวยริน สุขเกษม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ที่ให้ทุนสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สรชัย พิศาลบุตร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่ง รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของงานวิจัยให้กับผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

งานวิจัยนี้จะบรรลุผลสำเร็จเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ไม่ได้ ถ้าขาดนักศึกษาทั้งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและนักศึกษาที่ให้ข้อมูล คำสัมภาษณ์เชิงลึก ขอขอบคุณนักศึกษาทุกๆ คนที่สละเวลาให้ข้อมูล และทำแบบวัดการอนุมานสาเหตุและแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มา ณ โอกาสนี้

คุณประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยนี้ ขอมอบให้กับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ผู้บริหาร คณาจารย์ โดยเฉพาะนักศึกษาทุกคนและผู้ที่มีความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ และมุมมองของชีวิตที่นำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนและความก้าวหน้าในอาชีพ

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญ.....	๑๐
สารบัญตาราง.....	๑๑
สารบัญภาพ.....	๑๒
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
คำจำกัดความในการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	9
กรอบความคิดในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	
ตอนที่ 1 มโนทัศน์ของการนอนหลับ.....	13
ตอนที่ 2 ข้อตกลงเบื้องต้นของการนอนหลับ.....	14
ตอนที่ 3 การแบ่งลักษณะการนอนหลับ.....	14
ตอนที่ 4 เงื่อนไขที่ทำให้เกิดการนอนหลับ.....	16
ตอนที่ 5 การนอนหลับและผลที่เกิดขึ้นตามมา.....	19
ตอนที่ 6 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	25
ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	75
6. รายการอ้างอิง.....	96
7. ภาคผนวก.....	102
8. ประวัติผู้วิจัย.....	115

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การอนุมานสาเหตุ 2 มิติ ตามแนวทฤษฎีของ Weiner (1971).....	15
2	การอนุมานสาเหตุ 3 มิติของ Weiner (1979; 1986).....	16
3	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุ ความสำเร็จระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำด้วยค่า t-test	41
4	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุ ความล้มเหลวระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำด้วยค่า t-test	42
5	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและผลรวมของข้อกระทงอื่นในแต่ละด้าน (Correlation Item-Total Correlation) ของแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ และแบบวัดการ อนุมานสาเหตุความล้มเหลว	44
6	แสดงค่าความเที่ยงของแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ และแบบวัดการอนุมานสาเหตุ ความล้มเหลววิเคราะห์เป็นรายด้านตามองค์ประกอบของมิติ.....	45
7	ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิต.....	50
8	ผลการศึกษาภาพรวมการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน	52
9	ผลการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จำแนกตาม องค์ประกอบ 3 มิติ คือ มิติที่มาของสาเหตุ มิติความคงที่ มิติความสามารถการควบคุม	53
10	ผลการศึกษาภาพรวมการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน..	54
11	ผลการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จำแนกตาม องค์ประกอบ 3 มิติ คือ มิติที่มาของสาเหตุ มิติความคงที่ มิติความสามารถการควบคุม	55
12	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง ของมหาวิทยาลัยเอกชน จำแนกตามองค์ประกอบมิติ....	56
13	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียน ระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ของมหาวิทยาลัยเอกชน จำแนกตามองค์ประกอบมิติ....	57
14	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ.....	58
15	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุ ความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ จำแนกตามองค์ประกอบของมิติ	59
16	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ.....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียน ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ จำแนกตามองค์ประกอบของมิติ	62
18	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีแรงจูงใจผลสัมฤทธิ์สูงและนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ.....	63
19	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาของรัฐบาล และสถานศึกษาของเอกชน.....	64
20	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่ทำงานระหว่างศึกษา และนักศึกษาที่ไม่ทำงาน	65
21	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเมือง และนักศึกษาที่อยู่ในเขตชนบท	66
22	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีรายสูง ปานกลาง และต่ำ	67
23	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาที่มีรายสูง ปานกลาง และต่ำ	68
24	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ	69
25	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ	70
26	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ	71
27	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ	72

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่ต่างกันและการอนุমানสาเหตุ (Deaux, 1984)	18
2	แสดงกระบวนการความคิดและอารมณ์ (Weiner, 1985; 1986).....	20
3	จากทฤษฎีการอนุমানสาเหตุนำมาอธิบายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	23

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยสมบูรณ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดการรวมตัวกัน ในหลาย ๆ ด้านกับกลุ่มประเทศสมาชิก ทั้งทางด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึง เทคโนโลยีต่าง ๆ ด้วย นั่นก็หมายความว่า มีการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน รวมถึงมีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ (สุนทร ชัยยินดีภูมิ, 2554) ปรากฏการณ์ เช่นนี้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นหน้าที่ หลักประการหนึ่งที่จะต้องเตรียมเยาวชนให้สามารถดำรงชีวิตและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในอนาคตอย่าง แข็งแกร่งและเท่าทัน

คุณลักษณะหลาย ๆ ประการในตัวมนุษย์ถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและการเตรียมความพร้อม ได้แก่ การคิดพิจารณาและตัดสินใจด้วยหลักฐาน การคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล การปรับกระบวนการทัศน ทางการคิดใหม่ การมองการณ์ไกล ความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงบวก ทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ฯลฯ (กรกฎ ผดุงจิตต์, 2555) การเรียนรู้เพื่อการอยู่รอดและพัฒนาในด้านสติปัญญา อารมณ์ การแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้า การเผชิญปัญหา การใช้เทคโนโลยี และคุณธรรมจริยธรรม (ภาณุพงศ์ สามารถ, 2553) ซึ่งก็ สอดคล้องกับนโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว พ.ศ. 2545-2554 (สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2545) ที่ได้กล่าวถึงคุณสมบัติเด็กและเยาวชนที่เป็น เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาหลายประการทั้งนี้ครอบคลุมถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม มีพฤติกรรมรับผิดชอบตามวัย รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้าน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

สถาบันการศึกษาเอกชนถือเป็นหน่วยงานหลักอีกส่วนหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเยาวชนซึ่งก็ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ที่กำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ (3) ฝึกทักษะกระบวนการ คิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนในสถาบันการศึกษาเอกชนมีความหลากหลายทั้งพื้นฐานความรู้ ความสนใจ รวมถึงคุณสมบัติเฉพาะตัว แต่สิ่งหนึ่งที่ไม่อาจมองข้ามไป คือ เหตุผลที่ผู้เรียนตัดสินใจเลือกสถาบันการศึกษาเอกชนนั้นมีหลากหลาย เช่น ไม่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐบาลได้ ไม่ต้องการสอบคัดเลือกเพราะไม่มั่นใจในความสามารถ สถาบัน มีการเปิดสอนหลายสาขาวิชาซึ่งตรงกับความต้องการของผู้เรียน ความมีชื่อเสียงและการดูแลจากสถาบัน การศึกษาแห่งนั้น คณาจารย์มีความรู้ความสามารถเชื่อถือได้ หรือคิดว่าสามารถจบการศึกษาได้ง่าย ฯลฯ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2545; กัญมณ, 2549; พีรภาร, 2552)

ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่ดีของผู้เรียนจำเป็นต้องให้ความสนใจว่า ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอนุมานสาเหตุการกระทำของเขายังไร ทั้งในด้านประสบความสำเร็จและด้านประสบ ความล้มเหลว การอนุมานสาเหตุเป็นการที่บุคคลตีความเหตุการณ์ต่าง ๆ และอ้างเหตุผลให้กับเหตุการณ์นั้น

นั่นคือการพยายามหาเหตุผลมาอธิบายความสำเร็จและความล้มเหลวของตนเอง คำอธิบายเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อระดับแรงจูงใจและพฤติกรรมของบุคคล (Weiner, 1986) ดังนั้น ประเด็นสำคัญในการพัฒนา คือ ผู้เรียนอธิบายสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนอย่างไร จากการศึกษาวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนระบุงสาเหตุที่ทำให้เขามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมาจากหลายสาเหตุ เช่น ขาดเรียนบ่อย ไม่อ่านหนังสือสอบ เพื่อนชวนคุยในห้องเรียน เพื่อนชักชวนไปเที่ยว เป็นต้น (สวางค์ศรี พรสุวรรณ และคณะ, 2546) งานวิจัยในลักษณะเดียวกัน ยังพบอีกว่านักศึกษาอธิบายสาเหตุที่ทำให้เขาไม่ตั้งใจเรียน ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานในวิชาน้อย ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา ไม่ถนัดหรือไม่ชอบวิชาที่เรียน อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่ขยันและไม่ตั้งใจเรียน เนื้อหาวิชาที่เรียนยากเกินไป ชี้แจงเรียน ติดเพื่อน เป็นต้น (ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2550) นอกจากนี้ ยังพบว่านักศึกษาอธิบายเหตุผลของความสำเร็จและล้มเหลวในประเด็นอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ได้แก่

“ ล้มเหลวเพราะคณะหรือสาขาที่เรียนไม่ตรงกับสายที่เรียนจบ ทำให้เรียนไม่รู้เรื่องเท่าที่ควร เกิดความเกียจคร้านในการเข้าเรียน บ้านก็อยู่ไกลต้องใช้เวลานานวันไหนรถติดก็เบื่อ ไม่อยากไปเรียน เคยลงรถแล้วนั่งรถกลับบ้านไปก็มี นิสัยส่วนตัวของตัวเองด้วย เป็นคนชอบนอนตื่นสาย ทำอะไรเชื่องช้า ส่งผลกระทบต่อการเรียน ” (ยุทธนา ผาฏ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2556)

“ สาเหตุที่ล้มเหลวเพราะเป็นคนมีนิสัยเรื่อยเปื่อย จะทำอะไรก็ดูเป็นสิ่งที่ยาก ไม่มีความคิดที่จะใช้ชีวิตก้าวหน้าไปไกลและเต็มใจที่จะทำอะไรเพื่อตัวเอง ขาดเป้าหมายและความแน่นอนในชีวิตเพราะไม่รู้ว่าตนเองต้องการอะไร ใช้ชีวิตโดยคิดว่าไม่เป็นไร ขาดการควบคุมให้ตนเองอยู่ในระเบียบวินัย เช่น อยากตื่นเช้าเพื่อมาเรียนแต่ก็ยังตื่นสาย อยากอ่านหนังสือก่อนนอนทุกคืนแต่ก็เผลอลับ ขาดความพากเพียร ความกระตือรือร้น” (ศุภวิษญ์ สุจินตวงษ์, สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์, 2556)

“ ล้มเหลวเพราะ วิชานี้เข้าใจยาก ต้องคำนวณ ใช้สูตร ต้องขยันทบทวน เราเป็นคนจำไม่ค่อยได้ ตอนเรียนมักทำได้แต่ชอบเล่นโทรศัพท์ในเวลาเรียน ใช้เครื่องคิดเลขจนติดเป็นนิสัย จนคิดเลขไม่ค่อยเก่ง ทำงานส่งไม่ทันก็ลอกเพื่อนโดยไม่ได้ย้อนกลับมาอ่านให้เข้าใจ เข้าเรียนสายบ้าง ไม่มาบ้าง คุยกับเพื่อนเวลาเรียนทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง เมื่อทำข้อไหนหรือบทไหนไม่ได้ก็จะท้อแท้แล้วไม่อยากทำ ” (ธิติมา เมืองพุฒธา, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2556)

“ สำเร็จเพราะได้เรียนในสาขาที่ชอบ มีพื้นฐานมาก่อนจึงทำให้ไม่ค่อยมีอุปสรรคมากนัก ทำให้ไม่เบื่อกและสนใจเวลาเรียนมากขึ้น มีเพื่อนกลุ่มที่เข้ากันได้ ทำให้มีความสุข ขยันมากขึ้นในการเรียนทำให้ได้คะแนนดี ทบทวนบทเรียนบ่อยๆ ทำให้เข้าใจและทำข้อสอบได้ ชักชวนเพื่อนในกลุ่มเรียนมาแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยกัน อันไหนเราทำไม่ได้ก็ให้เพื่อนที่เข้าใจช่วยสอนให้ ขยันทำงานส่งอาจารย์ให้ตรงเวลา รู้จักแบ่งเวลาให้มากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น ไม่ขาดเรียน ไม่เข้าสาย ส่งงานให้ครบ คะแนนเก็บ คะแนนสอบจะดี” (จักรพันธ์ ศิวสรานนท์, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2556)

“ สำเร็จเพราะตั้งเป้าหมาย รับผิดชอบจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง ยอมรับกับตนเองจริงๆว่า อะไรที่ควรหยุด อะไรที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม มีการสะสมเพิ่มพูนความรู้ การบรรลุผลสำเร็จแต่ละครั้งจะช่วยให้เราเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเรื่อยๆ พยายามตั้งใจทำขึ้นเรื่อยๆ มีการสังเกตการณ์ เมื่อพบเห็นใครหลายๆคนที่คล้ายคลึงกับเราประสบความสำเร็จ เริ่มมองดูปัจจัยที่ทำให้เขาประสบความสำเร็จ เริ่มพัฒนาตนเองตาม มี

ทัศนคติที่ดี ไม่มีใครที่ไม่พยายาม ไม่ลงมือทำ ไม่ฝึกฝนแล้วประสบความสำเร็จ ใช้เวลาให้เป็น แบ่งเวลาในการเรียน ไม่มัวใจลอย มีสมาธิในการเรียน คิดตามในเนื้อหาวิชา สงสัยก็ถามอาจารย์” (จารีวรรณ แซ่เสี้ยว, สัมภาษณ์ 8 กุมภาพันธ์ 2556)

“ สำเร็จเพราะมีความเชื่อว่าเราสามารถเรียนวิชาเหล่านี้ได้ และต้องได้ดี เพราะมีพ่อ-แม่ช่วย เป็นคนมีสมาธิมากในการเรียนโดยจะจดจ่อกับการเรียนโดยไม่สนใจเพื่อน ๆ ที่คุยกัน พ่อแม่บอกว่าทำอะไรอย่าทำครึ่ง ๆ กลาง ๆ แต่ต้องทำให้สำเร็จ ตนเองมุ่งมั่นที่จะทำงานที่ชอบให้ประสบความสำเร็จให้ได้แม้ว่าจะมีอุปสรรคมาขวาง หากเป็นวิชาที่ชอบก็จะไม่ยอมแพ้เพราะมีความสุขในวิชานั้น มีความพยายาม มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำถึงแม้ว่าจะเป็นงานเดี่ยวหรือกลุ่มก็ตาม มักส่งงานตรงเวลา ” (พัชรี ศิริวัฒน์นาวิณ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2556)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้เรียนอนุমানสาเหตุของความสำเร็จและล้มเหลวแตกต่างกัน กล่าวคือกรณีประสบความสำเร็จอธิบายว่าเกิดจากสาเหตุภายใน เช่น อารมณ์ดี มีความสุข รู้สึกชอบ ชยัน มีสมาธิ มีความสามารถ มีการฝึกฝนสม่ำเสมอ ฯลฯ เกิดจากสาเหตุภายนอก เช่น การช่วยเหลือของผู้ปกครอง เรื่องที่เรียนไม่ยาก เพื่อนรวมกลุ่มกันเรียน ฯลฯ กรณีประสบความล้มเหลวอธิบายว่าเกิดจากสาเหตุภายใน เช่น อารมณ์ไม่ดี ไม่ชอบเรียน ไม่มีสมาธิ ไม่มีจุดมุ่งหมาย ไม่มีความสามารถ ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา ไม่อ่านหนังสือ สอบ ไม่รับผิดชอบ ไม่ฝึกฝน ฯลฯ เกิดจากสาเหตุภายนอก เช่น เพื่อนชวนคุย ติดเพื่อน ติดโทรศัพท์ เนื้อหาวิชายากเกินไป รดติด ฯลฯ อาจกล่าวได้ว่าการระบุสาเหตุเหล่านี้มีที่มาจากทั้งสาเหตุภายในและสาเหตุภายนอก มีทั้งลักษณะคงที่และไม่คงที่ รวมถึงสามารถควบคุมได้ และไม่สามารถควบคุมได้ อย่างไรก็ตาม กระบวนการคิดอนุমানสาเหตุเหล่านี้มีผลโดยตรงต่อความคาดหวัง อารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน (รวจริณ สุขเกษม, 2534; วลัยพร บงกชปรีชาพานิช, 2535)

โดยธรรมชาติแล้ว เมื่อเกิดผลกระทบหรือบางสิ่งบางอย่างกับบุคคลทางด้านบวกหรือด้านลบ ความสำเร็จหรือความล้มเหลว เขาจะพยายามค้นหาเพื่อให้เกิดความเข้าใจ แล้วอธิบายถึงสาเหตุของการกระทำนั้น (Weiner, 1979) ทฤษฎีการอนุমানสาเหตุ โดย Bernard Weiner (1979; 1985; 1986) มีโครงสร้างรูปแบบเช่นเดียวกับทฤษฎีปัญญาของแรงจูงใจ (Cognitive Theory of Motivation) ที่เชื่อว่าสภาพจิตใจที่เกิดขึ้นภายหลังการรับรู้สิ่งเร้าจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นต่อมา ได้มีการศึกษาเพิ่มเติมให้ชัดเจนขึ้น อธิบายได้ว่ากระบวนการทางปัญญาหรือการอนุমানสาเหตุความสำเร็จหรือความล้มเหลวนำไปสู่ความคาดหวังผลกระทบในอนาคตและปฏิภิกิริยาความรู้สึก ทั้ง 2 ส่วนนี้มีผลต่อการกระทำพฤติกรรมต่อไป จึงเห็นได้ว่าการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลที่มีผลกระทบแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรม ผู้เรียนที่อนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนที่สาเหตุภายในและควบคุมได้มักเชื่อว่าการได้ผลการเรียนดีเป็นเพราะความพยายามของตน ในขณะที่ผู้เรียนที่อนุমানสาเหตุความสำเร็จไปที่สาเหตุภายนอกและไม่คงที่ก็จะเชื่อว่าเพราะผู้อื่นช่วยเหลือหรือตนโชคดี (Weiner, 1986) ส่วนผู้เรียนที่อนุমানสาเหตุความล้มเหลวที่สาเหตุภายในและควบคุมได้อาจเชื่อว่าการได้รับคะแนนน้อยเป็นเพราะขาดความพยายาม หากต้องการคะแนนดีขึ้นต้องขยันมากขึ้น ตรงข้ามกับผู้เรียนที่อนุমানสาเหตุความล้มเหลวที่สาเหตุภายนอกและไม่คงที่อาจเชื่อว่าไม่มีใครช่วยเหลือหรือตนโชคร้าย

การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวเป็นกระบวนการทางปัญญาที่ส่งผลผ่านภาวะเชิงสันนิษฐานทางจิตวิทยา เช่น ความคาดหวังต่ออนาคต อารมณ์ความรู้สึก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเคารพตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง ฯลฯ (Forsyth & McMillan, 1981; McMILLAN & Spratt, 1983; Platt, 1988; Russell & McAuley, 1986; Sohn, 1977; Weiner, 1979; 1986) แล้วจึงนำไปสู่พฤติกรรมการตอบสนอง ตัวอย่างเช่น บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จในเรื่องหนึ่งเรื่องใดย่อมคาดหวังว่าตนจะพบความสำเร็จเช่นนี้อีกในอนาคต บุคคลที่เชื่อว่าผลกระทบเกิดจากสาเหตุที่ไม่คงที่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเขาในปัจจุบันย่อมไม่ได้รับการคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นอีกในอนาคต (Weiner, 1979; 1980) บุคคลที่อนุมานสาเหตุความล้มเหลวไปที่การควบคุมของบุคคลอื่นมักรู้สึกโกรธ บุคคลที่อนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเปลี่ยนแปลงไม่ได้มักรู้สึกสิ้นหวัง และเฉื่อยชา บุคคลที่อนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าขาดความพยายาม ไม่อ่านหนังสือ มักรู้สึกผิด บุคคลที่อนุมานสาเหตุความสำเร็จที่ความสามารถจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น รู้สึกภูมิใจในตนเอง ฯลฯ (Weiner, 1986)

จะเห็นได้ว่าการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวเป็นกระบวนการคิดและเป็นลักษณะทางจิตวิทยาลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิตต่อไปในอนาคตของผู้เรียน (วลัยพร บงกชปรีชาพานิช, 2535; ณิชชา แซ่ย่อง, 2543; พัชรินทร์ วงศ์รักมิตร, 2545) หากผู้เรียนมีการอนุมานสาเหตุไม่เหมาะสม เช่น คิดว่าไม่สามารถควบคุมหรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งใดๆได้ ไม่เก่งอย่างไรก็จะเป็นเช่นนั้น มีความสามารถสูงแล้วไม่จำเป็นต้องเพิ่มความพยายาม ได้รับผลการเรียนที่ดีเพราะโชคดี หวังพึ่งกลุ่มเพื่อน ประสบความสำเร็จในการสอบเพราะเพื่อนดี ได้คะแนนไม่ดีเพราะข้อสอบยาก ผู้สอนมีความลำเอียงหรือกลั่นแกล้ง เป็นต้น หากผู้เรียนมีการอธิบายความสำเร็จและความล้มเหลวในลักษณะดังกล่าว เขาก็อาจประสบความล้มเหลวในการเรียนทั้งๆที่ยังไม่ได้นำศักยภาพสูงสุดออกมาใช้ ประเด็นสำคัญในการนำทฤษฎีการอนุมานสาเหตุไปใช้ในการศึกษา ก็คือ การสื่อสารกับผู้เรียนว่าเขาประสบความสำเร็จได้เพราะเขามีความสามารถและเรียนอย่างหนัก และหากผู้เรียนมีความพยายามที่มากเพียงพอเขาจะประสบความสำเร็จมากขึ้นกว่าเดิม

ภารกิจด้านการศึกษาคือหน้าที่หลักที่เยาวชนควรเอาใจใส่เพราะมีผลต่ออาชีพและอนาคตของเขา สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 แล้ว การเข้าสู่การเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ เพราะเป็นการเปลี่ยนผ่านจากการเรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าสู่ระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเขาจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน กิจกรรม การใช้เวลา เพื่อนและสังคมในประสบการณ์ใหม่ที่ไม่น่าคุ้นชิน การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการคิดอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวของผู้เรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าผู้เรียนเหล่านี้มีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนอย่างไร รวมถึงการวิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียน คือ เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะสถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิสำเนาเดิม รายได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาที่จะกระตุ้นการคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผลเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมองโลกในแง่บวกและสร้างเสริมกำลังใจ รู้จักเผชิญปัญหาอุปสรรคอย่างเข้มแข็งในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ สถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิลำเนาเดิม รายได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

สมมุติฐานการวิจัย

เรื่องการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว มีผู้ให้ความสนใจศึกษาหลายลักษณะ เช่น ศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการอนุมานสาเหตุ ผลของการอนุมานสาเหตุต่อความรู้สึก อารมณ์และพฤติกรรมในการเรียนและการทำงาน ความลำเอียงทางเพศในการอนุมานสาเหตุ รูปแบบการจัดกิจกรรมที่ขึ้นเ้าการอนุมานสาเหตุ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ ฯลฯ แต่ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการอนุมานสาเหตุของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนเพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัย คือ เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะสถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิลำเนาเดิม รายได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ฯลฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

สุวาทินีย์ หรั่งเพชร (2544) ศึกษาอิทธิพลของความตั้งใจตูดใจทางกายภาพและความแตกต่างระหว่างเพศต่อการประเมินความสามารถและการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงได้รับการอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่ความพยายามมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จุลภาภา ศรีละเวช (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความลำเอียงทางเพศในการอนุมานสาเหตุและเจตคติต่อผู้หญิง ผลการวิจัยพบว่า เพศชายอนุมานสาเหตุความสำเร็จของผู้ชายไปที่ปัจจัยภายในมากกว่าผู้หญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

Stipek (1984) ศึกษาความแตกต่างทางเพศในการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวจากการทดสอบคณิตศาสตร์และสะกดคำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถมากกว่านักเรียนหญิง นักเรียนชายอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถน้อยกว่านักเรียนหญิง

Campbell & Perry (1988) ศึกษาความแตกต่างทางเพศกับการอนุมานสาเหตุเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างทางเพศในการอนุมานสาเหตุเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โดยนักเรียนชายอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการใช้คอมพิวเตอร์ว่าเป็นเพราะความสามารถ ส่วนนักเรียนหญิงอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่ปัจจัยสาเหตุแวดล้อมที่ควบคุมไม่ได้

Burke (1992) ศึกษารูปแบบการสอบ การอนุมานสาเหตุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลางอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่ความง่ายของงานมากกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนสูง

จรัล อุ่นจิตวิวัฒน์ (2532) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอนุমানสาเหตุ ความสำเร็จและความล้มเหลวในวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า กรณีประสบความสำเร็จ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเพราะความสามารถและความพยายามสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ทั้งในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรณีประสบความสำเร็จล้มเหลวพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะขาดความพยายามสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ เฉพาะในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่านั้น ส่วนนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะโชคไม่ดีสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ในกลุ่มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 2

Kulka (1972) ศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงส่วนมากอนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถและความพยายาม อนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความพยายาม ส่วนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถ

กนกวรรณ จันทร์ไตร (2541) ศึกษาการวิเคราะห์การอนุমানสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ในสถานการณ์ความสำเร็จ นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองและนักเรียนที่อยู่ในเขตชนบทอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะมีโชค อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ มีความพยายามถาวรแตกต่างกัน ทั้ง 2 กลุ่ม อนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะการช่วยเหลือของคนอื่น ความง่ายของงาน และความไม่มีอคติของครู ไม่แตกต่างกัน ในสถานการณ์ล้มเหลว นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทอนุমানสาเหตุว่าเป็นเพราะไม่มีโชค และไม่มี ความพยายามถาวรแตกต่างกัน ทั้ง 2 กลุ่ม อนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่ได้รับการช่วยเหลือจากคนอื่น ความยากของงาน ความมีอคติต่อครู อารมณ์ไม่ดี ไม่มีความพยายามชั่วขณะ และไม่มีความสามารถ ไม่แตกต่างกัน

Raviv and other (1980) ศึกษาการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวของนักเรียนในประเทศอิสราเอลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน 3 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่างกัน 3 กลุ่ม อนุমানสาเหตุความสำเร็จว่ามาจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก และเป็นด้านความคงที่มากกว่าไม่คงที่ ส่วนการอนุমানสาเหตุความล้มเหลว นักเรียนกลุ่มสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงอนุমানสาเหตุจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก และนักเรียนกลุ่มสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมปานกลางและต่ำ ส่วนมากอนุমানสาเหตุความล้มเหลวไปที่ด้านความคงที่ คือ ไม่มีความสามารถ

Broderick & Sewell (1985) ศึกษาการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวของนักเรียนเกรด 7 ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่างกันในประเทศสหรัฐอเมริกา นักเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมปานกลางอนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความพยายามและโชคไม่ดีมากกว่า นักเรียนที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ

นฤมล บุณนิม (2529) ศึกษาความฝักใฝ่ในความสำเร็จเชิงความคาดหวังทางการศึกษา: ศึกษากรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การกระตุ้นทางการศึกษาของครอบครัว อาชีพของบิดา ความสามารถทางการศึกษา มีผลกระทบทางตรงต่อความคาดหวังทางการศึกษา นอกจากนั้น

ความคาดหวังทางการศึกษายังได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการศึกษาของบิดา การกระตุ้นทางการศึกษาของครอบครัว ความสามารถทางการศึกษา และแผนการเรียนของเพื่อน

Sewell, Hauser, and Wolf (1986) ศึกษากระบวนการบรรลุทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงช่วงวัยกลางคนทั้งเพศชายและหญิง จบการศึกษาตอนปลายจาก Wisconsin ติดตามข้อมูลในช่วงปี 1957-1975 ผลการวิจัยพบว่า รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา ความสามารถทางการศึกษา การกระตุ้นทางการศึกษาของครอบครัว มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษา

จากข้อค้นพบของงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิงจะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
2. นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิงจะมีการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาของรัฐบาล และสถานศึกษาของเอกชน จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
7. นักศึกษาที่ทำงานระหว่างศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ทำงาน จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
8. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเมืองและนักศึกษาที่อยู่ในเขตชนบท จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
9. นักศึกษาที่มีรายได้สูง รายได้ปานกลาง และรายได้ต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
10. นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
11. นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน

คำจำกัดความในการวิจัย

สภาพการณ์การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว หมายถึง การอธิบายสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวจากประสบการณ์การเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมาของนักศึกษา โดยภาพรวม นักศึกษาเป็นผู้ประเมินตัดสินความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนด้วยตนเอง

การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว หมายถึง การอธิบายสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวจากประสบการณ์การเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมาของนักศึกษา สำหรับในการวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่นักศึกษาได้รับจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จ และแบบวัดการอนุমানสาเหตุความล้มเหลว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยรูปแบบการอนุমানสาเหตุประกอบด้วย 3 มิติ ดังนี้

มิตินี้ 1 มิตินี้มาของสาเหตุ ประกอบด้วย สาเหตุจากปัจจัยนอก และสาเหตุจากปัจจัยภายใน

มิตินี้ 2 มิตินี้ความคงที่ของสาเหตุ ประกอบด้วย สาเหตุที่ไม่คงที่ และสาเหตุที่คงที่

มิตินี้ 3 มิตินี้ความสามารถในการควบคุม ประกอบด้วย สาเหตุที่ไม่สามารถควบคุมได้ และสาเหตุที่สามารถควบคุมได้

การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว ด้วย 3 มิตินี้ดังกล่าว สามารถแบ่งออกเป็น 8 ลักษณะย่อย ดังนี้

1. การอนุมานสาเหตุว่าเกิดจากปัจจัยภายนอก มีลักษณะไม่คงที่ และไม่สามารถควบคุม
2. การอนุมานสาเหตุว่าเกิดจากปัจจัยภายนอก มีลักษณะไม่คงที่ และสามารถควบคุมได้
3. การอนุมานสาเหตุว่าเกิดจากปัจจัยภายนอก มีลักษณะคงที่ และไม่สามารถควบคุมได้
4. การอนุมานสาเหตุว่าเกิดจากปัจจัยภายนอก มีลักษณะคงที่ และสามารถควบคุมได้
5. การอนุมานสาเหตุว่าเกิดจากปัจจัยภายใน มีลักษณะไม่คงที่ และไม่สามารถควบคุมได้
6. การอนุมานสาเหตุว่าเกิดจากปัจจัยภายใน มีลักษณะไม่คงที่ และสามารถควบคุมได้
7. การอนุมานสาเหตุว่าเกิดจากปัจจัยภายใน มีลักษณะคงที่ และไม่สามารถควบคุมได้
8. การอนุมานสาเหตุว่าเกิดจากปัจจัยภายใน มีลักษณะคงที่ และสามารถควบคุมได้

ที่มาของสาเหตุ หมายถึง การอธิบายสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวจาก

ประสบการณ์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมาว่าเกิดจากแหล่งที่มาหรือสาเหตุใด ประกอบด้วย สาเหตุจากปัจจัยนอก และสาเหตุจากปัจจัยภายใน

ความคงที่ของสาเหตุ หมายถึง การอธิบายสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวจาก

ประสบการณ์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมาว่าเป็นสิ่งที่คงที่หรือไม่คงที่ ประกอบด้วย สาเหตุที่คงที่ คือ สาเหตุที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ และสาเหตุที่ไม่คงที่ คือ สาเหตุที่เปลี่ยนแปลงได้

ความสามารถในการควบคุม หมายถึง การอธิบายสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลว

จากประสบการณ์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมาว่าสามารถควบคุมได้หรือไม่สามารถควบคุมได้ ประกอบด้วย สาเหตุที่สามารถควบคุมได้ คือ ผู้เรียนสามารถควบคุม กำกับดูแลได้ และสาเหตุที่ไม่สามารถควบคุมได้ คือ ผู้เรียนไม่สามารถควบคุม กำกับดูแลได้

เพศ หมายถึง เพศของนักศึกษา คือ เพศชาย และเพศหญิง

ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนที่ผู้วิจัยจำแนก เป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เกรดเฉลี่ย 2.00 หรือต่ำกว่า ระดับที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00 และ ระดับที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เกรดเฉลี่ย 3.01 – 4.00

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นของนักศึกษาที่จะพากเพียรพยายามไปถึงเป้าหมาย

ที่ตั้งไว้ด้วยความอดทนต่ออุปสรรคที่ผ่านเข้ามา โดยมีสาเหตุจากความต้องการของตนเอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง และสภาพสังคมแวดล้อม ในงานวิจัยนี้หมายถึง คะแนนที่นักศึกษาได้จากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประเภทสายการเรียน หมายถึง นักศึกษาที่เข้าเรียนใน 2 สายการเรียน คือ กลุ่มที่ 1 นักศึกษา

ที่เข้าเรียนในสายการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คือ ศิลปกรรมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ บริหารธุรกิจ บัญชี นิติศาสตร์ และกลุ่มที่ 2 สายการเรียนวิทยาศาสตร์และสุขภาพ

สวัสดิการ คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์สถิติ เทคโนโลยีสารสนเทศ แพทย์ศาสตร์ จักษุวิทยา บริการทางการแพทย์ เกษศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ สังคมสงเคราะห์

ลักษณะสถานศึกษาเดิม หมายถึง สถานศึกษาที่นักศึกษาจบการศึกษาก่อนเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ สถานศึกษาของรัฐบาล สถานศึกษาของเอกชน และสถานศึกษาเอกชนระบบโรงเรียน

นักศึกษาทำงานระหว่างเรียน หมายถึง นักศึกษาทำงานพิเศษ ที่มีรายได้เสริมในระหว่างเรียน

ภูมิลำเนาเดิม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่นักศึกษาอยู่อาศัย ผู้วิจัยจำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ เขตเมือง หมายถึง นักศึกษาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และเขตชนบท หมายถึง นักศึกษาอาศัยอยู่ในเขตชนบท

รายได้ หมายถึง รายได้ของนักศึกษาที่ได้รับระหว่างเรียน ผู้วิจัยจำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ รายต่ำ 1- 3,000.- บาท รายได้ปานกลาง คือ 3,001 – 6,000.- บาท และรายได้สูง 6,000. – บาท ขึ้นไป

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเมื่อนักศึกษาเปรียบเทียบกับครอบครัวไทยทั่วไป โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำและต่ำ กลุ่มที่ 2 ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง กลุ่มที่ 3 ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูงและสูง

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง คนใดคนหนึ่งที่มีระดับการศึกษาสูงสุด แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับที่ 2 มัธยมศึกษาตอนปลายถึงอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับที่ 3 ปริญญาตรีขึ้นไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาไทย และเปิดสอนทั้งในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ และสุขภาพสวัสดิการ ระดับชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 อายุระหว่าง 18-20 ปี มีจำนวนนักศึกษา 50,034 คน จาก 15 มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (two-stage sample) โดยสุ่มมหาวิทยาลัยด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้มหาวิทยาลัย 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิต และสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ใช้จำนวนตัวอย่างจากตารางของ Yamane ได้ 618 คน แจกแบบสอบถามมหาวิทยาลัยละ 270 ชุด ได้แบบสอบถามคืน 912 ชุด คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบสมบูรณ์ ได้ 800 ชุด มหาวิทยาลัยละ 200 ชุด

2. ตัวแปรที่ศึกษา

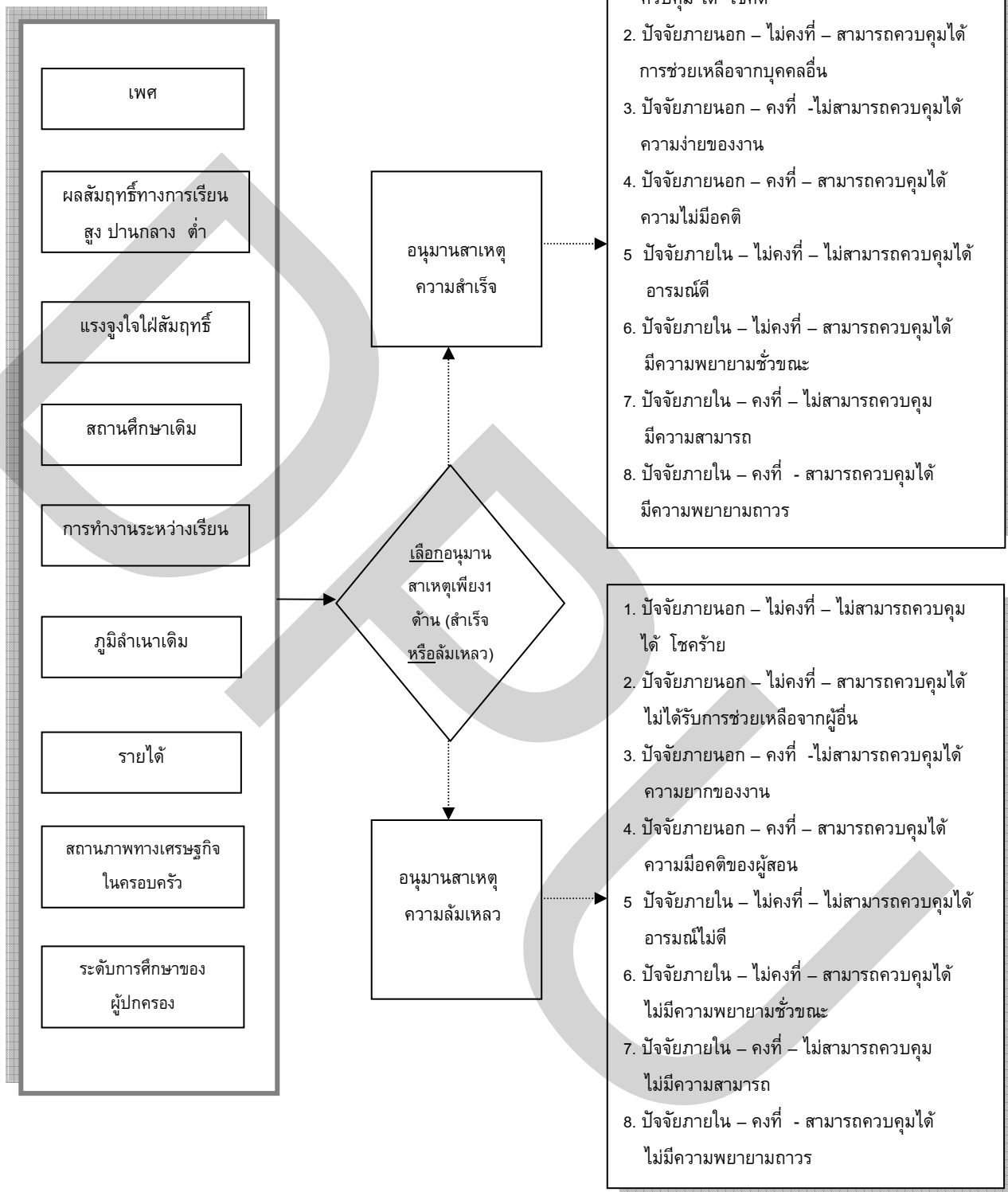
2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะสถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิลำเนาเดิม รายได้ของนักศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2.2 ตัวแปรตาม คือ การอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวที่นักศึกษาเป็นผู้ประเมินตนเองว่าอยู่ในลักษณะใดจาก 16 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ โชคดี

- 2.2 ความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ การช่วยเหลือ
ของบุคคลอื่น
- 2.3 ความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก – คงที่ -ไม่สามารถควบคุมได้ คือ ความง่ายของงาน
- 2.4 ความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก – คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ ความไม่มีอคติของ
ผู้สอน
- 2.5 ความสำเร็จจากปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ อารมณ์ดี
- 2.6 ความสำเร็จจากปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ มีความพยายาม
ชั่วขณะ
- 2.7 ความสำเร็จจากปัจจัยภายใน – คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ มีความสามารถ
- 2.8 ความสำเร็จจากปัจจัยภายใน – คงที่ - สามารถควบคุมได้ คือ มีความพยายามถาวร
- 2.9 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ โชคร้าย
- 2.10 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ ไม่ได้รับการ
ช่วยเหลือจากบุคคลอื่น
- 2.11 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอก – คงที่ -ไม่สามารถควบคุมได้ คือ ความยากของงาน
- 2.12 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอก – คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ ความมีอคติของ
ผู้สอน
- 2.13 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ อารมณ์ไม่ดี
- 2.14 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ ไม่มีความ
พยายามชั่วขณะ
- 2.15 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายใน – คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ ไม่มีความสามารถ
- 2.16 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายใน – คงที่ - สามารถควบคุมได้ คือ ไม่มีความพยายาม
ถาวร

กรอบความคิดในการวิจัย

1. ปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ โชคดี
2. ปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ การช่วยเหลือจากบุคคลอื่น
3. ปัจจัยภายนอก – คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ ความง่ายของงาน
4. ปัจจัยภายนอก – คงที่ – สามารถควบคุมได้ ความไม่มีอคติ
5. ปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ อารมณ์ดี
6. ปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ มีความพยายามชั่วขณะ
7. ปัจจัยภายใน – คงที่ – ไม่สามารถควบคุม มีความสามารถ
8. ปัจจัยภายใน – คงที่ – สามารถควบคุมได้ มีความพยายามถาวร

1. ปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ โชคร้าย
2. ปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ ไม่ได้ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น
3. ปัจจัยภายนอก – คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ ความยากของงาน
4. ปัจจัยภายนอก – คงที่ – สามารถควบคุมได้ ความมีอคติของผู้สอน
5. ปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ อารมณ์ไม่ดี
6. ปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ ไม่มีความพยายามชั่วขณะ
7. ปัจจัยภายใน – คงที่ – ไม่สามารถควบคุม ไม่มีความสามารถ
8. ปัจจัยภายใน – คงที่ – สามารถควบคุมได้ ไม่มีความพยายามถาวร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำข้อมูลสภาพการณ์การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนวิธีการสอน การจัดกิจกรรมเรียนรู้ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนที่จะสร้างความรู้สึททางบวก กำลังใจแก่ผู้เรียน กระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

2. นำข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลกระทบต่อการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ การทำงานระหว่างเรียน ฯลฯ เป็นประโยชน์ต่อการจัดโปรแกรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษา โปรแกรมการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานในองค์กรภายนอก

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยนำเสนอทฤษฎี แนวคิดที่ใช้ในการวิจัยรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. มโนทัศน์ของการอนุมานสาเหตุ
2. ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีการอนุมานสาเหตุ
3. การแบ่งลักษณะการอนุมานสาเหตุ
4. เงื่อนไขที่ทำให้เกิดการอนุมานสาเหตุ
5. การอนุมานสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นตามมา
6. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มโนทัศน์ของการอนุมานสาเหตุ

Fritz Heider เป็นผู้นำความคิดเรื่องการอนุมานสาเหตุเข้ามาในวงการจิตวิทยาคนแรก เขาเสนอความคิดเกี่ยวกับการอนุมานสาเหตุอย่างละเอียดในหนังสือ The Psychology of Interpersonal Relations ซึ่งตีพิมพ์ ในปี ค.ศ. 1958 โดยเสนอแนวคิดที่พยายามอธิบายสาเหตุของการกระทำต่างๆ ของมนุษย์ว่ามาจากปัจจัย 2 ประการ คือ 1) อธิบายสาเหตุจากภายในตัวบุคคล (Internal Attribution) 2) อธิบายสาเหตุจากภายนอกตัวบุคคลหรือสภาพแวดล้อม (External Attribution or Environmental Attribution) อย่างไรก็ตาม Heider ไม่ได้ให้คำนิยามที่ชัดเจน แต่สามารถประมวลได้จากการให้สัมภาษณ์ของเขาในปี ค.ศ. 1976 ได้ว่าการอนุมานสาเหตุเป็นการสร้างการเชื่อมโยงหรือความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์บางอย่างและแหล่งที่มาซึ่งทำให้เกิดเหตุการณ์นั้น (ธีระพร อูวรรณโณ, 2528)

Shaw & Costanzo (1982 อ้างถึงใน ธีระพร อูวรรณโณ, 2528) ได้อธิบายกระบวนการอนุมานสาเหตุอย่างครอบคลุมตามความหมายของ Heider ว่า คือ กระบวนการที่ครอบคลุมความใส่ใจ ความคิด และความเข้าใจของบุคคลต่อเหตุการณ์ที่เขารับรู้ เหตุการณ์ที่เป็นเป้าหมายของการรับรู้อาจประกอบด้วย การกระทำของผู้อื่น การกระทำของตนเอง และ/หรือผลที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อม ทฤษฎีการอนุมานสาเหตุมักเกี่ยวข้องกับกระบวนการและแบบแผนที่ผู้รู้นำมาใช้ในการระบุสาเหตุ (Assigning causes) ของเหตุการณ์เหล่านั้นซึ่งคำอธิบายนี้ครอบคลุมการอนุมานสาเหตุสองประเภทใหญ่ คือ การอนุมานสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ และการอนุมานสาเหตุของสิ่งอื่นๆในสภาพแวดล้อม ผู้ศึกษาจิตวิทยาสังคมที่ศึกษาเรื่องการอนุมานสาเหตุส่วนใหญ่ใช้คำนิยามดังกล่าวข้างต้น

Weiner (1986) ให้คำอธิบายว่าการอนุมานสาเหตุ (Attribution) เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงการที่บุคคลตีความเหตุการณ์ต่างๆและอ้างเหตุผลให้กับเหตุการณ์นั้น โดยเน้นการที่เขาพยายามหาเหตุผลมาอธิบาย

ความสำเร็จและความล้มเหลวของตนเอง คำอธิบายนี้จะมีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำภารกิจและพฤติกรรมของเขาต่อไป

ธีระพร อูวรรณโณ (2528) ให้คำอธิบายการอนุมานสาเหตุว่า เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงกระบวนการ และแบบแผนที่ผู้รับรู้เหตุการณ์นำมาระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นั้นๆ

สรุปได้ว่า การอนุมานสาเหตุเป็นมโนทัศน์ที่ผู้รับรู้หรือผู้สังเกตใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการทำและผลกรรมที่ตามมาว่า ทำไมการกระทำนั้นจึงเกิดขึ้นและผลกรรมเกิดขึ้นมาจากเหตุใด

ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีการอนุมานสาเหตุ

หัวใจของทฤษฎีการอนุมานสาเหตุของ Weiner (1979) ก็คือ การค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะของมิติและความสัมพันธ์ที่อยู่ในสาเหตุนั้นในการอนุมานสาเหตุรวมถึงผลทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นตามมา มิติการอนุมานสาเหตุที่กล่าวถึงนี้ ได้แก่ มิติที่มาของสาเหตุ มิติความคงที่ และมิติความสามารถในการควบคุม โดยบางมิติเชื่อมโยงกับความคาดหวังและอารมณ์ ความคาดหวังและอารมณ์นี้ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นตัวบ่งชี้แรงจูงใจในการทำพฤติกรรม (Weiner, 1985) อาจสรุปได้ว่า ทฤษฎีการอนุมานสาเหตุเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางความคิดที่ส่งผลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของมนุษย์

สำหรับ ข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญของทฤษฎีของ Weiner ก็คือ การพยายามค้นหาเพื่อให้เกิดความเข้าใจสิ่งที่เป็นสาเหตุของการกระทำ นอกจากนี้ Weiner (1979 อ้างถึงใน สุรงค์ โค้วตระกูล, 2541) มีพื้นฐานความคิดว่า มนุษย์มีความอยากรู้และเข้าใจซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดพฤติกรรม เช่น ผู้เรียนตั้งคำถามกับตนเองว่า “ทำไมได้คะแนนน้อย” “ทำไมคนอื่นได้คะแนนดีกว่า” เป็นต้น แล้วตามด้วยการอ้างสาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น เช่น ข้อสอบยากเกินไป ไม่มีเวลาดูหนังสือ ฯลฯ การอ้างเหตุผลจะแตกต่างกันไป โดยมีหลักพื้นฐานของการอ้างสาเหตุ 3 ประการ คือ

1. ทุกคนต้องการทราบสาเหตุพฤติกรรมของผู้อื่น โดยเฉพาะหากพฤติกรรมนั้นสำคัญต่อตนเอง
2. มีเหตุผลเสมอในการอ้างสาเหตุ
3. สาเหตุที่บุคคลอ้างจะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น

การแบ่งลักษณะของการอนุมานสาเหตุ

1. การอนุมานสาเหตุแบบ 1 มิติ

Heider (1958 cited in Weiner, 1985) เป็นบุคคลแรกที่วิเคราะห์โครงสร้างการระบุเหตุในระบะแรกซึ่งเป็นพื้นฐานของทฤษฎีการอนุมานสาเหตุในปัจจุบัน แนวคิดของ Heider ได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่จากจิตวิทยาเกสทัลต์ (Gestalt Psychology) และ Kurt Lewin เขาสนใจว่าคนปกติทั่วไปมีความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลว่าอย่างไร แนวคิดของ Heider อธิบายว่าผลการกระทำของบุคคลอยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 เงื่อนไข คือ องค์ประกอบภายในตัวบุคคลและองค์ประกอบภายนอก ต่อมา ในปี ค.ศ.1966 Rotter (cited in Schunk, 1991) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน – ภายนอกตน (Locus of Control) นั่นคือบุคคลมีความเชื่อแตกต่างกัน 2 แบบ คือ แบบแรก ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นอิสระจากการกระทำของตน (External Control) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลจาก โชคชะตา ความบังเอิญ สิ่งแวดล้อม การควบคุมของผู้อื่น หรือจากผู้มี

อำนาจอื่นๆที่เขาควบคุมไม่ได้ แบบที่สอง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับสูงกับการกระทำของตน (Internal Control) ผลลัพธ์เกิดจากการกระทำของตนเองหรือด้วยความสามารถของตนเอง เขาจึงมีเชื่อว่าสามารถควบคุมสิ่งต่างๆได้ ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกทำให้เกิดความคาดหวังต่อผลกรรม เช่น ความสำเร็จ รางวัล และมีความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ด้วย ผู้เรียนที่เชื่อว่าตนควบคุมความสำเร็จหรือล้มเหลวได้มีแนวโน้มจะใช้ความพยายามหรือขยันมากกว่าผู้เรียนที่เชื่อว่าพฤติกรรมของตนส่งผลน้อยมากต่อผลลัพธ์ที่ต้องการ อย่างไรก็ตาม Weiner เห็นว่ามโนทัศน์ของ Locus และ Control ควรจะแยกออกจากกัน

2. การอนุมานสาเหตุแบบ 2 มิติ

Weiner ได้พัฒนาทฤษฎีผลการอนุมานสาเหตุจากแนวคิดเดิมของ Heider และทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอทคินสัน (Atkinson, 1964) ที่อธิบายถึงปฏิกริยาด้านอารมณ์ความรู้สึกและด้านปัญญาของบุคคลที่มีต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการทำงาน จึงเป็นการอธิบายผลของการอนุมานความสำเร็จและความล้มเหลวที่มีต่ออารมณ์ ความรู้สึก ความคาดหวังและพฤติกรรมของบุคคล

ในทฤษฎีการอนุมานสาเหตุ Weiner และคณะ (Weiner et al., 1971) แบ่งมิติในการอนุมานสาเหตุเป็น 2 มิติ ด้วยเหตุที่เขาพบว่ามีความแตกต่างกันของสาเหตุที่อยู่ในมิติเดียวกัน และบางสาเหตุมีลักษณะเปลี่ยนแปลงได้ เช่น บุคคลรับรู้ความสามารถเป็นสิ่งที่คงที่ แต่เขาก็อาจรับรู้ความสามารถไม่คงที่ได้ถ้ามีการเรียนรู้ฝึกฝน ตามปกติความพยายามนั้น บุคคลรับรู้ว่าเป็นสิ่งไม่คงที่ แต่เขาก็อาจรับรู้ความพยายามเป็นสิ่งที่ได้ ถ้านำไปเปรียบเทียบระหว่างความขยันและความขี้เกียจ

ด้วยเหตุนี้ Weiner และคณะ จึงกำหนดการอนุมานสาเหตุ 2 มิติ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์นี้ให้ชัดเจน ดังนี้

- มิติที่ 1 มิติที่มาของสาเหตุ แบ่งเป็น มิติภายในและมิติภายนอก
- มิติที่ 2 มิติความคงที่ของสาเหตุ แบ่งเป็น มิติคงที่ และมิติไม่คงที่ ดังแสดงในตารางที่ 1

	มิติภายใน	มิติภายนอก
มิติความคงที่	ความสามารถ	ความยากของงาน
มิติความไม่คงที่	ความพยายาม	โชค

ตารางที่ 1 การอนุมานสาเหตุ 2 มิติ ตามแนวทฤษฎีของ Weiner (1971)

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ความสามารถอยู่ในมิติภายในและคงที่ ในขณะที่ความพยายามอยู่ในมิติภายในและไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงได้ หากบุคคลอนุมานสาเหตุความสำเร็จและล้มเหลวที่ความพยายามก็มีแนวโน้มจะเพิ่มความมุ่งมั่น ขยันฝึกฝนมากขึ้น ความยากของงานอยู่ในมิติภายนอกและคงที่ โชคอยู่ในมิติภายนอกและไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงได้

3. การอนุมานสาเหตุแบบ 3 มิติ

Rosebaum (1972, cited in Weiner, 1979; 1986) ได้เสนอมิติที่ 3 ของการอนุมานสาเหตุ

เขาเรียกว่า มิติของเจตนา (Intentional) และมิติของความไม่เจตนา (Unintentional) แต่พบว่าในมิติของเจตนาของ Rosebaum ได้รับการพิจารณาว่าความต้องการหรือความปรารถนานั้นเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ ตัวอย่างเช่น อารมณ์ ความเหนื่อยล้า และความพยายาม ทั้งหมดอยู่ในมิติภายในและมิติความไม่คงที่ แต่ได้รับการพิจารณาด้านความสามารถควบคุม ความพยายามเป็นสิ่งที่บุคคลแสดงเจตนาที่จะควบคุมได้ ในขณะที่ อารมณ์ และความเหนื่อยล้าบุคคลไม่สามารถควบคุมได้ตามความต้องการ แสดงให้เห็นว่าภายในมิติเดียวกันมีลักษณะบางอย่างที่แตกต่างกันเกิดขึ้น Weiner จึงได้เสนอมิติที่ 3 ของการอนุมานสาเหตุขึ้นมา เขาเรียกว่า มิติความสามารถในการควบคุม (Controllability) มีลักษณะดังนี้

มิติที่ 3 มิติความสามารถในการควบคุม แบ่งเป็น ความสามารถควบคุมได้ (Controllable) และความสามารถควบคุมไม่ได้ (Uncontrollability) ดังตารางที่ 2

ความสามารถในการควบคุมสาเหตุ	มิติภายใน		มิติภายนอก	
	คงที่	ไม่คงที่	คงที่	ไม่คงที่
สามารถควบคุมได้	ความพยายามแบบถาวร	ความพยายามชั่วคราว	ความมอคติของครู	การช่วยเหลือของผู้อื่น
ไม่สามารถควบคุมได้	ความสามารถ	อารมณ์	ความยากของงาน	โชค

ตารางที่ 2 การอนุมานสาเหตุ 3 มิติของ Weiner (1979; 1986)

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นทฤษฎีการอนุมานสาเหตุ แบบ 3 มิติ คือ 2 ระดับที่มาของสาเหตุ X 2 ระดับความคงที่ X 2 ระดับความสามารถในการควบคุม ในการอนุมานสาเหตุจากมิติภายใน ความสามารถอยู่ในมิติคงที่และไม่สามารถควบคุมได้ ความพยายามถาวรอยู่ในมิติคงที่และสามารถควบคุมได้ อารมณ์ ความเหนื่อยล้า การป่วย อยู่ในมิติไม่คงที่และไม่สามารถควบคุมได้ ความพยายามชั่วคราวอยู่ในมิติไม่คงที่และสามารถควบคุมได้ ส่วนการอนุมานสาเหตุจากมิติภายนอก ความยากของงานอยู่ในมิติคงที่และไม่สามารถควบคุมได้ ความมอคติหรือลำเอียงของครูอยู่ในมิติคงที่และสามารถควบคุมได้ โชคอยู่ในมิติไม่คงที่และไม่สามารถควบคุมได้ ขณะที่การช่วยเหลือจากผู้อื่นอยู่ในมิติไม่คงที่และสามารถควบคุมได้

สำหรับในงานวิจัยเรื่องการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวของนักศึกษามหาวิทยาลัย เอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยสนใจศึกษาการอนุมานสาเหตุของนักศึกษามหาวิทยาลัย เอกชนตามทฤษฎีการอนุมานสาเหตุของ Weiner ซึ่งประกอบด้วยมิติ 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 มิติที่มาของสาเหตุ แบ่งเป็น มิติภายใน มิติภายนอก

มิติที่ 2 มิติความคงที่ของสาเหตุ แบ่งเป็น มิติความคงที่ มิติความไม่คงที่

มิติที่ 3 มิติความสามารถในการควบคุม แบ่งเป็น มิติความสามารถควบคุมได้ และมิติ ความไม่สามารถควบคุมได้

เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการอนุมานสาเหตุ

การอนุมานสาเหตุที่มีผลต่อแรงจูงใจเริ่มจากมีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลแล้วมีผลกระทบอย่างไรอย่างหนึ่งตามมา ถ้าผลกระทบนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้คาดไว้ ไม่บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ บุคคลจะพยายามค้นหา

สาเหตุที่เกิดขึ้น (Weiner, 1986) ในการค้นหาสาเหตุ เราจะนำปัจจัยหลายประการเข้ามาประกอบการตัดสินสาเหตุของผลกรรม Bell-gredler (1986) อธิบายว่ามีเงื่อนไขที่นำมาใช้ 3 แบบ คือ

1. สิ่งชี้หน้าที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะ (Specific Information Cues) ได้แก่ ประวัติ ความสำเร็จในอดีต เกณฑ์ทางสังคม แบบแผนการกระทำและการใช้เวลาในการทำงาน สิ่งชี้เหล่านี้ทำให้บุคคลอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ถ้าบุคคลประสบความสำเร็จอย่างสม่ำเสมอจะนำไปสู่การอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเกิดจากความสามารถ ในขณะที่บุคคลที่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จจะอนุมานสาเหตุว่าเกิดจากการขาดความสามารถ หรือหากบุคคลได้ผลงานที่แตกต่างจากข้อมูลในอดีต เขาเคยประสบความสำเร็จมาก่อนแต่กลับได้รับความล้มเหลวในปัจจุบันก็มักอนุมานสาเหตุว่าเกิดจากโชค หรือหากบุคคลประสบความสำเร็จในขณะที่บุคคลอื่นล้มเหลว เขาก็จะได้รับการตัดสินว่าเป็นคนมีความสามารถ

2. โครงสร้างทางปัญญาของการระบุสาเหตุ (Causal Schema) เป็นโครงสร้างทางความคิดที่แสดงถึงความเชื่อทั่วไปของบุคคลเกี่ยวกับเหตุการณ์ และสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นั้น Weiner (1980) แบ่งโครงสร้างทางปัญญาเกี่ยวกับสาเหตุออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 โครงสร้างทางปัญญาเกี่ยวกับสาเหตุที่เพียงพอ เป็นโครงสร้างทางความคิดเกี่ยวกับสาเหตุที่ใช้อธิบายเหตุการณ์หรือผลกรรมในสภาพปกติ เช่น บุคคลประสบความสำเร็จในงานง่าย หรือบุคคลล้มเหลวในงานยาก ฯลฯ

2.2 โครงสร้างทางปัญญาเกี่ยวกับสาเหตุที่จำเป็น เป็นโครงสร้างทางความคิดเกี่ยวกับสาเหตุที่ใช้อธิบายเหตุการณ์หรือผลกรรมในสภาพไม่ปกติ เช่น บุคคลประสบความสำเร็จในงานยาก หรือบุคคลประสบความสำเร็จล้มเหลวในงานง่าย ฯลฯ

3. ความรู้สึกโน้มเอียงต่อเหตุการณ์ (Individual Predisposition) เป็นบุคลิกลักษณะเฉพาะของบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อการอนุมานสาเหตุที่แตกต่างกัน ได้แก่

3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีแนวโน้มอธิบายความสำเร็จหรือความล้มเหลวไปยังสาเหตุภายใน เช่น การมีทักษะ การใช้ความพยายามของตน ฯลฯ ในขณะที่บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีแนวโน้มอธิบายความสำเร็จหรือความล้มเหลวจากสาเหตุภายนอก จึงทำให้ไม่เพิ่มความพยายามในการทำงาน

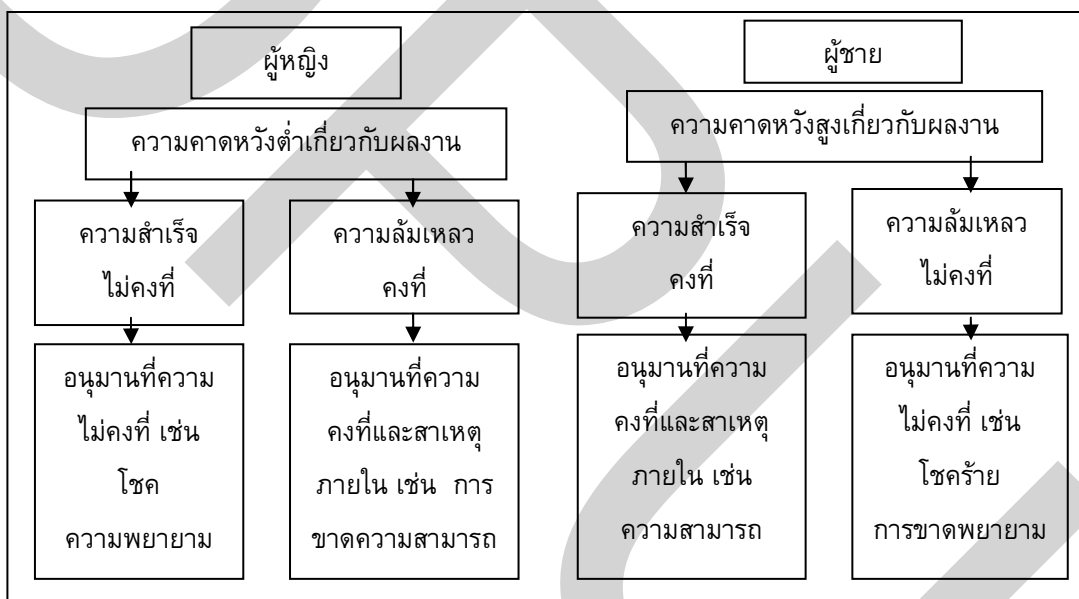
3.2 อັตมโนทัศน์ บุคคลที่มีอັตมโนทัศน์ในเชิงบวกสูงมีแนวโน้มอนุมานสาเหตุความสำเร็จมาจากสาเหตุภายในสูงกว่าบุคคลที่มีอັตมโนทัศน์ในเชิงบวกต่ำ (Ames & Felker, 1979) ในขณะที่ บุคคลที่มีอັตมโนทัศน์ต่ำมีแนวโน้มอนุมานสาเหตุความล้มเหลวมาจากสาเหตุภายในสูงกว่าบุคคลที่มีอັตมโนทัศน์สูง

3.3 ความวิตกกังวล (Anxiety) บุคคลที่มีความวิตกกังวลสูงมีแนวโน้มอนุมานสาเหตุความล้มเหลวมาจากขาดความสามารถ ส่วนบุคคลที่มีความวิตกกังวลต่ำมีแนวโน้มอนุมานสาเหตุความล้มเหลวเพราะขาดความพยายาม

นอกจากนี้ ยังพบว่ายังมีเงื่อนไขอื่นๆ ที่เป็นสาเหตุให้บุคคลอนุมานสาเหตุแตกต่างกันไป ได้แก่ (วัลย์พร บงกชปรีชาพานิช, 2535; Forsyth & McMillan, 1981; Wolf & Savickas, 1985; Wigfrild, 1988; Zaleski, 1988; Cooper, 1992)

1. เพศ (Sex) จากการศึกษาค้นคว้าความแตกต่างในการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความ

ลัทธิระหว่างเพศหญิงและเพศชาย Deaux (1984 cited in Weiner, 1986) และ Frieze และคณะ (1982) ได้ทำการศึกษาขยายมากขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่ต่างกันและการอนุมานสาเหตุ ผลการตรวจสอบทั้งการรับรู้ตนเอง (Self-perceptions) และโครงสร้างทางความคิด (Stereotypic thinking) เกี่ยวกับผู้อื่น แสดงให้เห็นกลุ่มความเชื่อเกี่ยวกับการประเมินความสำเร็จและความล้มเหลวในเพศชายและเพศหญิง จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า เพศหญิงมีแนวโน้มอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่สาเหตุที่ไม่คงที่และอธิบายความล้มเหลวไปที่สาเหตุที่คงที่ ตรงกันข้ามกับเพศชาย การอนุมานสาเหตุที่แตกต่างกันถูกสันนิษฐานว่าเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันของความคาดหวังในความสำเร็จและความล้มเหลว งานวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า การอนุมานสาเหตุขึ้นอยู่กับชนิดของงานที่ต้องทำและบริบทแวดล้อม แต่ก็มีข้อโต้แย้งว่าอาจเป็นผลจากการรับรู้ของผู้อื่นไม่ใช่เพศหญิงเอง ผู้หญิงอาจไม่มีความคาดหวังต่ำเกี่ยวกับความสำเร็จหรืออธิบายความสำเร็จไปที่สาเหตุไม่คงที่มากกว่าผู้ชาย ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่มีเรื่องอคติทางเพศสภาพก็อาจมีผลต่อความก้าวหน้าในงาน การอนุมานสาเหตุและความคาดหวังไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ในสังคมด้วย (Weiner, 1986)

แผนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่ต่างกันและการอนุมานสาเหตุ (Deaux, 1984 cited in Weiner, 1986)

จากการอนุมานสาเหตุความสำเร็จของเพศชายและเพศหญิง พบว่า ผู้ชายมักถูกอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่ปัจจัยภายในมากกว่าผู้หญิง โดยงานวิจัยของ Feather และ Simon (1975) ศึกษาเกี่ยวกับการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวของเพศชายและเพศหญิง พบว่า ผู้ชายถูกอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่ความสามารถ ในขณะที่ผู้หญิงถูกอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่ความยากง่ายของงานและความพยายามอย่างมากหรืออนุมานสาเหตุไปที่โชค การอนุมานสาเหตุไปที่ความสามารถของชายและหญิงแสดงให้เห็นความลำเอียงทางเพศที่ลดการตระหนักในความสามารถของผู้หญิง และหันไปอธิบายถึงความสำเร็จที่เกิดจากปัจจัยภายนอกหรือสถานการณ์อื่นๆ แทน นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่พบในนักเรียนระดับมัธยมศึกษากับผู้ปกครองของเขาในการรับรู้ถึงความสามารถด้านคณิตศาสตร์ของลูกของตน พบว่า พ่อและแม่ให้การอธิบายความสามารถ

ของลูกชายและลูกสาวแตกต่างกัน นั่นคือ อนุমানสาเหตุความสำเร็จของลูกชายไปยังพรสวรรค์มากกว่าจะอธิบายให้กับลูกสาว ในขณะที่เมื่ออ้างถึงลูกสาวจะอธิบายสาเหตุความสำเร็จว่าเกิดจากความพยายามมากกว่าลูกชาย

นอกจากนี้ งานวิจัยบางเรื่องแสดงให้เห็นว่า เด็กผู้ชายอนุমানสาเหตุในทางลบมากกว่าเด็กผู้หญิง เขาอนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเกิดจากงานง่ายและอนุমানความล้มเหลวว่าเกิดจากไม่สนใจ เด็กผู้ชายอนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเกิดจากขาดความสามารถมากกว่าเด็กผู้หญิง (Wigfield, 1988) อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบในงานวิจัยทางการศึกษาหลายงาน ก็ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ดังนั้น จึงยังหาข้อสรุปที่ชัดเจนไม่ได้

2. อายุ (Age) จากการศึกษาพบว่าเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 8 ขวบ มีแนวโน้มสับสนในการอนุমানสาเหตุ เขายังคงแยกไม่ไ้ระหว่างความพยายามกับความสามารถ แต่เมื่ออายุ 12 ปีขึ้นไป เขาจะมีการอนุমানสาเหตุได้ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ เป็นเพราะคนที่อายุมากกว่ามีการคิดไตร่ตรองได้ดีกว่าคนที่อายุน้อยกว่า และมีการอนุমানสาเหตุได้ชัดเจนมากขึ้นเมื่อเข้าใจอิทธิพลของสถานการณ์ที่อยู่รอบตัว (Wigfield, 1988) นอกจากนี้ เด็กที่อายุมากกว่าได้เรียนรู้แล้วว่าความสามารถและผลลัพธ์เป็นสิ่งที่สังคมให้คุณค่า (Weiner & Peter, 1973)

3. ระดับผลการเรียน จากการศึกษาพบว่าเด็กที่มีผลการเรียนเฉลี่ยปานกลางอนุমানสาเหตุความสำเร็จไปทำงานง่ายมากกว่าเด็กที่มีผลการเรียนสูง (Horgan, 1992) บางส่วนยังคงหาข้อสรุปที่ชัดเจนไม่ได้

4. ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และศาสนา เป็นประเด็นที่ยังไม่มีข้อสรุปชัดเจน

การอนุমানสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นตามมา

ผลที่เกิดขึ้นหลังจากการอนุমানสาเหตุมีทั้งผลทางจิตวิทยาและผลต่อพฤติกรรม ผลทางจิตวิทยา เช่น ความคาดหวังผลกรรมในอนาคต ปฏิกริยาทางอารมณ์ ความรู้สึก สิ่งเหล่านี้เป็นเสมือนตัวกระตุ้นหรือแรงจูงใจให้กระทำพฤติกรรมให้มากขึ้นหรือน้อยลง ส่วนผลต่อพฤติกรรม เช่น การเพิ่มความพยายาม ผลสัมฤทธิ์หรือผลงาน ฯลฯ

1. การอนุমানสาเหตุ – ความคาดหวังผลกรรม

Weiner (1986) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการอนุমানสาเหตุและความคาดหวังผลในอนาคตมีความเป็นไปได้ 2 ประการ คือ ประการแรก อิทธิพลของตัวแปรในการอนุমানสาเหตุมีผลอย่างมากในการบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ Heider (1958 cited in Weiner, 1986) ให้เหตุผลว่าความคาดหวังต่อเป้าหมายเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ถูกตัดสินจากการรับรู้ความสามารถและการวางแผนการใช้ความพยายามซึ่งสัมพันธ์กัน ถ้าเป็นงานยาก บุคคลที่รับรู้ว่าจะมีความสามารถจะใช้ความพยายามมาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าเป็นงานง่าย เขาก็จะแน่ใจว่าจะประสบความสำเร็จในอนาคต ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่ผิดพลาด ประการที่สอง การหาความสัมพันธ์ระหว่างการอนุমানสาเหตุและการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังควรมีการกระทำก่อน บางครั้ง การเปลี่ยนระดับความคาดหวังในเป้าหมายอาจขัดแย้งกับระดับความคาดหวังที่แท้จริงได้ ต้องอาศัยข้อมูลประสบการณ์พื้นฐานสำหรับผลการอนุমানสาเหตุกับการเปลี่ยนแปลงความคาดหวัง มีดังนี้

1.1 การอนุমানสาเหตุที่มีตีความคงที่ จัดเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงความคาดหวัง (Weiner, 1979; 1980) หากอนุমানสาเหตุที่มีตีความคงที่ บุคคลเคยได้รับประสบการณ์แบบใดใน

อดีต เขาจะคาดหวังว่าผลแบบเดียวกันจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น หากพบความสำเร็จในสถานการณ์นี้จะเพิ่มความคาดหวังความสำเร็จในอนาคตมากขึ้น ในขณะที่ตรงกันข้าม หากบุคคลเชื่อว่าตนเคยประสบความล้มเหลวมาก่อน เขาจะเชื่อว่าความล้มเหลวในอนาคตจะเกิดขึ้นอีก (Weiner, 1986) นั่นคือ บุคคลจะเกิดความคาดหวังว่าผลกรรมนั้นจะเกิดขึ้นซ้ำอีก หรือคาดหวังผลกรรมเกี่ยวกับความสำเร็จหรือล้มเหลวในอนาคตว่าจะเพิ่มมากขึ้น

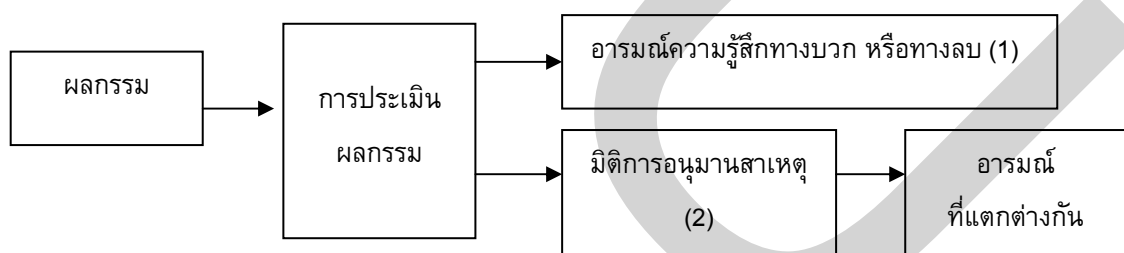
1.2 การอนุมานสาเหตุที่ความไม่คงที่ ผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันย่อมไม่ได้รับการคาดหวังว่าจะเกิดซ้ำอีกในอนาคต ผลกรรมที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งไม่แน่นอน เมื่อเป็นเช่นนี้ บุคคลจะคาดหวังความสำเร็จเพียงเล็กน้อยหรืออาจลดความคาดหวังความสำเร็จในอนาคต ตรงกันข้ามกับความล้มเหลวที่บุคคลจะไม่เชื่อว่าความล้มเหลวที่ผ่านมาจะเกิดซ้ำอีก

1.3 ความคาดหวังจะเปลี่ยนแปลงภายหลังจากความสำเร็จหรือล้มเหลว ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลจะรับรู้สาเหตุของผลกรรมครั้งที่ผ่านมากงที่หรือไม่คงที่ คือ บุคคลจะเพิ่มความคาดหวังภายหลังความสำเร็จและลดความคาดหวังเมื่อพบความล้มเหลว ถ้าบุคคลรับรู้สาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นสิ่งที่คงที่ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ผ่านมาก็อาจเกิดขึ้นซ้ำอีกในอนาคต แต่ถ้าบุคคลรับรู้สาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ เขาจะเกิดความสงสัยว่าผลกรรมที่ผ่านมานั้นจะเกิดขึ้นซ้ำอีกหรือไม่

สรุปได้ว่าการอนุมานสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความคาดหวัง ความสำเร็จหรือความล้มเหลว โดยมีหลักสำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก ถ้าอธิบายผลกรรมด้วยสาเหตุที่คงที่แล้ว ผลกรรมจะเพิ่มความคาดหวังให้มากขึ้นหรืออาจลดความหวังในอนาคตลง ประการที่สอง ถ้าอธิบายผลกรรมด้วยสาเหตุที่ไม่คงที่ ความคาดหวังต่อผลกรรมอาจจะไม่เปลี่ยนแปลงหรืออาจคาดหวังได้ว่าผลกรรมในอนาคตจะแตกต่างจากผลกรรมที่ผ่านมา ประการสุดท้าย ถ้าอธิบายผลกรรมด้วยสาเหตุที่คงที่ บุคคลจะคาดหวังว่าผลกรรมนี้จะเกิดขึ้นในอนาคตแน่นอน มากกว่าการอธิบายผลกรรมด้วยสาเหตุที่ไม่คงที่

2. การอนุมานสาเหตุ - ปฏิบัติทางอารมณ์ ความรู้สึก

กระบวนการเกิดความคิดและอารมณ์ แสดงได้ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดงกระบวนการความคิดและอารมณ์ (Weiner, 1985; 1986)

โครงสร้างการอนุมานสาเหตุได้รับการสนับสนุนว่าผลกรรมที่อยู่ในความคิดจะเพิ่มและซับซ้อนยิ่งขึ้น ในขณะที่ผลกรรมก็จะเข้าสู่กระบวนการทางอารมณ์ขึ้นอยู่กับการขัดเกลาและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อผลกรรมเกิดขึ้นบุคคลจะมีอารมณ์โดยทั่วไปทางบวกหรือทางลบ ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลประเมินผลกรรมแล้วพบว่าตนพบความสำเร็จหรือความล้มเหลว อารมณ์เหล่านี้ เช่น ความสุขเมื่อพบความสำเร็จ สับสน เสียใจเมื่อพบความล้มเหลว โดยที่อารมณ์เกิดจากการที่บุคคลพิจารณาตนเองว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ (1) โดยมีได้สนใจกับสาเหตุที่เกิดขึ้น (Weiner, 1985) หลังจากนั้น มิตินการอนุมานสาเหตุจะมีบทบาทในกระบวนการทาง

อารมณ์ (2) แต่ละมิตีมีความสัมพันธ์กับกลุ่มอารมณ์ความรู้สึกที่มีลักษณะเฉพาะ ถ้าบุคคลพบความสำเร็จหรือความล้มเหลว แล้วมีการอนุมานสาเหตุจากมิติตภายใน เช่น บุคลิกภาพ ความสามารถ ความพยายาม ฯลฯ จะมีผลต่อการนับถือตนเองสูงหรือต่ำรวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) ตรงกันข้ามถ้าบุคคลอนุมานสาเหตุจากมิติตภายนอก ไม่ว่าจะผลกรรมจะได้ตามความต้องการหรือไม่ก็ไม่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกต่อตนเอง ดังนั้น อารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลได้รับอิทธิพลจากการอนุมานสาเหตุด้วยมิติตที่มาของสาเหตุซึ่งค่อนข้างเป็นเหตุการณ์ที่เฉพาะ เจาะจง อาจกล่าวได้ว่า ความคิดและอารมณ์เชื่อมโยงกันในจุดที่ว่าอารมณ์เกิดขึ้นจากการที่ผลงานถูกประเมินว่าอย่างไร

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น จึงนำเสนอข้อสรุปของ Weiner (1979) ที่กล่าวถึง แหล่งของปฏิกริยาทางอารมณ์ต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. อารมณ์ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบจะผูกพันโดยตรงต่อผลกรรม โดยไม่สนใจการอนุมานสาเหตุ เช่น ความทุกข์ ความสุข ความเสียใจ ฯลฯ
2. อารมณ์ที่แตกต่างกันจะสัมพันธ์กับลักษณะการอนุมานสาเหตุเฉพาะอย่าง เช่น ความรู้สึกโกรธเมื่อประสบความล้มเหลว อาจอนุมานสาเหตุที่ความลำเอียงของผู้สอน ความสงสัยเกิดขึ้นเมื่อผลกรรมเกี่ยวข้องกับโชค ฯลฯ
3. การอนุมานสาเหตุที่มิติตที่มาของสาเหตุสัมพันธ์กับการนับถือตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง อารมณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความอับอาย ฯลฯ

ความสัมพันธ์ระหว่างมิติตการอนุมานสาเหตุและอารมณ์ ความรู้สึก

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอนุมานสาเหตุและอารมณ์ ความรู้สึก สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. มิติตที่มาของสาเหตุ มิติตที่มาของสาเหตุมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-worth) และการนับถือตนเอง (Self-esteem) องค์ประกอบเหล่านี้สัมพันธ์กับอารมณ์ กล่าวคือ หากบุคคลอนุมานสาเหตุจากมิติตภายใน เช่น ความสามารถ ความพยายาม ฯลฯ เมื่อเขาประสบความสำเร็จหรือได้รับผลกรรมทางบวกจะทำให้เขาภาคภูมิใจเพิ่มขึ้น มองภาพลักษณ์ตนเอง (Self-image) ทางบวกมากขึ้น รวมถึงมีความรู้สึกนับถือตนเองสูงกว่าการอนุมานสาเหตุจากมิติตภายนอก เช่น โชค หรือการได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น (Weiner, 1982 cited in Bell-Gredler, 1986) แต่ถ้าเขาประสบความล้มเหลวหรือได้รับผลกรรมทางลบแล้วเขาอนุมานสาเหตุที่มิติตภายใน เช่น ขาดความสามารถ ขาดความพยายาม ฯลฯ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกผิดละอาย หรือมองภาพพจน์ของตนเองในด้านลบ ความนับถือตนเองก็จะต่ำลง
2. มิติตความคงที่ของสาเหตุ มิติตความคงที่มีความสัมพันธ์กับระดับความคาดหวังความสำเร็จหรือความล้มเหลวในอนาคต (Weiner, 1979; 1980) การอนุมานสาเหตุที่ความคงที่จะมีผลต่อการเพิ่มความคาดหวังในความสำเร็จหากประสบการณ์เดิมเคยกระทำสำเร็จ แต่ถ้าประสบการณ์เดิมของบุคคลล้มเหลว การอนุมานสาเหตุที่ความคงที่จะกระตุ้นให้เกิดความสิ้นหวัง เฉื่อยชา ซึมเศร้า ยอมจำนน อารมณ์เหล่านี้สามารถแผ่ขยายไปสู่อนาคตได้ ส่วนการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวที่เกิดจากสาเหตุไม่คงที่จะไม่มีผลต่อการ

แผ่ขยายไปสู่อนาคต (Bell-Gredler, 1986) นอกจากนี้ ความสงสัยจะมีเพิ่มมากขึ้นเมื่อสาเหตุของผลกระทบกลายเป็นสิ่งที่คงที่มากกว่าไม่คงที่ เช่น บุคคลมีแนวโน้มสงสัยคนตาบอดมากกว่าคนที่มียุทธศาสตร์ชั่วคราว

3. มิตินความสามารถในการควบคุม มิตินความสามารถในการควบคุมมีอิทธิพลต่ออารมณ์สังคม การอนุมานสาเหตุไปที่ความสามารถในการควบคุมได้จะกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกผิด เช่น บุคคลขาดความพยายาม การโกหกผู้ปกครอง การทุจริตในการสอบ ฯลฯ ตรงกันข้ามกับการอนุมานสาเหตุที่ความสามารถควบคุมไม่ได้จะกระตุ้นความรู้สึกอับอาย เช่น บุคคลขาดความสามารถ ความรู้สึกโกรธเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับผลกระทบทางลบอันเป็นผลจากการควบคุมของผู้อื่นหรือของตนเอง เช่น เราารู้สึกโกรธเมื่อเราช้ำเกียจ เราารู้สึกโกรธเมื่อผู้อื่นโกหกเรา เราารู้สึกโกรธเมื่อผู้อื่นนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาในห้องพักของเรา ฯลฯ ความสงสัยเกิดขึ้นเมื่อสาเหตุของความล้มเหลวไม่สามารถควบคุมได้ เช่น บุคคลจะรู้สึกสงสัยผู้เรียนที่ไม่สามารถทำได้หรือไม่ลงโทษผู้ที่ขาดความสามารถ ความรู้สึกชอบคุณเป็นสิ่งที่ผู้อื่นควบคุมให้เรามีความรู้สึกเช่นนั้นโดยการกระทำบางอย่าง เช่น ความดี ปฏิบัติความดีที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อบุคคลและมีการอนุมานสาเหตุที่เจาะจงเชื่อมโยงกับการผ่อนคลายและความประหลาดใจ

โดยทั่วไป บุคคลส่วนใหญ่พยายามหาคำอธิบายหรือหาสาเหตุว่าทำไมบุคคลที่มักประสบความสำเร็จจึงเกิดความล้มเหลวขึ้นมา เขาจะอนุมานสาเหตุว่ามาจากปัจจัยภายในที่ควบคุมได้ เช่น สอบได้คะแนนไม่ดีเพราะอ่านหนังสือไม่เพียงพอ หากบุคคลมองตนเองว่าเป็นคนมีความสามารถและอธิบายสาเหตุความล้มเหลวว่าเพราะขาดความพยายาม อ่านหนังสือไม่เพียงพอซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ เขาก็จะเริ่มค้นหาวิธีที่จะทำให้ตนประสบความสำเร็จต่อไป ส่วนบุคคลที่อนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่ามาจากสาเหตุที่คงที่ จะรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง ความคิดต่อความล้มเหลวจะเน้นไปที่ความบกพร่องของตนเอง เกิดความรู้แย้งต่องานที่ตนประสบความสำเร็จ ไม่สนใจแก้ไขปัญหาค้นหาข้อบกพร่องหากเขาเชื่อว่าสาเหตุความล้มเหลวมาจากสิ่งที่คงที่อยู่นอกเหนือความสามารถที่จะควบคุมได้และไม่มีใครช่วยเหลือได้

3. การอนุมานสาเหตุ – พฤติกรรมมุ่งสู่สัมฤทธิ์

3.1 แรงจูงใจเพิ่มขึ้นภายหลังพบความล้มเหลว ความล้มเหลวหรือผลกระทบทางลบจะกระตุ้นให้เกิดความสับสนและความเสียใจหากบุคคลเคยประสบความสำเร็จในอดีตแต่ครั้งนี้ผลการดำเนินงานล้มเหลวในขณะที่ทุกคนได้ผลงานโดยเฉลี่ยดีมาก เขามีแนวโน้มอธิบายความล้มเหลวว่าเกิดจากเตรียมตัวไม่พร้อมหรือไม่มีสมาธิ เป็นการอนุมานสาเหตุที่เกิดจากสาเหตุภายใน ไม่คงที่และสามารถควบคุมได้ ถ้าอนุมานสาเหตุที่ความไม่คงที่ บุคคลก็อาจคาดหวังว่าจะพบความสำเร็จในอนาคต ถ้าอนุมานสาเหตุที่เกิดจากมิติภายใน การเห็นคุณค่าในตนเองจะลดลง ถ้าอนุมานสาเหตุว่าขาดการเตรียมพร้อมและสมาธิไม่ดีซึ่งควบคุมได้จะเกิดความรู้สึกผิด การคาดหวังความสำเร็จสูงจะไปพร้อมกับการมีความหวังและความรู้สึกผิด สิ่งเหล่านี้มีส่วนช่วยให้บุคคลข้ามผ่านความรู้สึกเสียใจหรือการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ทำให้เกิดกำลังใจที่จะไปถึงเป้าหมายและแรงจูงใจเพิ่มขึ้นในอนาคต ดังนั้น เขาจะฝึกฝนมากขึ้นและบรรลุเป้าหมายรวมถึงมีการเตรียมตัวที่ดีขึ้น

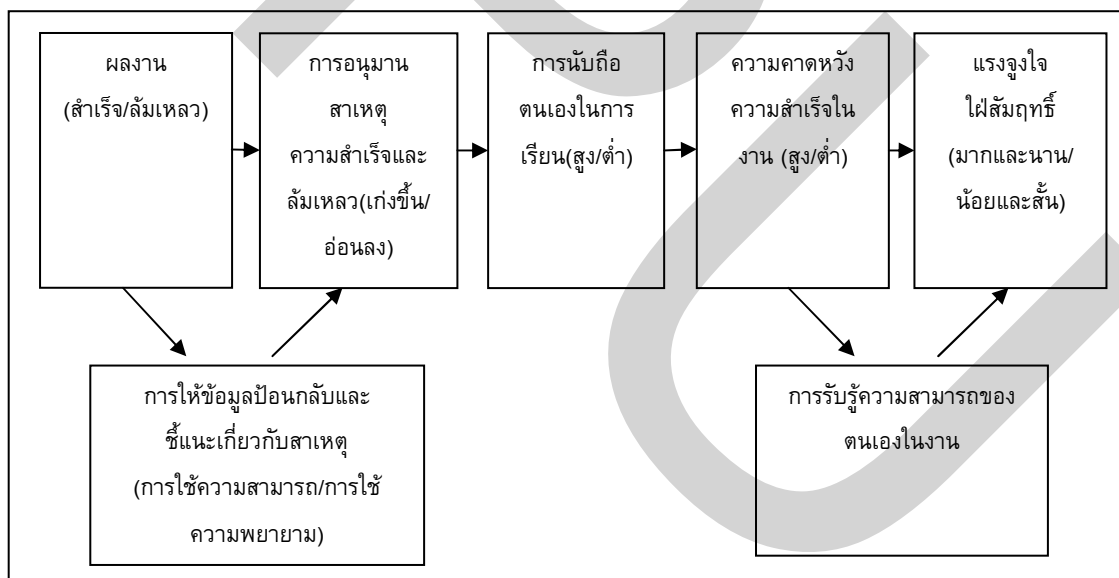
3.2 แรงจูงใจเพิ่มขึ้นภายหลังความสำเร็จ ผู้ประสบความสำเร็จหรือได้รับผลกระทบทางบวกจะรู้สึกมีความสุข ถ้าผลกระทบนั้นสำคัญกับเขา เขาก็จะคิดถึงสาเหตุ โดยทั่วไปบุคคลจะตระหนักว่าเขาทำงานได้ดีในสถานการณ์ที่เหมือนเดิมมากกว่าผู้อื่น และมีแนวโน้มอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่ความสามารถ ทำให้รู้สึกว่าคุณมีความสามารถและเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น การคาดการณืว่าจะประสบความสำเร็จทำให้เกิด

ความหวังเกี่ยวกับอนาคตของตน บุคคลจะภาคภูมิใจในตนเอง มีความสุข รู้สึกมีความหวัง คาดหวังความสำเร็จสูง เห็นคุณค่าในตนเอง สิ่งเหล่านี้จะเพิ่มแรงจูงใจมุ่งสัมฤทธิ์

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในสถานการณ์ที่พบความสำเร็จจะกระตุ้นความรู้สึกด้านบวกรวมถึงแรงจูงใจมุ่งสัมฤทธิ์อยู่แล้ว แต่ในสถานการณ์อื่นๆบุคคลจะยับยั้งในการเรียนหรืออยู่ภายใต้งานที่ยากหากเขาอนุญาตสาเหตุความสำเร็จไปที่มีติภายใน ไม่คงที่ และเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ คือ ความพยายามชั่วขณะ หรืออาจอนุญาตสาเหตุที่มีติภายนอก มีความคงที่ และเป็นสิ่งที่ควบคุมได้เล็กน้อย ประการสำคัญก็คือ บุคคลจำเป็นต้องเชื่อว่าการทำงานให้หนักขึ้นเป็นหนทางที่จะทำให้พบความสำเร็จ ผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องสนับสนุนให้เขามองความล้มเหลวเป็นเหมือนสถานการณ์หนึ่งที่ต้องแก้ปัญหา และกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ เราต้องมีความตั้งใจ

นอกจากนี้ ตามทฤษฎีของ Weiner เพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นการส่งเสริมให้บุคคลเพิ่มความพยายามและความสามารถซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้พบความสำเร็จจากการควบคุมภายในมากกว่าให้ความสำคัญกับโชคและความยากของงานที่เป็นองค์ประกอบจากการควบคุมภายนอก หากบุคคลเชื่อว่าความสำเร็จของเขาขึ้นอยู่กับความพยายามและการพัฒนาความสามารถแล้ว เขาย่อมมีแนวโน้มอดทนทำงานหนักเพื่อความสำเร็จ การส่งเสริมให้บุคคลมีความคาดหวังในทางบวกว่าเขาสามารถประสบความสำเร็จได้ด้วยการเพิ่มความพยายามอย่างเต็มที่ ยังเป็นผลดีต่อความสำเร็จของเขามากกว่าการมีเพียงความสามารถซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ช้า ดังนั้น การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามทฤษฎีของ Weiner จึงมุ่งเน้นจูงใจให้บุคคลใช้ความพยายามของเขาเต็มที่ร่วมกับการใช้ความสามารถที่มีอยู่เพื่อให้เกิดความสำเร็จสูงสุดเท่าที่จะทำได้ ตามแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 จากทฤษฎีการอนุญาตสาเหตุนำมาอธิบายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
(Allyn & Bacon, 1991 cited in Woolfork, 1993)

แนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการอนุมานสาเหตุสำหรับการเรียนการสอน มีดังนี้ (www.education.calumet.purdue.edu., 2012)

1. ถ้าผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนยังคงยืนหยัดในการเรียน ควรช่วยให้ผู้เรียนเชื่อว่าเขามีความสามารถแต่มีโอกาที่จะทำงานได้ไม่สมบูรณ์หรือล้มเหลวเพราะสาเหตุอื่นๆ เช่น โชคร้าย หรือความพยายามไม่พอ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้อาจไม่เกิดขึ้นอีกในอนาคต
2. การอธิบายความสำเร็จทั้งหมดของผู้เรียนไปที่ความสามารถอาจไม่มีประโยชน์ เพราะถ้าเชื่อเช่นนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถทุกอย่างที่จำเป็น เขาจะรู้สึกว่าต้องใช้ความพยายามมากเกินไป ดังนั้น การอนุมานสาเหตุความสำเร็จที่ควรเป็น คือ “ ฉันพบความสำเร็จเพราะฉันเป็นคนมีความสามารถและทำงานหนัก ”
3. เมื่อผู้เรียนพบความล้มเหลว หากเขาอนุมานสาเหตุไปที่ขาดความพยายามเขาจะยืนหยัดจนพบความสำเร็จในช่วงสุดท้ายซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมาก หากผู้เรียนรับรู้ว่าจะล้มเหลว ผู้สอนอาจช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นว่า “ เขาสามารถประสบความสำเร็จ ถ้าเขาทำมันดีที่สุด ”
4. หากผู้เรียนพบความล้มเหลวซ้ำแล้วซ้ำอีกหลังจากการใช้ความพยายามอย่างหนัก เขาจะเลิกเชื่อว่าตนมีความสามารถหรือหยุดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวที่การขาดความพยายาม ผลลัพธ์เช่นนี้อันตรายต่อแรงจูงใจอย่างมาก มีผลต่อการลดความคงทนในการเรียน ดังนั้น ผู้สอนอาจสร้างแรงจูงใจได้โดยมอบหมายงานให้ผู้เรียนที่พยายามอย่างหนักได้พบความสำเร็จบ้าง
5. ต้องอธิบาย “ ความพยายาม ” ให้ถูกต้อง ความพยายามเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มาก เหมือนกับการทุ่มเทเวลาเพื่อเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าใช้ความพยายามมากขึ้นหรือใช้เวลามากขึ้นอย่างไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานก็ไม่ก่อให้เกิดความพยายาม ผู้สอนต้องแสดงความแตกต่างอย่างชัดเจน
6. การแข่งขันช่วยให้ผู้เรียนยืนหยัดในการเรียน หากเพิ่มความพยายามมากขึ้นเขาก็จะพบความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม การแข่งขันเรื่องผลการเรียนและระบบประเมินผลอาจเป็นสิ่งที่ลดคุณค่าการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักฐานหลายอย่างแสดงให้เห็นว่าความสำเร็จในการแข่งขันเป็นสิ่งที่เหนือกว่าที่ผู้เรียนจะควบคุมได้ ไม่ว่าเขาจะเรียนหนักอย่างไร ผู้ที่มีความสามารถสูงกว่าก็จะได้ผลการเรียนสูงกว่าแน่นอน
7. ผู้สอนควรประเมินผู้เรียนเป็นช่วงๆ ว่าเขาใช้ความพยายามมากน้อยเพียงใด ควรมอบหมายงานที่ต้องใช้ความพยายามเพื่อบรรลุผลสำเร็จ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนที่อ่อนที่สุดในห้องจะได้เกรดสูงมากมาง่ายๆ เมื่อใช้เวลาเรียนอย่างมาก
8. เมื่อผู้เรียนเชื่อว่าเขาขาดความพยายาม ผู้สอนจำเป็นต้องสร้างสถานการณ์หรือวิธีข้ามผ่านไปสู่ความสำเร็จนั้น แต่พบปัญหาว่าผู้เรียนบางคนชอบปฏิเสธหรือบอกรับความสำเร็จ เช่น เมื่อเขาทำได้ดี เขามักเชื่อว่าเขาโชคดีเท่านั้นซึ่งเป็นเรื่องยากที่เขาจะเปลี่ยนความเชื่อนั้น
9. ถ้าผู้เรียนเชื่อว่าการใช้ความพยายามไม่มีคุณค่า เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องเปลี่ยนการรับรู้ของเขา ผู้สอนควรทำให้ความหมายของความพยายามชัดเจนขึ้น ถ้าผู้เรียนอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่โชค ผู้สอนไม่จำเป็นต้องถกเถียงในประเด็นนี้ ควรชมหรือให้การเสริมแรงอื่นๆ ดีกว่า

3.3 พฤติกรรมช่วยเหลือ การที่บุคคลจะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าเขารับรู้สาเหตุของความต้องการความช่วยเหลือนั้นอย่างไร โดยพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับมิตีความสามารถในการควบคุมสาเหตุ

3.4 พฤติกรรมการตัดสินใจ การตัดสินใจว่าผู้อื่นกระทำความผิดจริงหรือไม่ขึ้นอยู่กับมิติที่มาของสาเหตุและความคงที่ของสาเหตุ ถ้าผู้ตัดสินใจรู้ว่าสาเหตุที่บุคคลกระทำผิดและการกระทำนั้นเกิดจากสาเหตุภายในและเป็นสาเหตุที่บุคคลนั้นตั้งใจทำผิด จะตัดสินใจว่าบุคคลนั้นควรได้รับการลงโทษ ส่วนมิตีความคงที่ของสาเหตุ ถ้าสาเหตุที่กระทำผิดเป็นสาเหตุที่คงที่ ผู้ตัดสินใจจะเกิดความคาดหวังว่าบุคคลนั้นจะต้องทำพฤติกรรมเช่นนั้นอีก มิตีความคงที่จึงเป็นมิติที่ช่วยในการคาดการณ์พฤติกรรมล่วงหน้าได้

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

David C. McClelland เป็นผู้ริเริ่มค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เขาตระหนักว่าความต้องการหรือแรงจูงใจเป็นคุณสมบัติในตัวบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เขาจึงทำการวิจัยเพื่อพิสูจน์ว่าความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญรุ่งเรืองได้ ผลการวิจัยสรุปว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ ผู้ที่มีความต้องการทำอะไรให้ประสบความสำเร็จ สิ่งล่อใจสำหรับผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง คือ การทำสิ่งต่างๆให้ดียิ่งขึ้น สำหรับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงแล้วการทำสิ่งต่างๆให้ดียิ่งขึ้นก็เพื่อความสุขของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นแรงขับให้บุคคลพยายามกระทำให้สำเร็จตามมาตรฐานที่ตนตั้งไว้ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะไม่ทำงานเพราะหวังรางวัล แต่ทำเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

Atkinson (1964) อธิบายว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้ตัวว่าการกระทำของตนจะต้องได้รับการประเมินผลจากตัวเองหรือบุคคลอื่นโดยเทียบเคียงกับมาตรฐานที่ยอดเยี่ยม ผลการประเมินอาจจะเป็นที่พอใจเมื่อกระทำเสร็จหรือไม่พอใจเมื่อกระทำไม่สำเร็จก็ได้

Murry (1964) อธิบายความต้องการสัมฤทธิ์ไว้ว่า เป็นความต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จจากการกระทำที่ยาก ต้องการควบคุม จัดการหรือจัดระเบียบวัตถุ บุคคลหรือความคิด โดยกระทำสิ่งเหล่านี้อย่างรวดเร็วและมีความเป็นอิสระมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุถึงมาตรฐานที่เป็นเลิศ ต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเอง โดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ

สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ อย่างไม่ย่อท้อ มีความเพียรพยายามในการหาวิธีการต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความทะเยอทะยานเพื่อนำตนไปสู่ความสำเร็จ มีความต้องการเป็นอิสระในการทำงาน ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้

องค์ประกอบของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตามทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์ผลบุคคลทุกคนมีความต้องการประสบความสำเร็จและกลัวความล้มเหลวหรือต้องการหลีกเลี่ยงความล้มเหลว องค์ประกอบทั้ง 2 ส่วนนี้จะมากหรือน้อยแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บุคคลที่มีความต้องการความสำเร็จมากกว่าต้องการหลีกเลี่ยงความล้มเหลว จัดเป็นบุคคลที่มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลในระดับสูง (High need achievers) ตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีความต้องการหลีกเลี่ยงความล้มเหลวสูงกว่าต้องการสัมฤทธิ์ผล จัดเป็นบุคคลที่มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลในระดับต่ำ (Low need achievers) ตามทฤษฎีดังกล่าว บุคคลที่มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลในระดับสูงมีแนวโน้มเลือกงานที่มีความยากง่ายระดับปานกลาง ในขณะที่บุคคลที่มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลในระดับต่ำจะเลือกงานง่ายเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถทำได้สำเร็จ หรือไม่ก็เลือกงานที่ยากเพื่อจะได้อ้างว่าทำไม่สำเร็จเพราะงานยากเกินไป (คัทนาค มณีศรี, 2537)

การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จากงานวิจัยหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับปานกลางจะประสบความสำเร็จทางด้านสังคมและส่วนตัวมากกว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับต่ำ การค้นพบนี้ทำให้ McClelland (1985 อ้างถึงใน คัทนาค มณีศรี, 2537) พยายามหาวิธีการที่จะพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยเขาเสนอแนะวิธีการดังนี้

1. ชี้แจงเหตุผลว่าเพราะเหตุใดเราจึงต้องพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อธิบายประโยชน์ที่มีต่อการปรับปรุงการทำงาน
2. อภิปรายว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญต่อสังคม การศึกษาและอุตสาหกรรมของเราอย่างไร
3. กระตุ้นให้คนพยายามปรับปรุง แกไขหรือมุ่งมั่นที่จะพัฒนาแรงจูงใจลักษณะนี้
4. กำหนดเป้าหมายเฉพาะเจาะจงสำหรับตนเอง และบันทึกความก้าวหน้าของความพยายามทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น
5. สร้างบรรยากาศกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การให้รางวัลเมื่อผู้เรียนแสดงความมานะ บากบั่นให้บรรลุเป้าหมาย
6. สนับสนุนให้กลุ่มเพื่อนหรือคนรู้จักสร้างความร่วมมือในการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สำหรับทฤษฎีที่ใช้อธิบายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในงานวิจัย ผู้วิจัยนำเอาทฤษฎีของนักจิตวิทยาซึ่งจัดเป็นผู้นำในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยนำมา 2 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland (McClelland's Achievement Motivation Theory) McClelland (1953 อ้างถึงใน นุศรา สรรกิจกำจร, 2539) อธิบายลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังนี้

- 1.1 เป็นผู้มีความพยายามที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆให้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
- 1.2 เลือกทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองเพื่อจะสามารถทำได้สำเร็จจึงกำหนดเป้าหมายที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไปในการที่จะทำได้บรรลุผลสำเร็จ
- 1.3 เป็นผู้มีความคิดว่างานทุกอย่างจะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจจริงและการทำงานจริง

ของตนไม่ใช่เพราะโอกาสหรือสิ่งมหัศจรรย์

1.4 การกระทำกิจกรรมต่างๆ มุ่งหวังเพื่อให้สำเร็จตามมาตรฐานของตนเองที่ตั้งไว้ มิใช่กระทำเพื่อหวังรางวัลหรือชื่อเสียง

2. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Atkinson

Atkinson (1964) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นสภาพที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลจนกว่าจะถูกกระตุ้น จากตัวชี้แนะในสภาพการณ์ ทำให้เขาเกิดความคาดหวังขึ้นมา บุคคลจึงประเมินการกระทำของเขากับมาตรฐานความดีเลิศที่ออกมาในรูปแบบใด ตนประสบความสำเร็จหรือประสบความสำเร็จล้มเหลว ดังนั้น ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกสถานการณ์ แต่จะเกิดในสภาพการณ์ที่รับรู้ว่าการกระทำจะถูกนำไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ดีเลิศบางอย่าง สิ่งนี้จะกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และส่งผลกระทบต่อกรกระทำ นอกจากนี้เมื่อบุคคลประสบความสำเร็จจะทำให้มีความคาดหวังเปลี่ยนแปลงและมีผลต่อระดับของแรงจูงใจ ความคาดหวังของบุคคลจึงเป็นสิ่งกระตุ้นให้เขาทำงานตามเป้าหมาย ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในเป้าหมายนั้น หากบุคคลมีความคาดหวังสูงจะทำให้มีความตั้งใจในการทำงานสูงขึ้นด้วย

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ Atkinson (1966) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในประเด็นต่างๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การจูงใจที่จะบรรลุความสำเร็จ (Motive to Achieve Success) แต่ละคนมีแรงจูงใจที่จะไปสู่ความสำเร็จและแรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของแต่ละคน ถ้าเขาประสบความสำเร็จเขาจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าบุคคลที่เคยประสบความสำเร็จมาก่อนซึ่งมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
2. การมีโอกาสของความสำเร็จ (Probability of Success) ถ้างานที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป บุคคลจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก แต่ถ้างานทำได้ง่ายหรือยากเกินไป ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากหรือน้อย เขาก็จะไม่รู้สึกว่ามีโอกาสประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว
3. คุณค่าของความสำเร็จ (Incentive Value of Success) เมื่อบุคคลมีความพึงพอใจในความสำเร็จของตนมากขึ้น เขาจะไม่เกิดความพึงพอใจต่อความสำเร็จในลักษณะคล้ายกันมากเท่าใด

นอกจากนี้ยังมีนักจิตวิทยาหลายท่านให้ความสนใจเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังนี้

เมอร์เรย์ (Murray, 1938; cited in Klein, 1982) ได้สรุปว่า ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีคุณลักษณะ คือ เป็นบุคคลที่มีความทะเยอทะยาน มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะแข่งขันเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

เฮอร์แมน (Hermans, 1970) ได้รวบรวมคุณลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ ดังนี้

1. มีความมุ่งหวังหรือความทะเยอทะยานที่จะประสบความสำเร็จ (Aspiration level)
2. มีพฤติกรรมความเสี่ยง (Risk-taking behavior) ในระดับปานกลาง โดยจะเสี่ยงในระดับที่คิดว่าประสบความสำเร็จได้
3. มีแรงผลักดันให้ก้าวไปข้างหน้า (Upward mobility) สู่อันดับที่สูงขึ้น
4. มีความทนทาน ยืนหยัด (Persistence) ในการทำงานที่ยากได้
5. มีการผูกติดอยู่กับงาน (Task tension) แม้จะถูกรบกวนหรือขัดจังหวะก็พยายามทำให้เสร็จ

6. มีความรู้สึกต่อเวลา (Time perception) ว่าเป็นสิ่งที่เคลื่อนไหวตลอดเวลา ไม่หยุดนิ่ง สิ่งต่าง ๆ จะเกิดอย่างรวดเร็ว

7. มีทัศนะต่อเวลา (Time perspective) มองเวลาในทัศนะของการมุ่งสู่นาคต สามารถจดจำเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาของงานได้ดี คำหนึ่งถึงเหตุการณ์ในอนาคตมากกว่าอดีตและปัจจุบัน

8. มักเลือกเพื่อนร่วมงาน (Partner choice) ระหว่างคนที่มีความสามารถแต่เฉยเมยกับคนที่เห็นอกเห็นใจแต่ไร้ความสามารถ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเลือกผู้ที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก

9. มีพฤติกรรมที่ต้องการการยอมรับ (Recognition behavior) พยายามทำงานให้ดีเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ

10. มีพฤติกรรมเพื่อความสำเร็จ (Achievement behavior) มีพฤติกรรมที่จะสัมพันธ์กับความสำเร็จ พยายามปฏิบัติสิ่งต่างๆ ของตนเองให้ดีที่สุดเสมอ

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1953; cited in Klein, 1982) กล่าวไว้ในงานวิจัยของเขาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงว่ามีลักษณะ ดังนี้

1. กล้าเสี่ยงในระดับปานกลางที่ต้องตัดสินใจบนพื้นฐานของทักษะ (take moderate but decisive risk on the basis of skill) นั่นคือ เลือกทำสิ่งที่ยากเหมาะสมกับความสามารถของตน ไม่เลือกทำสิ่งยากหรือง่ายเกินไป มีความกล้าเสี่ยงพอสมควรในเหตุการณ์ที่ต้องใช้ความสามารถโดยไม่ขึ้นอยู่กับโชคชะตา ตัดสินใจเด็ดเดี่ยว ไม่ลังเล บุคคลที่มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงมักไม่พอใจทำงานง่ายๆ แต่ต้องการทำงานที่ยากพอสมควรเพราะมั่นใจในความสามารถของตน การทำงานที่ยากให้บรรลุผลสำเร็จจะนำความพอใจมาสู่ตน

2. มีความกระตือรือร้นและแสดงกิจกรรมที่ต้องใช้เครื่องมือสมัยใหม่ (be energetic and exhibit novel instrumental activity) นั่นคือ ความขยันขันแข็ง ชอบกระทำการแปลกๆ ใหม่ๆ ที่จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนประสบความสำเร็จ ผู้มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงไม่จำเป็นต้องเป็นคนขยันทุกกรณี แต่จะเพียงพยายามต่อสิ่งที่ทำท้อหรือช่วยความสามารถของตนและทำให้เกิดความรู้สึกว่าได้ทำงานสำคัญลุล่วงแล้ว ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักไม่ขยันขันแข็งในงานที่เป็นกิจวัตรประจำวัน แต่จะขยันทำงานเฉพาะงานที่ต้องใช้สมองเป็นงานที่ไม่ซ้ำแบบใครหรือสามารถค้นคว้าหาวิธีการใหม่ๆ แก้ปัญหาได้

3. มีความรับผิดชอบต่อตนเองในการทำงาน (be individually responsible for their own actions) เพื่อให้งานสำเร็จ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง มิใช่หวังให้คนอื่นยกย่อง มีความต้องการเสรีภาพในการคิดและการกระทำ ไม่ชอบให้ผู้อื่นมาบงการ

4. ทราบผลที่แน่ชัดในการตัดสินใจของตนเอง (have knowledge of the results of their decisions) โดยมิใช่เพียงการคาดคะเนเอาว่าจะต้องเป็นลักษณะใด ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงพยายามทำตัวให้ดีกว่าเดิมเมื่อทราบว่าการกระทำของตัวเองเป็นอย่างไร

5. มีการคาดการณ์ล่วงหน้า (anticipate future events) เล็งการณ์ไกล เป็นผู้มีแผนระยะยาว ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักเป็นผู้มีการวางแผนระยะยาว เพราะเล็งเห็นการณ์ไกลกว่าผู้ที่มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลต่ำ

6. มีทักษะในการจัดองค์กร (have organizational skills) เป็นสิ่งที่ควรจะมี แต่ยังมีหลักฐานการค้นคว้ามาสนับสนุนไม่เพียงพอ

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่าผู้มีความตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีลักษณะร่วมกันที่สำคัญ คือ มีการตั้งความหวังที่จะประสบความสำเร็จในระดับที่สูง จึงเป็นผู้ที่มีความมานะอดทน เพียรพยายามในการทำงาน มีความรับผิดชอบ มีระบบในการทำงาน เพื่อให้บรรลุมาตรฐานอันดีเลิศเหนือกว่าผู้อื่น

สำหรับเป้าหมาย เมื่อดูจากความหมายและคุณลักษณะของผู้มีความตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงแล้ว สามารถที่จะมองเห็นเป้าหมายอย่างชัดเจนได้ว่า มีเป้าหมายอยู่ที่การบรรลุความเป็นเลิศในการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่สนับสนุนระบบแข่งขันเพื่อให้เหนือกว่า ดีกว่าผู้อื่น และได้มาตรฐานอันดีเลิศ

Weiner (1986) อธิบายการเกิดพฤติกรรมมุ่งสัมฤทธิ์ว่า ถ้าบุคคลอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะขาดความพยายามซึ่งเป็นสาเหตุภายใน ไม่คงที่ และสามารถควบคุมได้ จะทำให้เขาเกิดความรู้สึกผิด แต่ยังคงคาดหวังความสำเร็จในอนาคตเช่นเดิม บุคคลจึงใช้ความพยายามในการเรียนหรือการทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะทำให้ตนเองประสบความสำเร็จในอนาคตซึ่งจะเป็นผลให้แรงจูงใจเพิ่มขึ้น แต่ถ้าบุคคลอนุมานสาเหตุความสำเร็จเพราะความสามารถหรือความพยายาม จะทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและมีความคาดหวังว่าตนเองจะต้องประสบความสำเร็จในงานชนิดนี้อีก จึงมีแรงจูงใจเพิ่มขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการอนุมานสาเหตุกับเพศ

กนกวรรณ จันทร์ไตร (2541) ศึกษาการวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,435 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะมีความสามารถสูงกว่าเพศหญิง เพศชายและเพศหญิงมีการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถไม่แตกต่างกัน

สุวธานี หรั่งเพชร (2544) ศึกษาอิทธิพลของความตั้งใจทางกายภาพและความแตกต่างระหว่างเพศต่อการประเมินความสามารถและการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ ผู้ร่วมทดลองเป็นนิสิตปริญญาตรีจำนวน 240 คน ให้ดูรูปภาพบุคคล 12 ภาพ แบ่งเป็นเพศชาย 6 และเพศหญิง 6 ภาพ ซึ่งมีระดับความตั้งใจทางกายภาพที่แตกต่างกัน 3 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายถูกประเมินว่ามีความสามารถไม่แตกต่างกับเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเพศชายอนุมานสาเหตุของความสำเร็จไปที่ความสามารถไม่แตกต่างกับเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมว่า เพศหญิงได้รับการอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่ความพยายามมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญ เพศชายและเพศหญิงได้รับการอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่ลักษณะความยากง่ายของงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เพศชายและเพศหญิงได้รับการอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่โชคไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จุลภา ศรีละเวช (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความลำเอียงทางเพศในการอนุมานสาเหตุและเจตคติต่อผู้หญิง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ความตั้งใจทางกายภาพเจตคติต่อผู้หญิง และความลำเอียงทางเพศในการอนุมานสาเหตุ โดยผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นนักศึกษาชายและ

หญิงระดับปริญญาตรี จำนวน 240 คน ผู้วิจัยสุ่มผู้ร่วมการทดลองให้ดูภาพบุคคลเพศเดียวกันหรือเพศตรงข้ามที่มีความดึงดูดใจทางกายภาพสูงหรือความดึงดูดใจทางกายภาพต่ำ 1 ภาพ และให้อ่านเรื่องราวบรรยายความสำเร็จของบุคคลในภาพนั้น ผลการวิจัยพบว่า เพศชายอนุমানสาเหตุความสำเร็จของผู้ชายไปที่ปัจจัยภายในมากกว่าผู้หญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

Cash et al. (1977 อ้างถึงใน สุวาทินีย์ หรั่งเพชร, 2544) ศึกษาการตัดสินใจของที่ปรึกษาฝ่ายบุคคลระดับมืออาชีพต่อผู้สมัครงานที่เพศแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการอนุমানสาเหตุที่ความสามารถพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้ถูกประเมินและชนิดของงานตามเพศ เพศหญิงถูกอนุমানสาเหตุไปยังความสามารถเมื่อประสบความสำเร็จในงานลักษณะเพศหญิงมากกว่างานลักษณะเพศชาย งานที่มีลักษณะแบบหญิงและงานที่มีลักษณะเพศเป็นกลางถูกรับรู้ว่าเป็นงานง่ายมากกว่างานที่ลักษณะเป็นแบบชาย การมีโชคเป็นตัวอธิบายความสำเร็จน้อยที่สุด ความสำเร็จของเพศหญิงในงานที่มีลักษณะแบบชายถูกอนุমানสาเหตุไปยังโชคมากกว่าความสำเร็จของชายในงานแบบเดียวกัน

Stipek (1984) ศึกษาความแตกต่างทางเพศในการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวจากการทดสอบคณิตศาสตร์และสะกดคำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามที่ใช้ประเมินผลการกระทำ ประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลวและความคาดหวังการกระทำในการสอบครั้งต่อไป ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายอนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถมากกว่านักเรียนหญิง นักเรียนชายอนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถน้อยกว่านักเรียนหญิง

Campbell & Perry (1988) ศึกษาความแตกต่างทางเพศกับการอนุমানสาเหตุเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชายและหญิงรวม 171 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทำแบบวัดการอนุমানสาเหตุเกี่ยวกับวิชาคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างทางเพศในการอนุমানสาเหตุเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โดยนักเรียนชายอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการใช้คอมพิวเตอร์ว่าเป็นเพราะความสามารถ ส่วนนักเรียนหญิงอนุমানสาเหตุความสำเร็จไปที่ปัจจัยแวดล้อมที่ควบคุมไม่ได้

Stipek & Gralinski (1991) ศึกษาความแตกต่างทางเพศกับการตอบสนองทางความเชื่อและอารมณ์ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์เมื่อประสบความสำเร็จและประสบความสำเร็จล้มเหลวในวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 อายุเฉลี่ย 8 หรือ 9 ปี จำนวน 194 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอายุเฉลี่ย 13 และ 14 ปี จำนวน 279 คน โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทั้งก่อนและหลังทำแบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงประเมินความสามารถของตนเองต่ำ คาดหวังการทำแบบทดสอบได้น้อย อนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถ นักเรียนหญิงอนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะโชคน้อยกว่านักเรียนชาย นักเรียนหญิงอนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถมากกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ นักเรียนหญิงมีความภูมิใจน้อยเมื่อประสบความสำเร็จและมีความต้องการที่จะซ่อนผลการสอบหลังจากประสบความสำเร็จล้มเหลวมากกว่านักเรียนชาย และยังไม่เชื่อว่าการประสบความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ถ้ามีความพยายาม

Cooper (1992) ศึกษาแรงจูงใจและมิติในการอนุমানสาเหตุของผู้เรียนซึ่งมีผลกระทบต่อ

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา ระดับ 10 11 12 จำนวน 526 คน เครื่องมือที่ใช้คือ มาตรการวัดการอนุมานสาเหตุ มาตรการแรงจูงใจ (FAS) สถิติที่ใช้ คือ Factor Analysis และ T-test ผลการวิจัยพบว่า การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกับระดับผลการเรียน เพศ ลักษณะงาน เพศที่แตกต่างกันมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ความพยายามและความสามารถแตกต่างกัน ขณะที่การอนุมานสาเหตุความสำเร็จที่ปัจจัยภายนอกระบุถึงความยากของงานและผลการเรียนโดยเฉลี่ย

Balkema (1992) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและรูปแบบการอนุมานสาเหตุของนักศึกษามัธยมศึกษาปกติกับนักศึกษาที่ลาออกกลางคัน ผลการวิจัยพบว่า การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในเพศหญิงและเพศชายไม่มีความแตกต่างกัน และการอนุมานสาเหตุของนักเรียนที่มีอายุในช่วงเกรด 10 เกรด 11 และเกรด 12 ไม่มีความแตกต่างกัน

Chia และคณะ (1998 อ้างถึงใน สุวาทินีย์ หรั่งเพชร, 2544) ศึกษาผลของเพศของผู้ถูกประเมินและความตั้งใจทางกายภาพต่อการรับรู้ความสำเร็จในการศึกษา บุคลิกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ระดับสติปัญญา ความคิดริเริ่ม และการอนุมานสาเหตุความสามารถและความพยายามที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การอนุมานสาเหตุความสำเร็จที่ความสามารถมีความแตกต่างระหว่างเพศ โดยเพศชายที่มีความตั้งใจได้รับการประเมินสูงที่สุด ในขณะที่เพศหญิงที่ไม่มีความตั้งใจได้รับการประเมินต่ำที่สุด การรับรู้การอนุมานสาเหตุความสำเร็จที่ความพยายามไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศ

งานวิจัยเกี่ยวข้องระหว่างการอนุมานสาเหตุกับผลการเรียน

Forsyth & McMillan (1981) พิสูจน์มิตการอนุมานสาเหตุ 3 มิติของ Weiner กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 233 คน อายุเฉลี่ย 19 ปี กลุ่มตัวอย่างถูกแบ่งเป็นกลุ่มในการเรียนวิชาจิตวิทยาพื้นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการสอบวัดความรู้จิตวิทยาก่อนทำนายเกรดที่แต่ละคนจะได้รับ กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการกระจายของคะแนนในการวิจัย คือ 25 % ได้เกรด A 24% ได้เกรด B 40 % ได้เกรด C 9 % ได้เกรด D และ 2% ได้เกรด F หลังจากได้ทราบผลการสอบแล้วกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทำแบบทดสอบมาตรฐานเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบทดสอบการกระทำ แบบประเมินการอนุมานสาเหตุ 3 มิติ แบบวัดอารมณ์ แบบวัดความคาดหวัง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้ผลการสัมฤทธิ์ดีหรือไม่ดีต่างกันอนุมานสาเหตุของผลกรรมมาจากมิติที่มาของสาเหตุ มิติความคงที่ และมิติความสามารถในการควบคุม นักศึกษามีปฏิกิริยาอารมณ์ทางบวกเมื่อรู้สึกว่าเขาสามารถควบคุมได้ เมื่อเขาอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่สาเหตุภายใน เมื่ออนุมานสาเหตุความล้มเหลวไปที่สาเหตุภายนอก และเมื่อเขาอนุมานสาเหตุไปที่สาเหตุภายใน มีความคงที่ สามารถควบคุมได้

Burke (1992) ศึกษารูปแบบการสอบ การอนุมานสาเหตุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 111 คน การวิจัยได้ทำการเปรียบเทียบนักศึกษาที่มีผลการเรียนแตกต่างกัน คือ นักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลาง ผลการเรียนโดยเฉลี่ยน้อยกว่า 3.00 และนักศึกษาที่มีผล

การเรียนสูง ผลการเรียน 3.00 หรือสูงกว่า ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลางอนุมานความสำเร็จในการเรียนไปที่ความง่ายของงานมากกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนสูง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการอนุมานสาเหตุกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จรัล อุณัฐวัฒน์ (2532) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอนุมานสาเหตุ ความสำเร็จและความล้มเหลวในวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 275 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 275 คน โดยให้นักเรียนทำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแบบสอบถามวัดการอนุมานสาเหตุ ผลการวิจัยพบว่า กรณีที่ประสบความสำเร็จ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จเพราะความสามารถและความพยายามสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ทั้งในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรณีที่ประสบความล้มเหลว พบว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะขาดความพยายามสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ เฉพาะในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่านั้น ส่วนนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะโชคไม่ดีสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนด้านความสัมพันธ์พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถและความพยายาม มีความสัมพันธ์ทางลบกับการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะโชคไม่ดี การอนุมานสาเหตุความล้มเหลวเป็นเพราะขาดความสามารถ โชคไม่ดี และงานยาก ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอนุมานสาเหตุว่าเป็นเพราะความสามารถและความพยายาม มีความสัมพันธ์ทางลบกับการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะโชคไม่ดี

กนกวรรณ จันทร์ไตร (2541) ศึกษาการวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวรสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความพยายามชั่วขณะและไม่มีความพยายามถาวรต่ำกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

Weiner & Kulka (1970) พบว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำมักมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวแตกต่างกัน โดยบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีพฤติกรรมมุ่งสัมฤทธิ์ผลสูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ เนื่องจากผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีแนวโน้มอธิบายความสำเร็จว่าเกิดจากตนเองและแม้จะประสบความล้มเหลว ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงก็ยังมีแนวโน้มที่จะทำต่อไป เพราะเขาเชื่อว่าความล้มเหลวของตนเกิดจากขาดความพยายาม ในขณะที่ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีแนวโน้มอธิบายความล้มเหลวว่าเกิดจากไม่มีความสามารถ ความยากของงาน ความโชคร้าย คำอธิบายเหล่านี้เป็นการรักษาภาพพจน์ที่ดีของตนไว้ เพราะสาเหตุของความล้มเหลวเป็นสิ่งที่ตนไม่สามารถควบคุมได้

Kulla (1972) ศึกษาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างเพศชาย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำ แล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบว่าตัวเลขที่ถัดจากที่กำหนดไว้เป็นเลขศูนย์หรือเลขหนึ่ง โดยบอกกับกลุ่มตัวอย่างว่าตัวเลขเหล่านี้กำหนดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ แต่ความจริงเป็นเลขที่ทำการสุ่มมา หลังจากนั้น ให้กลุ่มตัวอย่างบางคนรับรู้ว่าเขาประสบความสำเร็จและบางคนรับรู้ว่าเขาประสบความล้มเหลว แล้วจึงให้อนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงส่วนมากอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถและความพยายาม อนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความพยายาม ส่วนกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถ

Wolf & Savickas (1985) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาพของเวลาในวัยรุ่นกับการอนุมานสาเหตุในการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 215 คน อายุเฉลี่ย 15.6 ถึง 16 ปี เครื่องมือที่ใช้ คือ มาตรฐานภาพเวลาที่ต่อเนื่องจากอดีต -ปัจจุบัน-อนาคต มาตรฐานการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพในการวางแผนและจัดการ มาตรฐานการมองโลกในแง่ดีซึ่งวัดการประเมินในอนาคต มาตรฐานการมองโลกแง่ร้ายซึ่งประเมินการกระทำในแง่ลบ และมาตรฐานการอนุมานสาเหตุ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อบุคคลประสบความสำเร็จ ภาพของเวลาที่มีการปรับเปลี่ยนจะสัมพันธ์กับการอนุมานสาเหตุที่ความพยายาม ความสามารถ ไม่ใช่งานยากหรือโชค เมื่อบุคคลประสบความล้มเหลวอนุมานสาเหตุที่โชค การขาดความสามารถ และงานยาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการอนุมานสาเหตุกับถิ่นที่อยู่อาศัย

กนกวรรณ จันทรีไตร (2541) ศึกษาการวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองและนักเรียนที่อยู่ในเขตชนบทมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะมีโชค อารมณ์ดี มีความพยายาม ชั่วขณะ มีความสามารถ มีความพยายามถาวรแตกต่างกัน แต่ไม่มีความแตกต่างกันในการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะการช่วยเหลือของคนอื่น ความง่ายของงาน และความไม่มีอคติของครู ในสถานการณ์ล้มเหลว นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทมีการอนุมานสาเหตุว่าเป็นเพราะไม่มีโชคและไม่มี ความพยายามถาวรแตกต่างกัน แต่ไม่มีความแตกต่างกันในการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะการไม่ได้รับการช่วยเหลือจากคนอื่น ความยากของงาน ความมีอคติของครู อารมณ์ไม่ดี ไม่มีความพยายามชั่วขณะและไม่มีความสามารถ

Bar-tal et al. (1984 อ้างถึงใน กนกวรรณ จันทรีไตร, 2541) วิเคราะห์มิติสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมในนักเรียนเกรด 7 ทั้งชายและหญิง รวมกันจำนวน 92 คน ช่วงอายุ 12-13 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกมาจากโรงเรียนด้อยโอกาส นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวระดับต่ำ กลุ่มที่สองมาจากโรงเรียนที่มีโอกาสดีส่วนใหญ่มาจากครอบครัวระดับสูงและปานกลาง แล้วให้กลุ่มตัวอย่างประเมินการอนุมานสาเหตุของระดับผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวคล้ายคลึงกัน คือ อนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวว่าเป็นเพราะการเตรียมตัวสอบที่บ้าน

Beldridge (อ้างถึงใน นฤมล บุณนิม, 2529) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ใช้อธิบายปัจจัยทางการศึกษาของนักเรียน คือ นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองใหญ่มีโอกาสเข้าศึกษาได้มากกว่าเพราะมีสถาบันการศึกษาตั้งอยู่มากกว่ารวมทั้งระบบการสื่อสารต่าง ๆ ดีกว่า จึงทำให้โอกาสทางการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการอนุমানสาเหตุกับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว

จรัล อุ่นจิตวิวัฒน์ (2532) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นทางสังคมกับการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 275 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 275 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมปีที่ 5 กรณีประสบความสำเร็จ นักเรียนที่มาจากระดับชั้นทางสังคมต่ำมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะความพยายามน้อยกว่านักเรียนที่มาจากระดับชั้นทางสังคมสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการอนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถ โชคดี ความง่ายของงานของนักเรียนที่มาจากระดับชั้นทางสังคมต่ำและสูงไม่พบความแตกต่าง สำหรับในกรณีล้มเหลว พบว่านักเรียนที่มาจากระดับชั้นทางสังคมต่ำและสูงมีการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถ ไม่มีความพยายาม โชคดี และงานยากไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรณีประสบความสำเร็จพบว่า นักเรียนที่มาจากระดับชั้นทางสังคมต่ำและสูงมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถ ความพยายาม โชคดี และงานง่ายไม่แตกต่างกัน ส่วนกรณีประสบความสำเร็จพบว่า นักเรียนที่มาจากระดับชั้นทางสังคมต่ำและสูงมีการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถ ไม่มีความพยายาม โชคดีไม่ดี และงานยากไม่แตกต่างกัน

นิตดา พงศ์พานิช (2535) ได้ศึกษาความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและเผชิญปัญหาของนักเรียนตามตัวแปร เพศ แผนการเรียน ความคาดหวังของนักเรียน อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและความคาดหวังของผู้ปกครอง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี จำนวน 444 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังสูงกับความคาดหวังปานกลางมีคะแนนการเผชิญปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 รวมถึงไม่พบความแตกต่างของคะแนนการเผชิญปัญหาของนักเรียนตามตัวแปรเพศ อาชีพผู้ปกครองและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

กนกวรรณ จันทรีไทร (2541) ศึกษาการวิเคราะห์การอนุমানสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวต่างกันมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะมีโชค ความไม่มียอดคิดของครู การมีความพยายามชั่วขณะและการมีความสามารถแตกต่างกัน แต่ไม่มีความแตกต่างกันในการอนุমানสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะการช่วยเหลือของคนอื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี การมีความพยายามถาวร ในขณะที่นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวต่างกันไม่มีความแตกต่างในการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะไม่มีโชค ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากคนอื่น ความยากของ

งาน ความมีอคติของครู อารมณ์ไม่ดี ไม่มีความพยายามชั่วขณะ ไม่มีความสามารถ และไม่มีความพยายามถาวร

มยุรี ศรีมงคล (2541) ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านแควมะกอก อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อ ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว คือ การขาดแรงจูงใจเพราะไม่มีตัวอย่างจากญาติพี่น้อง บิดามารดามีการศึกษาน้อย ในด้านเศรษฐกิจการขาดทุนทรัพย์สำหรับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ

ดลฤดี สุวรรณศิริ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ พบว่านักเรียนในครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจดีมีการตัดสินใจศึกษามากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่สถานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ เศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดโอกาสทางการศึกษา นักเรียนที่มาจากสถานะทางเศรษฐกิจต่ำยากที่จะมีโอกาสทางการศึกษาเสมอภาคกับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่สถานะทางเศรษฐกิจดี

Raviv and other (1980) ศึกษาการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวของนักเรียนเกรด 6 จำนวน 134 คน ในประเทศอิสราเอลที่มีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน 3 กลุ่ม ผู้วิจัยทำการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการสอบของนักเรียน โดยแบ่งแบบสอบถามในการสำรวจเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรก ให้นักเรียนประเมินเกรดที่ตนได้รับว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ตอนที่สอง ให้นักเรียนอนุมานสาเหตุ 9 ลักษณะ ได้แก่ ความสามารถ ความสนใจ ความลำบากในการใช้อุปกรณ์ ความพยายาม ความยากของแบบทดสอบ การเตรียมตัวสอบที่บ้าน การเตรียมตัวของครู การเรียนที่บ้าน และโชค ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมต่างกัน 3 กลุ่ม อนุมานสาเหตุความสำเร็จว่ามาจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก เป็นต้นด้านความคงที่มากกว่าด้านความไม่คงที่ ส่วนการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว นักเรียนกลุ่มสถานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงอนุมานสาเหตุจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก นักเรียนกลุ่มสถานะทางเศรษฐกิจสังคมปานกลางและต่ำส่วนมากอนุมานสาเหตุความล้มเหลวด้านความคงที่ คือ การไม่มีความสามารถ

Broderick & Sewell (1985) ศึกษาการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวของนักเรียนเกรด 7 ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมต่างกันในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยให้กลุ่มตัวอย่างแก้ปัญหาต่อรูปตามที่กำหนดขึ้นและกำหนดผลลัพธ์ คือ ความสำเร็จและความล้มเหลว แล้วจึงให้นักเรียนอนุมานสาเหตุว่ามาจากสาเหตุอะไร จาก 4 ลักษณะ คือ ความสามารถ ความพยายาม ความยากของงาน และโชค ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมุติฐาน แต่อย่างไรก็ตามการอภิปรายผลให้ข้อสังเกตว่านักเรียนที่มาจากสถานะทางเศรษฐกิจสังคมปานกลางอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความพยายาม และโชคไม่ดีมากกว่านักเรียนที่มาจากสถานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ

Sewell, Hauser and Wolf (1986) ศึกษากระบวนการบรรลุทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยกลางคน กลุ่มตัวอย่างมีเพศชายและเพศหญิง จบการศึกษาตอนปลายจาก Wisconsin ติดตามข้อมูลในช่วง ปี 1957-1975 ผลการวิจัยพบว่า รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา ความสามารถทางการศึกษา การกระตุ้นทางการศึกษาของครอบครัว สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อ

Beldridge (อ้างถึงใน นฤมล บุณนิม, 2529) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่อธิบายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนว่า ได้แก่ การมีครอบครัวมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมจะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสในการเรียนมากขึ้น นั่นคือ ครอบครัวที่มีฐานะดี บิดาประกอบอาชีพที่มีเกียรติและอยู่ในกลุ่มชนชั้นสูงจะทำให้ นักเรียนได้รับการกระตุ้นในการเรียน ตลอดจนการมีฐานะดีเอื้อต่อการศึกษาด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการอนุมานสาเหตุกับการศึกษาของผู้ปกครอง

นฤมล บุณนิม (2529) ศึกษาความผูกผันในความสำเร็จเชิงความคาดหวังทางการศึกษา: ศึกษากรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 3 โรงเรียน จำนวนรวม 326 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การกระตุ้นทางการศึกษาของครอบครัว อาชีพของบิดา ความสามารถทางการศึกษามีผล กระทบทางตรงต่อความคาดหวังทางการศึกษา นอกจากนี้ ความคาดหวังทางการศึกษายังได้รับผลกระทบทาง อ้อมจากการศึกษาของบิดา การกระตุ้นทางการศึกษาของครอบครัว ความสามารถ และแผนการเรียนของเพื่อน

ดลฤดี สุวรรณศิริ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ พบว่านักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและประกอบอาชีพรับราชการและนักธุรกิจจะมีการตัดสินใจศึกษามากกว่านักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำ และประกอบอาชีพอื่น เนื่องจากบิดามารดาเป็นต้นแบบที่ดีส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความคาดหวังในการศึกษาในระดับสูงของนักเรียน

Beldridge (อ้างถึงใน นฤมล บุณนิม, 2529) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่อธิบายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงจะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนให้สูงขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงก็จะมีผลต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพและในสังคม ผู้ปกครองก็จะพยายามกระตุ้นให้นักเรียนเข้าเรียนในระดับสูงให้มากขึ้น

Sewell, Hauser and Wolf (1986) ศึกษากระบวนการบรรลุมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยกลางคน กลุ่มตัวอย่างมีเพศชายและหญิง จบการศึกษาดอนปลายจาก Wisconsin ติดตามข้อมูลในช่วง ปี 1957-1975 ผลการวิจัยพบว่า รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา ความสามารถทางการศึกษา การกระตุ้นทางการศึกษาของครอบครัว สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน รวมถึงการ วิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษากลุ่มดังกล่าวจำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะสถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิสำเนา รายได้ สภาพภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ผู้วิจัยจึงดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลที่เปิดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาไทย และเปิดสอนทั้งในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ สาขา วิทยาศาสตร์ และสุขภาพสวัสดิการ ระดับชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 อายุระหว่าง 18-20 ปี มี จำนวนนักศึกษา 50,034 คน จาก 15 มหาวิทยาลัย (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2555)

ผู้วิจัยกำหนดประชากรในการศึกษาเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ชั้นปีที่ 1 เนื่องจาก นักศึกษากลุ่มดังกล่าวเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการเรียนที่ชัดเจน และเป็นผลสืบเนื่องถึงอนาคตทางการศึกษา และการประกอบอาชีพ กล่าวคือ เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเข้าสู่ระดับ อุดมศึกษา นักศึกษาจำนวนมากพบปัญหาด้านการเรียน เช่น ไม้รู้ว่าอะไรคือสาระสำคัญจึงไม่ได้จดคำบรรยาย จดคำ บรรยายไม่ทัน คิดว่าความสำเร็จมีสาเหตุจากผู้อื่นมากกว่าความสามารถของตน ทุ่มเทอ่านหนังสือก่อนสอบ เพียงไม่กี่วันแต่หวังว่าตนเองจะทำคะแนนได้ดี ขาดการวางแผนและบริหารเวลาอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ หลีกหนี และไม่พยายามแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนวิชาที่ไม่ถนัดจึงต้องเรียนซ้ำซาก เป็นต้น ซึ่งการระบอบุสหาเหตุของ ความสำเร็จและความล้มเหลวในลักษณะที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่ออารมณ์ความรู้สึก ความคาดหวัง และ พฤติกรรมซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จในอนาคตของนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (two-stage sample) ดังต่อไปนี้

1. สุ่มมหาวิทยาลัยด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้มหาวิทยาลัย 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และ มหาวิทยาลัยรังสิต
2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ใช้จำนวนตัวอย่างจากตารางของ Yamane ได้จำนวน 618 คน ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยละ 270 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 912 ชุด คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ได้จำนวน 800 ชุด มหาวิทยาลัย ละ 200 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามรายละเอียดของนักศึกษา แบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จ แบบวัดการอนุমানสาเหตุความล้มเหลว และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.1. แบบสอบถามรายละเอียดของนักศึกษา ประกอบด้วย ข้อคำถามที่มีลักษณะให้เลือกตอบครอบคลุมเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 2.1.1 เพศ จำแนกเป็น 2 เพศ คือ เพศชาย และเพศหญิง
- 2.1.2 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น 3 ระดับ
 ระดับที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เกรดเฉลี่ย 2.00 หรือต่ำกว่า
 ระดับที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00
 ระดับที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เกรดเฉลี่ย 3.01 – 4.00
- 2.1.3 ประเภทสายการเรียน ผู้วิจัยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม
 กลุ่มที่ 1 นักศึกษาสายการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ ศิลปกรรมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ บริหารธุรกิจ บัญชี นิติศาสตร์
 กลุ่มที่ 2 นักศึกษาสายการเรียนวิทยาศาสตร์และสุขภาพสวัสดิการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์สถิติ เทคโนโลยีสารสนเทศ แพทย์ศาสตร์ จักษุวิทยา บริการทางการแพทย์ เภสัชศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ ทันตแพทย์ศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ สังคมสงเคราะห์
- 2.1.4 ลักษณะสถานศึกษาเดิม หมายถึง สถานศึกษาที่นักศึกษาจบการศึกษาก่อนเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ
 กลุ่มที่ 1 สถานศึกษาของรัฐบาล
 กลุ่มที่ 2 สถานศึกษาของเอกชน
 กลุ่มที่ 3 สถานศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 2.1.5. การทำงานระหว่างเรียน ผู้วิจัยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 กลุ่มที่ 1 นักศึกษาทำงานพิเศษ ที่มีรายได้เสริมระหว่างเรียน
 กลุ่มที่ 2 นักศึกษาไม่ได้ทำงานพิเศษระหว่างเรียน
- 2.1.6. ภูมิลำเนาเดิม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่นักศึกษายู่อาศัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 กลุ่มที่ 1 นักศึกษาอาศัยอยู่ในเขตเมือง
 กลุ่มที่ 2 นักศึกษาอาศัยอยู่ในเขตชนบท
- 2.1.7. รายได้ หมายถึง รายได้ของนักศึกษาที่ได้รับระหว่างเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ
 กลุ่มที่ 1 รายต่ำ คือ 1 - 3,000.- บาท
 กลุ่มที่ 2 รายได้ปานกลาง คือ 3,001 – 6,000.- บาท
 กลุ่มที่ 3 รายได้สูง คือ 6,001 บาท ขึ้นไป
- 2.1.8. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเมื่อนักศึกษาประเมินเปรียบเทียบกับครอบครัวไทยทั่วไป ผู้วิจัยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม
 กลุ่มที่ 1 ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำและต่ำ
 กลุ่มที่ 2 ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่มที่ 3 ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูงและสูง

2.1.9. ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดาหรือผู้ปกครองคนใดคนหนึ่งที่มีระดับการศึกษาสูงสุด แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น

ระดับที่ 2 มัธยมศึกษาตอนปลายถึงอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ระดับที่ 3 ปริญญาตรีขึ้นไป

ผู้วิจัยหาคุณภาพของแบบสอบถามรายละเอียดของนักศึกษาโดยนำข้อคำถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความครอบคลุมและความเหมาะสมทางภาษา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2 แบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว

แบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีการอนุมานสาเหตุของ Weiner (1985; 1986) รวมถึงค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงจำแนกมิติในการอนุมานสาเหตุเป็น 3 มิติ คือ มิติที่มาของสาเหตุ มิติความคงที่ของสาเหตุ และมิติความสามารถในการควบคุม แบ่งประเภทของสาเหตุได้ 8 ลักษณะ คือ โชค การช่วยเหลือของผู้อื่น ความยากง่ายของงาน ความมีอคติของครู อารมณ์ ความพยายามชั่วขณะ ความสามารถ และความพยายามถาวร ซึ่งเนื้อหาทฤษฎีเหล่านี้ถูกนำมาเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือต่อไป

2.2.2 ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามปลายเปิด เพื่อสอบถามการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนและการดำรงชีวิตของนักศึกษา เป็นการสำรวจเบื้องต้นและใช้เป็นข้อมูลประกอบการสร้างข้อคำถาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากคณะต่างๆ คือ คณะนิเทศศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์อาหาร ประมาณ 300 คน

2.2.3 ผู้วิจัยเขียนข้อคำถามซึ่งวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวตามแนวคิดทฤษฎีของ Weiner ซึ่งกำหนดไว้ 8 ลักษณะ โดยแยกแบบวัดการอนุมานสาเหตุเป็น 2 สถานการณ์ คือ สถานการณ์ประสบความสำเร็จในการเรียนและสถานการณ์ประสบความล้มเหลวในการเรียน สำหรับสถานการณ์ประสบความสำเร็จในการเรียน การอนุมานสาเหตุของความสำเร็จมาจาก มีโชคดี ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน ความไม่มีอคติของครู อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ มีความพยายามถาวร ในลักษณะกลับกัน สถานการณ์ประสบความล้มเหลวในการเรียน การอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวมาจาก ไม่มีโชค ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความยากของงาน ความมีอคติของครู อารมณ์ไม่ดี ไม่มีมีความพยายามชั่วขณะ ไม่มีความสามารถ และไม่มีมีความพยายามถาวร ดังนั้น ข้อคำถามในแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จจึงมีทั้งหมด 8 ลักษณะ ลักษณะละ 5 ข้อ จำนวนรวม 40 ข้อ และข้อคำถามในแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวก็มีลักษณะเดียวกันและมีจำนวนรวม 40 ข้อ เช่นเดียวกัน

2.2.4 ผู้วิจัยหาความตรงของแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุมาน

สาเหตุความล้มเหลวโดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาการศึกษาและการอนุमानสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างทฤษฎีซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและพฤติกรรมจริงที่แสดงออกมา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index : IOC) พบว่าจากข้อคำถามเดิม 40 ข้อ มีข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.5 หรือมากกว่าขึ้นไป ในสถานการณ์ประสบความสำเร็จในการเรียน จำนวน 32 ข้อ และสถานการณ์ประสบความสำเร็จความล้มเหลวในการเรียน จำนวน 32 ข้อ โดยแต่ละสถานการณ์ประกอบด้วย 8 ลักษณะ ลักษณะละ 4 ข้อ ดังนี้

สถานการณ์การอนุमानสาเหตุ	ข้อ
สถานการณ์ความสำเร็จ จำนวนรวม 32 ข้อ	
มีโชคดี	1, 9, 17, 25
ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น	2, 10, 18, 26
ความง่ายของงาน	3, 11, 19, 27
ความไม่มีอคติของครู	4, 12, 20, 28
อารมณ์ดี	5, 13, 21, 29
มีความพยายามชั่วขณะ	6, 14, 22, 30
มีความสามารถ	7, 15, 23, 31
มีความพยายามถาวร	8, 16, 24, 32
สถานการณ์ความล้มเหลว จำนวนรวม 32 ข้อ	
ไม่มีโชค	1, 9, 17, 25
ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น	2, 10, 18, 26
ความยากของงาน	3, 11, 19, 27
อคติของครู	4, 12, 20, 28
อารมณ์ไม่ดี	5, 13, 21, 29
ไม่มีความพยายามชั่วขณะ	6, 14, 22, 30
ไม่มีความสามารถ	7, 15, 23, 31
ไม่มีความพยายามถาวร	8, 16, 24, 32

2.2.5 ผู้วิจัยหาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยนำแบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุमानสาเหตุล้มเหลวที่ผ่านการคัดกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ และบางข้อที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 64 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (t-test) พบว่า แบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จซึ่งมีข้อคำถาม 32 ข้อ กลุ่มคะแนนสูงมีค่าเฉลี่ยคะแนนแตกต่างจากกลุ่มคะแนนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกข้อ เช่นเดียวกับ แบบวัดการอนุमानสาเหตุความล้มเหลวที่มีจำนวน 32 ข้อ กลุ่มคะแนนสูงก็มีค่าเฉลี่ยคะแนนแตกต่างจากกลุ่มคะแนนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามตารางที่ 3 และตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จระหว่าง
กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำด้วยค่า t-test

ข้อที่	กลุ่มสูง		ข้อที่	กลุ่มต่ำ		t-test
	$\bar{x}$	SD		$\bar{x}$	SD	
1	4.3	.48	1	2.6	1.17	4.23 *
2	3.9	1.10	2	2.8	1.14	2.20 *
3	4	.94	3	1.5	.53	7.31 *
4	4.5	.71	4	2.9	1.10	3.86 *
5	4.2	1.23	5	1.9	.57	5.37 *
6	4.2	.92	6	2	1.05	4.97 *
7	4.1	.32	7	2	.82	7.58 *
8	4.5	.53	8	1.7	.95	8.15 *
9	4	.82	9	1.8	.92	5.65 *
10	4.9	.32	10	2	.94	9.22 *
11	4.5	.71	11	2.1	.88	6.74 *
12	4.8	.42	12	3	1.25	4.32 *
13	4.7	.48	13	2.5	1.08	5.88 *
14	4.10	.99	14	1.5	.53	7.30 *
15	4.3	.67	15	1.5	.53	10.34 *
16	4.7	.48	16	2.1	1.10	6.84 *
17	3.8	1.14	17	1.7	.48	5.38 *
18	4.6	.70	18	2.1	.88	7.05 *
19	4.5	.53	19	2.5	1.43	4.14 *
20	4.7	.48	20	2.8	1.23	4.54 *
21	4.9	.32	21	2.2	1.40	5.95 *
22	4.6	.52	22	1.6	.52	12.99 *
23	4.00	.82	23	1.8	.63	6.73 *
24	4.2	.63	24	2.5	1.08	4.29 *
25	4	1.05	25	1.4	.52	7.00 *
26	4.2	1.03	26	1.8	1.03	5.19 *
27	4.6	.70	27	1.9	.88	7.62 *
28	4.8	.42	28	2.4	1.07	6.57 *
29	4.7	.48	29	1.9	.32	15.33 *
30	4.8	.63	30	2.5	1.08	5.81 *
31	4.3	.67	31	1.6	.52	10.04 *
32	4.7	.48	32	2.2	.42	12.33 *
ค่าเฉลี่ย	4.40	4.48	ค่าเฉลี่ย	2.08	14.98	

*P < 0.05

ตารางที่ 4 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว
ระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำด้วยค่า t-test

ข้อที่	กลุ่มสูง		ข้อที่	กลุ่มต่ำ		t-test
	$\bar{x}$	SD		$\bar{x}$	SD	
1	4.1	1.20	1	2.7	0.95	2.89 *
2	4.4	0.70	2	2.1	0.57	8.07 *
3	4	0.94	3	2.6	0.84	3.50 *
4	3.3	1.16	4	2.2	1.03	2.24 *
5	4.4	1.26	5	2.3	1.34	3.60 *
6	4.5	0.53	6	1.8	1.23	6.38 *
7	4.2	1.03	7	2.1	0.88	4.90 *
8	3.8	0.92	8	2.4	1.26	2.83 *
9	4.7	0.48	9	2.9	0.99	5.12 *
10	3.3	1.42	10	1.5	1.27	2.99 *
11	4.3	0.67	11	1.8	0.42	9.93 *
12	2.6	1.43	12	1.6	0.52	2.28 *
13	4	0.94	13	1.7	0.82	5.81 *
14	4.80	0.63	14	2.1	1.20	6.30 *
15	4.5	0.71	15	2.1	1.37	4.92 *
16	4	0.94	16	2.2	1.32	3.51 *
17	4.4	0.97	17	2.6	1.26	3.57 *
18	4.3	0.48	18	2.1	0.99	6.29 *
19	4.1	0.57	19	1.30	0.95	8.00 *
20	3.8	1.14	20	1.70	0.95	4.48 *
21	3.6	1.35	21	1.40	1.26	3.76 *
22	4.6	0.52	22	1.70	0.67	10.79 *
23	3.5	0.71	23	1.80	0.63	5.66 *
24	4.3	1.06	24	2.10	1.20	4.35 *
25	4.6	0.70	25	2.70	0.95	5.09 *
26	4.2	0.63	26	2.2	1.23	4.57 *
27	4	10.5	27	2.6	1.43	2.49 *
28	4.4	0.70	28	1.90	0.88	7.05 *
29	3.9	1.20	29	2.2	1.03	3.40 *
30	3.9	1.37	30	2	1.49	2.96 *
31	4.5	0.97	31	2.1	1.10	5.17 *
32	4	0.94	32	1.6	0.70	6.46 *
ค่าเฉลี่ย	4.09	12.06	ค่าเฉลี่ย	2.07	12.89	

*P < 0.05

2.2.6 ผู้วิจัยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่นในแต่ละด้าน (Correlation Item -Total Correlation) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านในแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ จำนวน 32 ข้อ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และในแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว จำนวน 32 ข้อ ก็มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ตามตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและผลรวมของข้อกระทงอื่นในแต่ละด้าน
(Correlation Item-Total Correlation) ของแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ และแบบวัดการ
อนุมานสาเหตุความล้มเหลว

แบบวัดการ อนุมาน สาเหตุ	องค์ประกอบ ของมิติ	ข้อ	r	แบบวัดการ อนุมาน สาเหตุ	องค์ประกอบ ของมิติ	ข้อ	r
ความสำเร็จ	โชคดี	1	.73 **	ความล้มเหลว	โชคร้าย	1	.54 **
		9	.89 **			9	.64 **
		17	.86 **			17	.55 **
		25	.87 **			25	.76 **
	ได้รับการช่วยเหลือ จากผู้อื่น	2	.61 **		ไม่ได้รับการ ช่วยเหลือจากผู้อื่น	2	.65 **
		10	.82 **			10	.49 **
		18	.82 **			18	.74 **
		26	.83 **			26	.67 **
	ความง่ายของงาน	3	.85 **		ความยากของงาน	3	.71 **
		11	.88 **			11	.79 **
		19	.79 **			19	.77 **
		27	.89 **			27	.62 **
	ความไม่มีอคติจาก ครู	4	.84 **		ความมีอคติจากครู	4	.42 **
		12	.87 **			12	.44 **
		20	.90 **			20	.66 **
		28	.90 **			28	.81 **
	อารมณ์ดี	5	.84 **		อารมณ์ไม่ดี	5	.68 **
		13	.82 **			13	.75 **
		21	.84 **			21	.58 **
		29	.89 **			29	.65 **
	มีความพยายาม ชั่วขณะ	6	.84 **		ไม่มีความพยายาม ชั่วขณะ	6	.74 **
		14	.88 **			14	.78 **
		22	.93 **			22	.85 **
		30	.84 **			30	.62 **
มีความสามารถ	7	.86 **	ไม่มีความสามารถ	7	.67 **		
	15	.93 **		15	.75 **		
	23	.89 **		23	.60 **		
	31	.93 **		31	.79 **		
มีความพยายาม ถาวร	8	.90 **	ไม่มีความพยายาม ถาวร	8	.55 **		
	16	.87 **		16	.68 **		
	24	.76 **		24	.75 **		
	32	.86 **		32	.76 **		

** P < 0.01

2.2.7 ผู้วิจัยหาความเที่ยงของแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุมาน
สาเหตุความล้มเหลว โดยนำแบบวัดดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 75 คน แล้ว

นำคะแนนจากแบบวัดมาหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ผลปรากฏว่า แบบวัดการ
 อนุমানสาเหตุความสำเร็จ และแบบวัดการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวมีค่าความเที่ยงรายละเอียดตามตารางที่ 6
 โดยผู้วิจัยแยกวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบวัดทั้ง 2 ฉบับ เป็นรายด้าน

ตารางที่ 6 แสดงค่าความเที่ยงของแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จ และแบบวัดการอนุमानสาเหตุความ
 ล้มเหลว วิเคราะห์เป็นรายด้านตามองค์ประกอบของมิติ

แบบวัดการอนุमानสาเหตุ	องค์ประกอบของมิติ	ค่าความเที่ยง
ความสำเร็จ (n = 43 คน)	โชคดี	.68
	ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น	.77
	ความง่ายของงาน	.87
	ความไม่มีอคติจากครู	.89
	อารมณ์ดี	.87
	มีความพยายามชั่วขณะ	.89
	มีความสามารถ	.85
	มีความพยายามถาวร	.88
ความล้มเหลว (n = 32 คน)	ไม่มีโชค	.85
	ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น	.82
	ความยากของงาน	.86
	ความมีอคติของครู	.89
	อารมณ์ไม่ดี	.93
	ไม่มีความพยายามชั่วขณะ	.88
	ไม่มีความสามารถ	.93
	ไม่มีความพยายามถาวร	.88

2.3 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.3.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หลังจากนั้นวิเคราะห์
 ลักษณะเฉพาะเพื่อให้ได้ลักษณะที่ครอบคลุมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามทฤษฎีของแมคเคลแลนดและแอทคินสัน
 ซึ่งเมห์ราเบียน (Mehrabian) ได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นโครงสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 8 ลักษณะ คือ
 ความเป็นอิสระ การเลือกกิจกรรมที่แสดงความสำเร็จหรือเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ความรู้สึกด้านความต้องการ
 ความสำเร็จมากกว่าหลีกเลี่ยงความล้มเหลว การเลือกเสี่ยงในระดับที่เหมาะสม มีระดับความคาดหวังตรงกับ
 สภาพความเป็นจริง การเลือกงานที่ยากและท้าทายความสามารถ การเลือกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน
 และฝึกความชำนาญ ความสามารถที่จะรอรับผลในระยะยาว และความผูกพันกับอนาคตมากกว่าอดีตและ
 ปัจจุบัน

2.3.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาของทฤษฎี รวมถึงได้ศึกษาตัวอย่างของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ กนกวรรณ จันทร์ไตร (2541) หลังจากนั้นผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ครอบคลุม 8 ลักษณะตามกรอบทฤษฎี ได้ข้อคำถามจำนวนรวม 64 ข้อ ลักษณะละ 8 ข้อ

2.3.3 ลักษณะของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นแบบวัดที่วัดความรู้สึก ความคิด พฤติกรรมของผู้ตอบ ข้อคำถามในแบบวัดมี 2 ลักษณะ คือ ข้อคำถามทางบวกและข้อคำถามทางลบ ดังนี้

ข้อคำถามทางบวก คือ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40

ข้อคำถามทางด้านลบ คือ 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนมี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก หากตอบ “มากที่สุด” ผู้ตอบได้รับ 5 คะแนน น้ำหนักคะแนนลดลงตามลำดับ จนกระทั่ง ผู้ตอบตอบ “น้อยที่สุด” จะได้รับ 1 คะแนน ในทางตรงกันข้าม ข้อความทางลบ หากตอบ “น้อยที่สุด” ผู้ตอบได้รับ 5 คะแนน น้ำหนักคะแนนลดลงตามลำดับ จนกระทั่งถึง ผู้ตอบตอบ “มากที่สุด” จะได้รับคะแนน 1 คะแนน

การแปลผลคะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าจัดเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่า

2.3.4 ผู้วิจัยหาความตรงของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างแนวคิดทฤษฎีกับพฤติกรรมที่แสดงออกมา แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index : IOC) รวมถึงพิจารณาความเหมาะสมด้านภาษาที่ใช้ พบว่า จากข้อคำถามเดิมที่ผู้วิจัยสร้างไว้ 64 ข้อ ข้อที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.5 หรือมากกว่าขึ้นไป มีจำนวน 48 ข้อ ทั้งนี้ข้อคำถามครอบคลุมโครงสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 8 ลักษณะตามกรอบทฤษฎี หลังจากนั้น ผู้วิจัยใช้เทคนิคการทดสอบกับกลุ่มที่รู้จัก (Known Group Method) (ประคอง กรรณสูต, 2538) โดยนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับสูงและระดับต่ำ จำนวน 24 คน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

2.3.5 ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยนำแบบวัดดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน แล้วนำคะแนนจากแบบวัดมาหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.94

3. การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจำนวนคณะที่เปิดการเรียนการสอนในแต่ละมหาวิทยาลัย ในการวิจัยพยายามเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมทุกคณะในมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง

3.2 ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้ง 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และ มหาวิทยาลัยรังสิต

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัย 4 แห่ง แห่งละ 270 คน โดยเก็บข้อมูลเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2556

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียน ผู้วิจัยให้นักศึกษาคิดถึงประสบการณ์ในการเรียนและผลการสอบภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยผู้วิจัยอธิบายให้นักศึกษาฟังว่าในแต่ละชุดข้อมูลจะมีแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว ให้นักศึกษาแต่ละคนประเมินตนเองจากประสบการณ์ในการเรียนและผลการสอบข้างต้นว่า ตนเองประสบความสำเร็จหรือประสบความล้มเหลวในการเรียน ถ้านักศึกษาคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จให้เลือกตอบเฉพาะแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จเท่านั้น แต่ถ้านักศึกษาคิดว่าตนเองประสบความล้มเหลวในการเรียนให้เลือกตอบเฉพาะแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวเท่านั้น ดังนั้น ชุดข้อมูลที่สมบูรณ์จากกลุ่มตัวอย่างจะมีข้อมูลจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ หรือข้อมูลจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวอย่างใดอย่างหนึ่ง

3.4 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ แบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 แห่ง โดยคัดเลือกเฉพาะแบบวัดของกลุ่มตัวอย่างที่สมบูรณ์ครบถ้วนเท่านั้น

3.5 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะสถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิลำเนาเดิม รายได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือในการวิจัย 3 ฉบับ คือ แบบสอบถามรายละเอียดของนักศึกษา แบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ หรือแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หลังจากนั้น ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบวัดที่นักศึกษาตอบได้ครบถ้วนสมบูรณ์เท่านั้น โดยหลักเกณฑ์ที่สำคัญ คือ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างต้องตอบแบบวัดครบถ้วนทุกข้อและครบทั้ง 3 ฉบับ แล้วจึงนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลคำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาคำตอบต่างๆ ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาเพศชายและนักศึกษาหญิง ด้วยค่าสถิติ t-test (t-test independent)

5.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนระหว่างนักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิง ด้วยค่าสถิติ t-test (t-test independent)

5.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ของคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ

5.4 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ของคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ

5.5 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ด้วยค่าสถิติ t-test (t-test independent)

5.6 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาของรัฐบาล และนักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาเอกชน ด้วยค่าสถิติ t-test (t-test independent)

5.7 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่ทำงานในระหว่างเรียน และนักศึกษาที่ไม่ทำงาน ด้วยค่าสถิติ t-test (t-test independent)

5.8 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเมืองและนักศึกษาที่อยู่ในเขตชนบท ด้วยค่าสถิติ t-test (t-test independent)

5.9 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ของคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ

5.10 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ของคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ

5.11 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ของคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย เอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการณ์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตอนที่ 2 เพื่อวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยวิเคราะห์จำแนกตาม

2.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

2.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียน ระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

2.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ

2.4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ

2.5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2.6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาของรัฐบาลและสถานศึกษาของเอกชน

2.7 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่ทำงานในระหว่างศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ทำงาน

2.8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเมืองและนักศึกษาที่อยู่ในเขตชนบท

2.9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ

2.10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ

2.11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการณ์การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียน

ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การศึกษาสภาพการณ์การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ผู้วิจัยศึกษาจำนวนประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการสอนสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และการสอนสาขาวิทยาศาสตร์และสุขภาพสวัสดิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2555) หลังจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายได้มหาวิทยาลัย 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและคัดเลือกเฉพาะแบบวัดที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 1 ครอบคลุมถ้วนสมบูรณ์เท่านั้น ได้มหาวิทยาลัยละ 200 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 800 คน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิตจำแนกตามสาขา

คณะวิชา	สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (400 คน)						
	ม.หอการค้าไทย		ม. ธุรกิจบัณฑิต		ยอดรวม		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	รวม
บริหารธุรกิจ	11	29	22	31	33	60	93
การบัญชี	11	24	4	36	15	60	75
เศรษฐศาสตร์	7	10	4	15	11	25	36
มนุษยศาสตร์	13	27	-	-	13	27	40
นิเทศศาสตร์	19	23	-	-	19	23	42
ศิลปกรรมศาสตร์	-	-	21	35	21	35	56
ศิลปศาสตร์	-	-	5	27	5	27	32
นิติศาสตร์	13	13	-	-	13	13	26
รวมทั้งสิ้น	74	126	56	144	130	270	400
คณะวิชา	สาขาวิทยาศาสตร์และสุขภาพสวัสดิการ (400 คน)						
	ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ		ม. รังสิต		ยอดรวม		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	รวม
วิทยาศาสตร์	4	25	7	19	11	44	55
แพทยศาสตร์	-	-	14	11	14	11	25
ทันตแพทยศาสตร์	-	-	13	13	13	13	26
กายภาพบำบัดและเทคนิคการแพทย์	6	50	6	29	12	79	91
เภสัชศาสตร์	1	29	12	17	13	46	59
พยาบาลศาสตร์	1	27	1	22	2	49	51
คณะทันตมาตรศาสตร์	-	-	3	13	3	13	16
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	-	-	14	6	14	6	20
คณะสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	1	28	-	-	1	28	29
คณะสังคมสงเคราะห์	3	25	-	-	3	25	28
รวมทั้งสิ้น	16	184	70	130	86	314	400

ตารางที่ 7 แสดงรายละเอียดข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง จำแนกตามสาขา 2 สาขา คือ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์และสุขภาพสวัสดิการ

ข้อมูลจากสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้จากนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบวัดจากกลุ่มตัวอย่างที่สมบูรณ์ครบถ้วนเท่านั้น ได้จำนวนแห่งละ 200 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 คน แบ่งเป็นนักศึกษาเพศชาย 130 คน และนักศึกษาเพศหญิง 270 คน โดยครอบคลุมถึงคณะบริหารธุรกิจ การบัญชี เศรษฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ และนิติศาสตร์

ข้อมูลจากสาขาวิทยาศาสตร์และสุขภาพสวัสดิการ ได้จากนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิต โดยผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบวัดจากกลุ่มตัวอย่างที่สมบูรณ์ครบถ้วนเท่านั้น ได้จำนวนแห่งละ 200 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 คน แบ่งเป็นนักศึกษาเพศชาย 86 คน และนักศึกษาเพศหญิง 314 คน โดยครอบคลุมถึงคณะวิทยาศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ ทันตแพทย์ศาสตร์ กายภาพบำบัดและเทคนิคการแพทย์ เกษศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ คณะทันตมาตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และคณะสังคมสงเคราะห์

ดังนั้น ในการวิจัยจึงมีกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวนรวมทั้งสิ้น 800 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 216 คน และเพศหญิง จำนวน 584 คน

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการณ์การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ข้อ ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาสภาพการณ์การอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ตารางที่ 8 ผลการศึกษาสภาพการณ์การอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน (n = 610 คน)

มิติ	องค์ประกอบมิติ	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ที่มาของสาเหตุ	ปัจจัยภายใน	3.74	.53	8.52 ***	.000
	ปัจจัยภายนอก	3.62	.50		
ความคงที่	มีความคงที่	3.65	.53	5.80 ***	.000
	มีความไม่คงที่	3.71	.48		
ความสามารถควบคุม	สามารถควบคุมได้	3.75	.48	10.08 ***	.000
	ไม่สามารถควบคุมได้	3.61	.56		

*** P < 0.001

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์การอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาเชื่อว่าความสำเร็จมีที่มาจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก ส่วนมิติความคงที่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่ามีความไม่คงที่มากกว่ามีความคงที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาเชื่อว่าความสำเร็จที่ได้รับเป็นสิ่งไม่คงที่ มีโอกาสเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ ในมิติความสามารถในการควบคุม นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าสามารถควบคุมได้มากกว่าไม่สามารถควบคุมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาเชื่อว่าความสำเร็จในการเรียนเป็นสิ่งที่ตนควบคุมได้ ผลการวิเคราะห์สรุปว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่ามาจากปัจจัยภายใน มีความไม่คงที่ และสามารถควบคุมได้

ตารางที่ 9 ผลการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จำแนกตาม
องค์ประกอบ 3 มิติ คือ มิติที่มาของสาเหตุ มิติความคงที่ มิติความสามารถการควบคุม

มิติที่มาสาเหตุ	มิติความคงที่ – มิติความสามารถ การควบคุม	องค์ประกอบย่อย ของมิติ	$\bar{X}$	S.D.
ปัจจัยภายนอก	มีความไม่คงที่ ไม่สามารถควบคุมได้	โชคดี	3.30	.75
		การช่วยเหลือจากผู้อื่น	3.76	.56
		ความง่ายของงาน	3.64	.62
ปัจจัยภายใน	มีความคงที่ ไม่สามารถควบคุมได้	ไม่มีอคติของผู้อื่น	3.77	.59
		สามารถควบคุมได้		
	มีความไม่คงที่	อารมณ์ดี	3.90	.62
		มีความพยายามชั่วขณะ	3.87	.59
	มีความคงที่ สามารถควบคุมได้	มีความสามารถ	3.60	.69
		มีความพยายามถาวร	3.60	.67

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน
จำแนกตามองค์ประกอบมิติ 3 มิติ พบว่า การที่นักศึกษาอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่ามีที่มาจาก
ปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอกนั้น (ปัจจัยภายใน $\bar{X}= 3.74$ S.D.= 0.53 และปัจจัยภายนอก $\bar{X}= 3.62$
S.D.=0.50) องค์ประกอบย่อยของปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ผู้เรียนมีอารมณ์ดี และมีความพยายาม
ชั่วขณะ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 และ 3.87 ตามลำดับ ส่วนความสามารถและการมีความพยายามถาวร นักศึกษา
เชื่อว่าเป็นสาเหตุของความสำเร็จของตน เป็นอันดับรองลงมา คือ ค่าเฉลี่ย 3.60 เท่ากัน แม้นักศึกษาจะอนุมาน
สาเหตุความสำเร็จโดยรวมว่ามีที่มาจากปัจจัยภายใน แต่องค์ประกอบย่อยของปัจจัยภายนอกบางส่วน คือ
ความไม่มีอคติของผู้อื่น ($\bar{X}= 3.77$) และการช่วยเหลือจากผู้อื่น ($\bar{X}= 3.76$) เขาก็เชื่อว่ามีส่วนสำคัญกับ
ความสำเร็จของตนเช่นกัน

2.2 ผลการศึกษาสภาพการณ์การอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยเอกชน

ตารางที่ 10 ผลการศึกษาสภาพการณ์การอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย
เอกชน (n = 190 คน)

มิติ	องค์ประกอบมิติ	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ที่มาของสาเหตุ	ปัจจัยภายใน	3.26	.94	3.07**	.002
	ปัจจัยภายนอก	3.17	.78		
ความคงที่	มีความคงที่	3.29	.85	5.93**	.000
	มีความไม่คงที่	3.15	.85		
ความสามารถควบคุม	สามารถควบคุมได้	3.14	.86	7.03**	.000
	ไม่สามารถควบคุมได้	3.30	.85		

** P < 0.01

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์การอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่าเกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาเชื่อว่าความล้มเหลวในการเรียนมีที่มาจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก ส่วนมิติความคงที่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่ามีความคงที่มากกว่ามีความไม่คงที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาเชื่อว่าความล้มเหลวที่ได้รับเป็นสิ่งคงที่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงได้ยาก นอกจากนี้ ในมิติความสามารถในการควบคุม นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่าไม่สามารถควบคุมได้มากกว่าสามารถควบคุมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาเชื่อว่าความล้มเหลวในการเรียนเป็นสิ่งที่ตนไม่สามารถควบคุมได้ ผลการวิเคราะห์สรุปว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนเชื่อว่าความล้มเหลวในการเรียนมาจากปัจจัยภายใน เป็นสิ่งคงที่และไม่สามารถควบคุมได้

ตารางที่ 11 ผลการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จำแนกตาม
องค์ประกอบ 3 มิติ คือ มิติที่มาของสาเหตุ มิติความคงที่ มิติความสามารถการควบคุม

มิติที่มาสาเหตุ	มิติคงที่ - มิติความสามารถ การควบคุม	องค์ประกอบย่อย ของมิติ	$\bar{X}$	S.D.
ปัจจัยภายนอก	มีความไม่คงที่ ไม่สามารถควบคุมได้	โชคร้าย	3.38	.78
		ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น	2.93	.88
	มีความคงที่ ไม่สามารถควบคุมได้	ความยากของงาน	3.24	.87
		ความมีอคติของผู้อื่น	3.12	.95
ปัจจัยภายใน	มีความไม่คงที่ ไม่สามารถควบคุมได้	อารมณ์ไม่ดี	3.11	1.07
		ไม่มีความพยายามชั่วขณะ	3.17	1.03
	มีความคงที่ ไม่สามารถควบคุมได้	ไม่มีความสามารถ	3.45	.98
		ไม่มีความพยายามถาวร	3.32	.93

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย
เอกชน จำแนกตามองค์ประกอบมิติ 3 มิติ พบว่า การที่นักศึกษานอกจากสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่ามี
ที่มาจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอกนั้น (ปัจจัยภายใน $\bar{X} = 3.26$ S.D.= 0.94 และปัจจัยภายนอก $\bar{X} =$
3.17 S.D.=0.78) องค์ประกอบย่อยของปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ผู้เรียนเชื่อว่าตนเองไม่มีความสามารถ
และไม่มีความพยายามถาวร โดยมีค่าเฉลี่ย 3.45 และ 3.32 ตามลำดับ ส่วนอารมณ์ไม่ดี ($\bar{X} = 3.11$) และไม่มี
ความพยายามชั่วขณะ ($\bar{X} = 3.17$) นักศึกษาเชื่อว่าเป็นสาเหตุของความล้มเหลวไม่มากนัก แม้นักศึกษาจะอนุมาน
สาเหตุความล้มเหลวโดยรวมว่ามีที่มาจากปัจจัยภายใน แต่องค์ประกอบย่อยของปัจจัยภายนอกบางส่วน คือ
โชคร้าย ($\bar{X} = 3.38$) และความยากของงาน ($\bar{X} = 3.24$) เขาก็เชื่อว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้เขาประสบความล้มเหลว
ในการเรียนด้วย

ตอนที่ 2 เพื่อวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเอกชน

สมมุติฐานข้อ 1 นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงจะมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการ
เรียนแตกต่างกัน

2.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่าง
นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษา
ชาย (n = 150 คน) และนักศึกษาหญิง (n = 460 คน) ของมหาวิทยาลัยเอกชน จำแนกตาม
องค์ประกอบของมิติ

มิติที่มาสาเหตุ	องค์ประกอบของมิติ	เพศ	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ปัจจัยภายนอก	โชคดี	ชาย	3.55	.76	4.55 *	.000
		หญิง	3.22	.73		
	การช่วยเหลือจากผู้อื่น	ชาย	3.80	.64	.913	.362
		หญิง	3.75	.53		
	ความง่ายของงาน	ชาย	3.81	.64	3.80 *	.000
		หญิง	3.58	.61		
ไม่มีอคติของผู้อื่น	ชาย	3.94	.52	4.55 *	.000	
	หญิง	3.71	.60			
ปัจจัยภายใน	อารมณ์ดี	ชาย	4.11	.53	5.27 *	.000
		หญิง	3.83	.64		
	มีความพยายามชั่วขณะ	ชาย	3.97	.61	2.28 *	.023
		หญิง	3.84	.58		
	มีความสามารถ	ชาย	3.86	.70	5.55 *	.000
		หญิง	3.50	.03		
มีความพยายามถาวร	ชาย	3.71	.69	2.48 *	.013	
	หญิง	3.55	.03			

* P < 0.05

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุมานสาเหตุ
ความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในองค์ประกอบของมิติด้านโชคดี
ความง่ายของงาน ไม่มีอคติของผู้อื่น อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายาม

ถาวร แต่มีเพียง 1 ด้าน คือ การช่วยเหลือจากผู้อื่น ที่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ นักศึกษาชายมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยของคะแนนการอนุমানสาเหตุความสำเร็จสูงกว่านักศึกษาหญิง ทุกด้าน ผลการวิเคราะห์ส่วนใหญ่จึงสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 1

สมมุติฐานข้อ 2 นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงจะมีการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนระหว่างนักศึกษาชาย (n = 66 คน) และนักศึกษาหญิง (n = 124 คน) ของมหาวิทยาลัยเอกชน จำแนกตามองค์ประกอบของมิติ

มิติที่มาสาเหตุ	องค์ประกอบของมิติ	เพศ	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ปัจจัยภายนอก	โชคร้าย	ชาย	3.46	.78	1.01	.312
		หญิง	3.34	.78		
	ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น	ชาย	3.02	.90	1.03	.301
		หญิง	2.88	.87		
ความยากของงาน	ชาย	3.31	.86	.80	.423	
	หญิง	3.20	.87			
ความมีอคติของผู้อื่น	ชาย	3.20	.92	.83	.404	
	หญิง	3.08	.97			
ปัจจัยภายใน	อารมณ์ไม่ดี	ชาย	3.14	1.11	.28	.774
		หญิง	3.09	1.05		
	ไม่มีความพยายามชั่วขณะ	ชาย	3.31	1.10	1.37	.170
		หญิง	3.09	.99		
	ไม่มีความสามารถ	ชาย	3.57	.98	1.23	.217
		หญิง	3.38	.97		
ไม่มีความพยายามถาวร	ชาย	3.51	.94	2.10 *	.036	
	หญิง	3.21	.91			

* $P < 0.05$

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในองค์ประกอบของมิติด้านโชคร้าย ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความยากของงาน ความมีอคติของผู้อื่น อารมณ์ไม่ดี ไม่มีความ

พยายามชั่วคราว และไม่มีความสามารถ แต่มีเพียง 1 ด้าน คือ ไม่มีความพยายามถาวร ที่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ส่วนใหญ่จึงไม่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 2

สมมุติฐานข้อ 3 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ

องค์ประกอบของมิติ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
โชคดี	ระหว่างกลุ่ม	2	18.38	9.19	17.11 *	.000
	ภายในกลุ่ม	607	326.04	.53		
	ทั้งหมด	609	344.43			
การช่วยเหลือจากผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	7.22	3.61	11.85 *	.000
	ภายในกลุ่ม	607	185.12	.30		
	ทั้งหมด	609	192.35			
ความง่ายของงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	11.34	5.67	14.99 *	.000
	ภายในกลุ่ม	607	229.62	.37		
	ทั้งหมด	609	240.97			
ความไม่มอดิตของผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	.54	.273	.769	.464
	ภายในกลุ่ม	607	215.29	.35		
	ทั้งหมด	609	215.83			
อารมณ์ดี	ระหว่างกลุ่ม	2	4.20	2.10	5.39 *	.005
	ภายในกลุ่ม	607	236.48	.39		
	ทั้งหมด	609	240.69			
มีความพยายามชั่วคราว	ระหว่างกลุ่ม	2	19.69	9.84	30.54 *	.000
	ภายในกลุ่ม	607	195.70	.32		
	ทั้งหมด	609	215.46			
มีความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	2	13.50	6.75	14.50 *	.000
	ภายในกลุ่ม	607	282.48	.46		
	ทั้งหมด	609	295.98			
มีความพยายามถาวร	ระหว่างกลุ่ม	2	19.64	9.82	22.97*	.000
	ภายในกลุ่ม	607	259.44	.42		
	ทั้งหมด	609	279.08			

* P < 0.05

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในองค์ประกอบของมิติด้านโชคดี การช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ ความไม่มีอคติของผู้อื่น ที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ อนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 3

ตารางที่ 15 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (n= 367 คน) ปานกลาง (n =231 คน) และต่ำ (n=12 คน) จำแนกตามองค์ประกอบของมิติ

องค์ประกอบ ของมิติ	ระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	$\bar{x}$	ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง
โชคดี	ระดับต่ำ < 2.00	2.93	-	-.167	-.510
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.10	.167	-	-.343 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.44	.510	.343 *	-
การช่วยเหลือ จากผู้อื่น	ระดับต่ำ < 2.00	3.60	-	-.032	-.252
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.63	.032	-	-.220 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.85	.252	.220 *	-
ความง่ายของ งาน	ระดับต่ำ < 2.00	3.56	-	.091	-.190
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.47	-.091	-	-.281 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.75	.190	.281*	-
ไม่มีอคติของ ผู้อื่น	ระดับต่ำ < 2.00	3.72	-	-.003	-.064
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.73	.003	-	-.060
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.79	.064	.060	-
อารมณ์ดี	ระดับต่ำ < 2.00	3.79	-	-.009	-.178
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.80	.009	-	.169 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.97	.178	.169 *	-
มีความ พยายาม ชั่วขณะ	ระดับต่ำ < 2.00	3.25	-	-.439 *	-.763 *
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.68	.439 *	-	-.324 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	4.01	.763 *	.324 *	-
มีความสามารถ	ระดับต่ำ < 2.00	3.20	-	-.214	-.502 *
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.42	.214	-	-.287 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.71	.502 *	.287 *	-
มีความ พยายามถาวร	ระดับต่ำ < 2.00	3.25	-	-.135	-.493 *
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.38	.135	-	-.357 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.74	.493*	.357 *	-

* P < 0.05

ตารางที่ 15 จากการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงก่อนมาสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้าน
โชคดี การช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน และอารมณ์ดี นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
ปานกลาง และต่ำก่อนมาสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพียง 1 ด้าน คือ
มีความพยายามชั่วขณะ สำหรับในด้านมีความสามารถ มีความพยายามถาวร นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำก่อนมาสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนปานกลางและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงก็ก่อนมาสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันด้วย มีเพียง 1 ด้าน
คือ ไม่มีอคติของผู้อื่น ที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ก่อนมาสาเหตุความสำเร็จไม่
แตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อ 4 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนระหว่าง

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (n = 56 คน) ปานกลาง (n = 100 คน)

และต่ำ (n = 34 คน)

องค์ประกอบ ของมิติ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
โชคร้าย	ระหว่างกลุ่ม	2	14.82	7.41	13.65 *	.000
	ภายในกลุ่ม	187	101.49	.54		
	ทั้งหมด	189	116.31			
ไม่ได้รับการ ช่วยเหลือจากผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	13.54	6.77	9.47 *	.000
	ภายในกลุ่ม	187	133.60	.71		
	ทั้งหมด	189	147.14			
ความยากของงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	13.67	6.83	9.80 *	.000
	ภายในกลุ่ม	187	130.37	.69		
	ทั้งหมด	189	144.04			
มีอคติจากผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	10.46	5.23	6.04 *	.003
	ภายในกลุ่ม	187	161.87	.86		
	ทั้งหมด	189	172.34			
อารมณ์ไม่ดี	ระหว่างกลุ่ม	2	16.62	8.31	7.68 *	.001
	ภายในกลุ่ม	187	202.19	1.08		
	ทั้งหมด	189	218.81			
ไม่มีความพยายาม ชั่วขณะ	ระหว่างกลุ่ม	2	17.91	8.95	8.99 **	.000
	ภายในกลุ่ม	187	186.25	.99		
	ทั้งหมด	189	204.16			
ไม่มีความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	2	23.95	11.98	14.19*	.000
	ภายในกลุ่ม	187	157.77	.84		
	ทั้งหมด	189	181.73			
ไม่มีความ พยายามถาวร	ระหว่างกลุ่ม	2	22.74	11.37	14.96 *	.000
	ภายในกลุ่ม	187	141.29	.76		
	ทั้งหมด	189	164.03			

* P < 0.05

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ อนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน ผลการวิเคราะห์จึงสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 4

ตารางที่ 17 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (n = 56 คน) ปานกลาง (n = 100 คน) และต่ำ (n = 34 คน) จำแนกตามองค์ประกอบของมิติ

องค์ประกอบของมิติ	ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{x}$	ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
			ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง
โชคร้าย	ระดับต่ำ < 2.00	3.75	-	.632 *	.127
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.12	-.632*	-	-.504*
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.62	.127	.504 *	-
ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น	ระดับต่ำ < 2.00	3.34	-	.653 *	.225
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	2.69	-.653 *	-	-.428*
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.12	-.225	.428 *	-
ความยากของงาน	ระดับต่ำ < 2.00	3.69	-	.686 *	.302
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.00	-.686 *	-	.383 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.38	-.302	.383 *	-
ความมีอคติของผู้อื่น	ระดับต่ำ < 2.00	3.47	-	.567 *	.183
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	2.91	.567 *	-	-.384 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.29	-.183	.384 *	-
อารมณ์ไม่ดี	ระดับต่ำ < 2.00	3.63	-	.777 *	.398
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	2.86	-.777 *	-	-.378
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.24	-.398	.378	-
ไม่มีความพยายามชั่วขณะ	ระดับต่ำ < 2.00	3.77	-	.834 *	.544 *
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	2.93	-.834 *	-	-.290
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.22	-.544 *	.290	-
ไม่มีความสามารถ	ระดับต่ำ < 2.00	4.09	-	.940 *	.506 *
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.15	-.940 *	-	-.434 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.58	-.506 *	.434 *	-
ไม่มีความพยายามถาวร	ระดับต่ำ < 2.00	3.91	-	.898 *	.428
	ระดับปานกลาง 2.01-3.00	3.02	-.898 *	-	-.470 *
	ระดับสูง 3.01-4.00	3.49	-.428	.470 *	-

* P < .05

ตารางที่ 17 จากการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอนุมานสาเหตุความล้มเหลวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน และมีแนวโน้มที่ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีสูงกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลาง ในขณะที่ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงก็อนุมานสาเหตุความล้มเหลวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านโชคร้าย ความยากของงาน

ความมีอคติของผู้อื่น ไม่มีความพยายามถาวร สำหรับด้านไม่มีความสามารถ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ อนุमानสาเหตุความล้มเหลวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุमानสาเหตุความล้มเหลวสูงกว่าทุกกลุ่ม

สมมุติฐานข้อ 5 นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีการอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน

2.5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่ผลสัมฤทธิ์สูงและนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

องค์ประกอบ ของมิติ	แรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ (Ach)	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	t	p
โชคดี	Ach สูง	389	3.28	.73	-996	.320
	Ach ต่ำ	221	3.34	.77		
ได้รับความ ช่วยเหลือจากผู้อื่น	Ach สูง	389	3.80	.55	2.040 *	.042
	Ach ต่ำ	221	3.70	.57		
ความง่ายของงาน	Ach สูง	389	3.69	.59	2.589 *	.010
	Ach ต่ำ	221	3.55	.67		
ไม่มีอคติของผู้อื่น	Ach สูง	389	3.79	.54	1.440	.151
	Ach ต่ำ	221	3.72	.67		
อารมณ์ดี	Ach สูง	389	3.98	.62	4.377 *	.000
	Ach ต่ำ	221	3.75	.61		
มีความพยายาม ชั่วขณะ	Ach สูง	389	3.97	.55	5.649 *	.000
	Ach ต่ำ	221	3.69	.62		
มีความสามารถ	Ach สูง	389	3.64	.67	2.646 *	.008
	Ach ต่ำ	221	3.49	.73		
มีความพยายาม ถาวร	Ach สูง	389	3.71	.62	5.495 *	.000
	Ach ต่ำ	221	3.39	.72		

* P < 0.05

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ มีความพยายามถาวร โดยที่ทั้ง 6 ด้าน นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุमानสาเหตุความสำเร็จสูงกว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจ-

ใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ สำหรับในด้านโชคดี และไม่มีอคติจากผู้อื่น นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุমানสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ส่วนใหญ่สนับสนุนสมมติฐานข้อ 5

สมมติฐานข้อ 6 นักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาของรัฐบาลและสถานศึกษาของเอกชน จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน

2.6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาของรัฐบาลและสถานศึกษาของเอกชน

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียน ระหว่างนักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาของรัฐบาล (n = 439 คน) และสถานศึกษาของเอกชน (n = 171)

องค์ประกอบมิติ	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	t	p
โชคดี	โรงเรียนรัฐบาล	3.21	.71	- 4.639 *	.000
	โรงเรียนเอกชน	3.52	.78		
ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น	โรงเรียนรัฐบาล	3.72	.54	-2.651 *	.009
	โรงเรียนเอกชน	3.86	.59		
ความง่ายของงาน	โรงเรียนรัฐบาล	3.59	.61	-2.902 *	.004
	โรงเรียนเอกชน	3.75	.65		
ไม่มีอคติจากผู้อื่น	โรงเรียนรัฐบาล	3.74	.58	-1.787	.074
	โรงเรียนเอกชน	3.83	.63		
อารมณ์ดี	โรงเรียนรัฐบาล	3.86	.63	-1.973 *	.049
	โรงเรียนเอกชน	3.98	.61		
มีความพยายามชั่วขณะ	โรงเรียนรัฐบาล	3.86	.59	-.784	.434
	โรงเรียนเอกชน	3.90	.60		
มีความสามารถ	โรงเรียนรัฐบาล	3.55	.67	-2.223 *	.027
	โรงเรียนเอกชน	3.69	.75		
มีความพยายามถาวร	โรงเรียนรัฐบาล	3.56	.65	-2.039 *	.042
	โรงเรียนเอกชน	3.69	.73		

* P < 0.05

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่จบการศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาลและนักศึกษาที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้าน โชคดี ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร ทั้ง 6 ด้าน นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนเอกชนมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่จบจากโรงเรียนรัฐบาล สำหรับด้านไม่มีอคติจากผู้อื่น และมีความพยายามชั่วขณะ นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนรัฐบาล และนักศึกษาที่จบจากโรงเรียนเอกชนอนุমানสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่จบ

จากโรงเรียนเอกชนมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุমানสาเหตุความสำเร็จสูงกว่านักศึกษาที่จบจากโรงเรียนรัฐบาล ผลการวิเคราะห์ส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 6

สมมุติฐานข้อ 7 นักศึกษาที่ทำงานระหว่างศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ทำงานจะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน

2.7 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาที่ทำงานในระหว่างศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ทำงาน

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่ทำงานระหว่างศึกษา (n = 89) และนักศึกษาที่ไม่ทำงาน (n = 521 คน)

องค์ประกอบ ของมิติ	การทำงาน ระหว่างเรียน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
โชคดี	ทำงานระหว่างเรียน	3.47	.77	2.229 *	.026
	ไม่ทำงาน	3.28	.74		
ได้รับความ ช่วยเหลือจากผู้อื่น	ทำงานระหว่างเรียน	3.82	.58	.992	.322
	ไม่ทำงาน	3.75	.55		
ความง่ายของงาน	ทำงานระหว่างเรียน	3.86	.64	3.608 *	.000
	ไม่ทำงาน	3.60	.61		
ไม่มีอคติจากผู้อื่น	ทำงานระหว่างเรียน	3.91	.54	2.425 *	.016
	ไม่ทำงาน	3.74	.60		
อารมณ์ดี	ทำงานระหว่างเรียน	4.15	.52	4.722 *	.000
	ไม่ทำงาน	3.85	.63		
มีความพยายาม ชั่วขณะ	ทำงานระหว่างเรียน	4.01	.57	2.430 *	.015
	ไม่ทำงาน	3.85	.59		
มีความสามารถ	ทำงานระหว่างเรียน	3.74	.68	2.242 *	.025
	ไม่ทำงาน	3.56	.69		
มีความพยายาม ถาวร	ทำงานระหว่างเรียน	3.74	.63	2.172 *	.030
	ไม่ทำงาน	3.57	.68		

* P < 0.05

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนและนักศึกษาที่ไม่ทำงานอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านโชคดี ความง่ายของงาน ไม่มีอคติจากผู้อื่น อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร ทั้ง 7 ด้าน นักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุমানสาเหตุความสำเร็จสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ทำงาน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนเชื่อว่าที่ตนประสบความสำเร็จในการเรียนสาเหตุจากตนโชคดี เรื่องเรียนไม่ใช่เรื่องยากนัก ไม่มีอคติจากผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความสามารถและมีความพยายาม สำหรับด้าน ได้รับความ

ช่วยเหลือจากผู้อื่น นักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนและนักศึกษาที่ไม่ทำงานอนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 7

สมมุติฐานข้อ 8 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเมืองและนักศึกษาที่อยู่ในเขตชนบทจะมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน

2.8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเมืองและนักศึกษาที่อยู่ในเขตชนบท

ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเมือง (n = 422 คน) และนักศึกษาที่อยู่ในเขตชนบท (n = 188 คน)

องค์ประกอบมิติ	ภูมิลำเนาของนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	t	p
โชคดี	เขตเมือง	3.30	.73	-3.86	.700
	เขตชนบท	3.32	.78		
ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น	เขตเมือง	3.76	.57	-5.12	.609
	เขตชนบท	3.78	.52		
ความง่ายของงาน	เขตเมือง	3.65	.60	.904	.366
	เขตชนบท	3.60	.67		
ไม่มีอคติของผู้อื่น	เขตเมือง	3.74	.59	-1.456	.146
	เขตชนบท	3.82	.60		
อารมณ์ดี	เขตเมือง	3.90	.62	.162	.871
	เขตชนบท	3.89	.63		
มีความพยายามชั่วขณะ	เขตเมือง	3.85	.60	-1.046	.296
	เขตชนบท	3.91	.57		
มีความสามารถ	เขตเมือง	3.60	.66	.421	.674
	เขตชนบท	3.57	.75		
มีความพยายามถาวร	เขตเมือง	3.56	.68	-1.795	.073
	เขตชนบท	3.67	.66		

* P < 0.05

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่อาศัยในเขตเมืองและนักศึกษาที่อาศัยในเขตชนบทอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองอนุมานสาเหตุความสำเร็จของตนไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ผลการวิเคราะห์จึงไม่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 8

สมมุติฐานข้อ 9 นักศึกษาที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน

2.9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้สูง (n = 213 คน) ปานกลาง (n = 241 คน) และต่ำ (n = 156 คน)

องค์ประกอบของมิติ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
โชคดี	ระหว่างกลุ่ม	2	63.357	31.678	68.41 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	281.077	.463		
	ทั้งหมด	609	344.434			
ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	8.341	4.171	13.75 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	184.014	.303		
	ทั้งหมด	609	192.355			
ความง่ายของงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	26.006	13.003	36.71 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	214.969	.354		
	ทั้งหมด	609	240.976			
ไม่มีอคติจากผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	7.346	3.673	10.69 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	208.491	.343		
	ทั้งหมด	609	215.836			
อารมณ์ดี	ระหว่างกลุ่ม	2	3.681	1.841	4.71 **	.009
	ภายในกลุ่ม	607	237.015	.390		
	ทั้งหมด	609	240.696			
มีความพยายามชั่วขณะ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.771	2.885	8.35 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	209.635	.345		
	ทั้งหมด	609	215.406			
มีความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	2	23.766	11.883	26.49**	.000
	ภายในกลุ่ม	607	272.218	.448		
	ทั้งหมด	609	295.984			
มีความพยายามถาวร	ระหว่างกลุ่ม	2	15.189	7.594	17.46 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	263.896	.435		
	ทั้งหมด	609	279.085			

** P < 0.01

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 9

ตารางที่ 23 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาที่มีรายสูง (n=213 คน) ปานกลาง (n=241 คน) และต่ำ (n=156 คน)

องค์ประกอบ ของมิติ	รายได้นักศึกษาระหว่างเรียน	$\bar{X}$	รายได้ของนักศึกษาระหว่างเรียน		
			รายได้ต่ำ	รายได้ปานกลาง	รายได้สูง
โชคดี	รายได้ต่ำ < 4,001	3.04	-	-.040	-.699 *
	รายได้ปานกลาง 4,001-8000	3.08	.040	-	-.659 *
	รายได้สูง >8,000	3.74	.699 *	.659 *	-
ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น	รายได้ต่ำ < 4,001	3.70	-	.030	-.225 *
	รายได้ปานกลาง 4,001-8000	3.67	-.030	-	-.256 *
	รายได้สูง >8,000	3.92	.225 *	.256 *	-
ความง่ายของงาน	รายได้ต่ำ < 4,001	3.50	-	.027	-.415 *
	รายได้ปานกลาง 4,001-8000	3.48	-.027	-	-.443 *
	รายได้สูง >8,000	3.92	.415 *	.443 *	-
ผู้อื่นไม่มีอคติ	รายได้ต่ำ < 4,001	3.72	-	.060	-.187 *
	รายได้ปานกลาง 4,001-8000	3.66	.060	-	-.248 *
	รายได้สูง >8,000	3.91	.187 *	.248 *	-
อารมณ์ดี	รายได้ต่ำ < 4,001	3.91	-	.099	-.080
	รายได้ปานกลาง 4,001-8000	3.81	-.099	-	-.179 *
	รายได้สูง >8,000	3.99	.080	.179 *	-
มีความพยายามชั่วขณะ	รายได้ต่ำ < 4,001	3.79	-	-.018	-.214 *
	รายได้ปานกลาง 4,001-8000	3.81	.018	-	-.195 *
	รายได้สูง >8,000	4.00	.214 *	.195 *	-
มีความสามารถ	รายได้ต่ำ < 4,001	3.41	-	-.062	-.448 *
	รายได้ปานกลาง 4,001-8000	3.47	.062	-	-.386 *
	รายได้สูง >8,000	3.85	.448 *	.386 *	-
มีความพยายามถาวร	รายได้ต่ำ < 4,001	3.48	-	.000	-.331 *
	รายได้ปานกลาง 4,001-8000	3.48	-.000	-	-.331 *
	รายได้สูง >8,000	3.81	.331 *	.331 *	-

* P < 0.05

ตารางที่ 23 วิเคราะห์การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีรายได้สูงและนักศึกษาที่มีรายได้ต่ำอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาที่มีรายได้สูงและนักศึกษาที่มีรายได้ปานกลางก็อนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้ง 2 กรณีปรากฏ ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน ผู้อื่นไม่มีอคติ มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร โดยทั้ง 7 ด้านนี้นักศึกษาที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุমানสาเหตุความสำเร็จสูงกว่านักศึกษาที่มีรายได้ต่ำ ในขณะที่ด้านอารมณ์ดี นักศึกษาที่มีรายได้สูงและนักศึกษาที่มีรายได้ปานกลางก็อนุমানสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานข้อ 10 นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำจะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน

2.10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จระหว่างนักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง (n = 83 คน) ปานกลาง (n = 494 คน) และต่ำ (n = 33 คน)

องค์ประกอบ ของมิติ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
โชคดี	ระหว่างกลุ่ม	2	51.756	25.878	53.67 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	292.678	.482		
	ทั้งหมด	609	344.434			
ได้รับการช่วยเหลือจาก ผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	11.857	5.928	19.93 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	180.498	.297		
	ทั้งหมด	609	192.355			
ความง่ายของงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	24.553	12.276	34.43 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	216.423	.357		
	ทั้งหมด	609	240.976			
ไม่มีอคติจากผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	13.261	6.630	19.86 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	202.575	.334		
	ทั้งหมด	609	215.836			
อารมณ์ดี	ระหว่างกลุ่ม	2	8.852	4.426	11.58 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	231.844	.382		
	ทั้งหมด	609	240.696			
มีความพยายามชั่วขณะ	ระหว่างกลุ่ม	2	12.282	6.141	18.35 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	203.124	.335		
	ทั้งหมด	609	215.406			
มีความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	2	35.056	17.528	40.77 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	260.928	.430		
	ทั้งหมด	609	295.984			
มีความ พยายามถาวร	ระหว่างกลุ่ม	2	19.518	9.759	22.82 **	.000
	ภายในกลุ่ม	607	259.567	.428		
	ทั้งหมด	609	279.085			

** P < .01

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 10

ตารางที่ 25 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง (n= 83 คน) ปานกลาง (n =494 คน) และ ต่ำ (n = 33 คน)

องค์ประกอบ ของมิติ	สถานภาพทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว	$\bar{x}$	สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
			รายได้ต่ำ	รายได้ปานกลาง	รายได้สูง
โชคดี	รายได้ต่ำและค่อนข้างต่ำ	3.18	-	-.003	-.852 *
	รายได้ปานกลาง	3.19	.003	-	-.849 *
	รายได้สูงและค่อนข้างสูง	4.04	.852 *	.849 *	-
ได้รับการช่วยเหลือ จากผู้อื่น	รายได้ต่ำและค่อนข้างต่ำ	3.61	-	-.107	-.500 *
	รายได้ปานกลาง	3.72	.107	-	-.393 *
	รายได้สูงและค่อนข้างสูง	4.11	.500 *	.393 *	-
ความง่ายของงาน	รายได้ต่ำและค่อนข้างต่ำ	3.46	-	-.099	-.674 *
	รายได้ปานกลาง	3.56	.099	-	-.575 *
	รายได้สูงและค่อนข้างสูง	4.11	.674 *	.575 *	-
ไม่มีอคติจากผู้อื่น	รายได้ต่ำและค่อนข้างต่ำ	3.64	-	-.071	-.494 *
	รายได้ปานกลาง	3.71	.071	-	-.422 *
	รายได้สูงและค่อนข้างสูง	4.13	.494 *	.422 *	-
อารมณ์ดี	รายได้ต่ำและค่อนข้างต่ำ	3.81	-	-.047	-.394 *
	รายได้ปานกลาง	3.85	.047	-	-.347 *
	รายได้สูงและค่อนข้างสูง	4.20	.394 *	.347 *	-
มีความพยายาม ชั่วขณะ	รายได้ต่ำและค่อนข้างต่ำ	3.72	-	-.099	-.501 *
	รายได้ปานกลาง	3.82	.099	-	-.402 *
	รายได้สูงและค่อนข้างสูง	4.22	.501 *	.402 *	-
มีความสามารถ	รายได้ต่ำและค่อนข้างต่ำ	3.35	-	-.151	-.833 *
	รายได้ปานกลาง	3.50	.151	-	-.682 *
	รายได้สูงและค่อนข้างสูง	4.18	.833 *	.682 *	-
มีความพยายาม ถาวร	รายได้ต่ำและค่อนข้างต่ำ	3.49	-	-.036	-.555 *
	รายได้ปานกลาง	3.52	.036	-	-.518 *
	รายได้สูงและค่อนข้างสูง	4.04	.555 *	.518 *	-

* P < 0.05

ตารางที่ 25 วิเคราะห์การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงและนักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับนักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงและนักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลางก็อนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้ง 2 กรณี ปรากฏทุกด้าน ยังพบว่านักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนทุกด้านสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มอื่นๆ

สมมุติฐานข้อ 11 นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำจะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน

2.11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จระหว่างนักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ

ตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนระหว่างนักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง (n = 219 คน) ปานกลาง (n = 245 คน) และ ต่ำ (n = 146 คน)

องค์ประกอบ ของมิติ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
โชคดี	ระหว่างกลุ่ม	2	17.963	8.982	16.69 *	.000
	ภายในกลุ่ม	607	326.471	.538		
	ทั้งหมด	609	344.434			
ได้รับการช่วยเหลือ จากผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	7.690	3.845	12.63 *	.000
	ภายในกลุ่ม	607	184.665	.304		
	ทั้งหมด	609	192.355			
ความง่ายของงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	6.435	3.218	8.32 *	.000
	ภายในกลุ่ม	607	234.540	.386		
	ทั้งหมด	609	240.976			
ไม่มีอคติจากผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	1.927	.964	2.73	.066
	ภายในกลุ่ม	607	213.909	.352		
	ทั้งหมด	609	215.836			
อารมณ์ดี	ระหว่างกลุ่ม	2	2.762	1.381	3.52 *	.030
	ภายในกลุ่ม	607	237.934	.392		
	ทั้งหมด	609	240.696			
มีความพยายาม ชั่วขณะ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.436	2.218	6.38 *	.002
	ภายในกลุ่ม	607	210.969	.348		
	ทั้งหมด	609	215.406			
มีความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	2	11.863	5.932	12.67 *	.000
	ภายในกลุ่ม	607	284.121	.468		
	ทั้งหมด	609	295.984			
มีความพยายาม ถาวร	ระหว่างกลุ่ม	2	5.093	2.546	5.64 *	.004
	ภายในกลุ่ม	607	273.992	.451		
	ทั้งหมด	609	279.085			

* P < 0.05

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร ยกเว้น

1 ด้าน คือ ไม่มีอคติจากผู้อื่น ซึ่งนักศึกษาที่มาจากครอบครัวต่างกัน 3 กลุ่มอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ห้สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 11

ตารางที่ 27 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง (n = 219 คน) ปานกลาง (n = 245 คน) และต่ำ (n = 146 คน)

องค์ประกอบ ของมิติ	ระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง	$\bar{x}$	ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
			ประถม – ม.ต้น	ม.ปลาย- อนุปริญญา	ป.ตรีขึ้นไป
โชคดี	ต่ำ - ประถมศึกษาถึง ม. ต้น	3.08	-	-.161	-.434 *
	ปานกลาง – ม.ปลายถึงอนุปริญญา	3.24	.161	-	-.272 *
	สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป	3.52	.434 *	.272 *	-
ได้รับการ ช่วยเหลือจาก ผู้อื่น	ต่ำ - ประถมศึกษาถึงมัธยมต้น	3.63	-	-.090	-.279 *
	ปานกลาง – ม.ปลายถึงอนุปริญญา	3.72	.090	-	-.188 *
	สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป	3.91	.279 *	.188 *	-
ความง่ายของ งาน	ต่ำ - ประถมศึกษาถึงมัธยมต้น	3.50	-	-.099	-.260 *
	ปานกลาง – ม.ปลายถึงอนุปริญญา	3.60	.099	-	-.161 *
	สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป	3.76	.260 *	.161 *	-
ไม่มีอคติจาก ผู้อื่น	ต่ำ - ประถมศึกษาถึงมัธยมต้น	3.78	-	.075	-.052
	ปานกลาง – ม.ปลายถึงอนุปริญญา	3.70	-.075	-	-.128
	สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป	3.83	.052	.128	-
อารมณ์ดี	ต่ำ - ประถมศึกษาถึงมัธยมต้น	3.89	-	.056	-.097
	ปานกลาง – ม.ปลายถึงอนุปริญญา	3.83	-.056	-	-.153 *
	สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป	3.98	.097	.153 *	-
มีความพยายาม ชั่วขณะ	ต่ำ - ประถมศึกษาถึงมัธยมต้น	3.79	-	-.031	-.195 *
	ปานกลาง – ม.ปลายถึงอนุปริญญา	3.82	.031	-	-.164 *
	สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป	3.98	.195 *	.164 *	-
มีความสามารถ	ต่ำ - ประถมศึกษาถึงมัธยมต้น	3.40	-	-.144	-.356 *
	ปานกลาง – ม.ปลายถึงอนุปริญญา	3.55	.144	-	-.212 *
	สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป	3.76	.356 *	.212 *	-
มีความ พยายามถาวร	ต่ำ - ประถมศึกษาถึงมัธยมต้น	3.49	-	-.061	-.222 *
	ปานกลาง – ม.ปลายถึงอนุปริญญา	3.55	-.161	-	-.160 *
	สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป	3.71	.222 *	.160 *	-

* P < 0.05

ตารางที่ 27 วิเคราะห์การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงและนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงและนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษานานกลาง อนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้ง 2 กรณี ปรากฏใน 6 ด้านคือ โชคดี ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร โดยพบว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนทุก ด้านสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มอื่นๆ ด้วย สำหรับด้าน ไม่มีอคติจากผู้อื่น นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ ยังพบว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษานานกลางและนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษา ต่ำอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการอนุमानสาเหตุความสำเร็จของ นักศึกษาทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

การอนุमानสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบสมมุติฐาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 1 โดยพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง อนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ความง่ายของงาน ไม่มีอคติของผู้อื่น อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายาม ถาวร แต่มีเพียง 1 ด้าน คือ การช่วยเหลือจากผู้อื่น ที่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุमानสาเหตุความสำเร็จ ในการเรียนไม่แตกต่างกัน

2. ผลการวิจัยส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 2 โดยพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง อนุमानสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคร้าย ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความยากของงาน ความมือคิของผู้อื่น อารมณ์ไม่ดี ไม่มี ความพยายามชั่วขณะ และไม่มีความสามารถ มีเพียง 1 ด้าน คือ ไม่มีความพยายามถาวร ที่นักศึกษาชายและ นักศึกษาหญิงอนุमानสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. ผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 3 โดยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง ปานกลาง และต่ำอนุमानสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี การช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ ความไม่มีอคติของผู้อื่น ที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง ปานกลาง และต่ำ อนุमानสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4. ผลการวิจัยสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 4 โดยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุमानสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน

5. ผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 5 โดยพบว่า นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 ใน 6 ด้าน คือ ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มี

ความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 2 ด้าน คือ โชคดี และไม่มือคดจากผู้อื่น ที่นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน

6. ผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 6 โดยพบว่า นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนรัฐบาลและนักศึกษาที่จบจากโรงเรียนเอกชนอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 6 ด้าน คือ โชคดี ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 2 ด้าน คือ ไม่มือคดจากผู้อื่น และมีความพยายามชั่วขณะ ที่นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนรัฐบาลและนักศึกษาที่จบจากโรงเรียนเอกชนอนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน

7. ผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 7 โดยพบว่า นักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนและนักศึกษาที่ไม่ทำงานอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ความง่ายของงาน ไม่มือคดจากผู้อื่น อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ที่นักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนและนักศึกษาที่ไม่ทำงานอนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน

8. ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 8 โดยพบว่า นักศึกษาที่อาศัยในเขตเมืองและนักศึกษาที่อาศัยในเขตชนบทอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน

9. ผลการวิจัยสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 9 โดยพบว่า นักศึกษาที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

10. ผลการวิจัยสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 10 โดยพบว่า นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

11. ผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 11 โดยพบว่า นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ ไม่มือคดจากผู้อื่น ที่นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อวิเคราะห์การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะสถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิสำเนาเดิม รายได้ของนักศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิงจะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
2. นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิงจะมีการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาของรัฐบาล และสถานศึกษาของเอกชน จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
7. นักศึกษาที่ทำงานระหว่างศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ทำงาน จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
8. นักศึกษาที่มีภูมิสำเนาในเขตเมืองและนักศึกษาที่อยู่ในเขตชนบท จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
9. นักศึกษาที่มีรายได้สูง รายได้ปานกลาง และรายได้ต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
10. นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน
11. นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาไทย และเปิดสอนทั้งในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ และสุขภาพสวัสดิการ ระดับชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 อายุระหว่าง 18-20 ปี มีจำนวนนักศึกษา 50,034 คน จาก 15 มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (two-stage sample) โดยสุ่มมหาวิทยาลัยด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้มหาวิทยาลัย 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิต และสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ใช้จำนวนตัวอย่างจากตารางของ Yamane ได้ 618 คน แจกแบบสอบถามมหาวิทยาลัยละ 270 ชุด ได้แบบสอบถามคืน 912 ชุด คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบสมบูรณ์ได้ 800 ชุด มหาวิทยาลัยละ 200 ชุด

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะสถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิสำเนาเดิม รายได้ของนักศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2.2 ตัวแปรตาม คือ การอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวที่นักศึกษาเป็นผู้ประเมินตนเองว่าอยู่ในลักษณะใดจาก 16 ลักษณะ ดังนี้

- 2.2.1 ความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ โชคดี
- 2.2.2 ความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ การช่วยเหลือจากบุคคลอื่น
- 2.2.3 ความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก – คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ ความง่ายของงาน
- 2.2.4 ความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก – คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ ความไม่มีอคติของผู้สอน
- 2.2.5 ความสำเร็จจากปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ อารมณ์ดี
- 2.2.6 ความสำเร็จจากปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ มีความพยายามชั่วขณะ
- 2.2.7 ความสำเร็จจากปัจจัยภายใน – คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ มีความสามารถ
- 2.2.8 ความสำเร็จจากปัจจัยภายใน – คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ มีความพยายามถาวร
- 2.2.9 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ โชคร้าย
- 2.2.10 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอก – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น
- 2.2.11 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอก – คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ

ความยากของงาน

- 2.2.12 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอก – คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ ความมีอคติของผู้สอน
- 2.2.13 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ อารมณ์ไม่ดี
- 2.2.14 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายใน – ไม่คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ ไม่มีความพยายามช่วยเหลือ
- 2.2.15 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายใน – คงที่ – ไม่สามารถควบคุมได้ คือ ไม่มีความสามารถ
- 2.2.16 ความล้มเหลวจากปัจจัยภายใน – คงที่ – สามารถควบคุมได้ คือ ไม่มีความพยายามถาวร

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาไทย และเปิดสอนทั้งในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ และสุขภาพสวัสดิการ ระดับชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 อายุระหว่าง 18-20 ปี มีจำนวนนักศึกษา 50,034 คน จาก 15 มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (two-stage sample) โดยสุ่มมหาวิทยาลัยด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้มหาวิทยาลัย 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิต และสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ใช้จำนวนตัวอย่างจากตารางของ Yamane ได้ 618 คน แจกแบบสอบถามมหาวิทยาลัยละ 270 ชุด ได้แบบสอบถามคืน 912 ชุด คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบสมบูรณ์ได้ 800 ชุด มหาวิทยาลัยละ 200 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามรายละเอียดของนักศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามที่มีลักษณะให้เลือกตอบครอบคลุมเรื่องต่างๆ ได้แก่ เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประเภทสายการเรียน ลักษณะสถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิลาเนาเดิม รายได้ของนักศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2.2 แบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว ผู้วิจัยดำเนินการโดยสรุป ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีการอนุมานสาเหตุของ Weiner (1985; 1986) รวมถึงค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้น สร้างข้อคำถามปลายเปิดสอบถามนักศึกษาถึงการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนและการดำรงชีวิตของนักศึกษา เป็นการสำรวจเบื้องต้นและใช้ข้อมูลเหล่านี้ประกอบการสร้างข้อคำถามการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประมาณ 300 คน

2.2.2 ผู้วิจัยเขียนข้อคำถามซึ่งวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวตามแนวคิดทฤษฎีของ Weiner โดยแยกแบบวัดการอนุมานสาเหตุออกเป็น 2 ฉบับ คือ แบบวัดการอนุมาน

สาเหตุความสำเร็จในการเรียนประกอบด้วย 8 ลักษณะ ลักษณะละ 5 ข้อ จำนวนรวม 40 ข้อ และแบบวัดการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนที่มีลักษณะเดียวกันและมีจำนวนรวม 40 ข้อ

2.2.3 ผู้วิจัยหาความตรงของแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุमानสาเหตุความล้มเหลวโดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างทางทฤษฎี แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) ผลปรากฏว่า มีข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.5 หรือมากกว่าขึ้นไป ในแบบวัดแต่ละฉบับ ฉบับละ 32 ข้อ

2.2.4 ผู้วิจัยหาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยนำแบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุमानสาเหตุความล้มเหลวไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 64 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (t-test) พบว่า แบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จ จำนวน 32 ข้อ และแบบวัดการอนุमानสาเหตุความล้มเหลว จำนวน 32 ข้อ กลุ่มคะแนนสูงมีคะแนนแตกต่างจากกลุ่มคะแนนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกข้อ

2.2.5 ผู้วิจัยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่นในแต่ละด้าน (correlated item-total correlation) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านในแบบวัดการอนุमानสาเหตุ ทั้ง 2 ฉบับ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.2.6 ผู้วิจัยหาความเที่ยงของแบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุमानสาเหตุความล้มเหลว โดยนำแบบวัดดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 75 คน แล้วจึงแยกวิเคราะห์รายด้าน ทั้ง 8 ด้าน พบว่า แบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จมีความเที่ยงเท่ากับ 0.68, 0.77, 0.87, 0.89, 0.87, 0.89, 0.85 และ 0.88 แบบวัดการอนุमानสาเหตุความล้มเหลวมีความเที่ยงเท่ากับ 0.85, 0.82, 0.86, 0.89, 0.93, 0.88, 0.93 และ 0.88

2.3 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.3.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ครอบคลุมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามทฤษฎีของแมคเคลแลนด์ และแอทคินสัน ซึ่งเมห์ราเบียน (Mehrabian) ได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นโครงสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 8 ลักษณะ หลังจากนั้น สร้างแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ครอบคลุม 8 ลักษณะตามกรอบทฤษฎี ได้ข้อคำถามจำนวนรวม 64 ข้อ ลักษณะละ 8 ข้อ

2.3.2 ลักษณะของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า (rating scale) ซึ่งวัดความรู้สึก ความคิด พฤติกรรมของผู้ตอบ ข้อคำถามในแบบวัดมี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ มีจำนวนเท่ากัน

2.3.3 ผู้วิจัยหาความตรงของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างแนวคิดทฤษฎี แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) พบว่า ข้อที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.5 หรือมากกว่าขึ้นไป มีจำนวน 48 ข้อ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการทดสอบกับกลุ่มที่รู้จัก (known group method) โดยนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับสูงและระดับต่ำ จำนวน 24 คน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.3.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน แล้วนำคะแนนจากแบบวัดมาหาค่าความเที่ยง ได้เท่ากับ 0.94

3. วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจำนวนคณะที่เปิดการเรียนการสอนในแต่ละมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมทุกคณะใหม่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง

3.2 ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิต

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 4 แห่ง แห่งละ 270 คน โดยเก็บข้อมูลเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random Sampling) ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2556

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียน ผู้วิจัยให้นักศึกษาคิดถึงประสบการณ์ในการเรียนและผลการสอบภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยผู้วิจัยอธิบายให้นักศึกษาฟังว่า ในแต่ละชุดข้อมูลจะมีแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว ให้นักศึกษาแต่ละคนประเมินตนเองจากประสบการณ์ในการเรียนและผลการสอบข้างต้นว่าตนเองประสบความสำเร็จหรือประสบความล้มเหลวในการเรียน ถ้านักศึกษาคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จให้เลือกตอบเฉพาะแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จเท่านั้น แต่ถ้านักศึกษาคิดว่าตนเองประสบความล้มเหลวในการเรียนให้เลือกตอบเฉพาะแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวเท่านั้น ดังนั้น ชุดข้อมูลที่สมบูรณ์จากกลุ่มตัวอย่างจะมีข้อมูลจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ หรือข้อมูลจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวอย่างใดอย่างหนึ่ง

3.4 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ แบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 แห่งโดยคัดเลือกเฉพาะแบบวัดของกลุ่มตัวอย่างที่สมบูรณ์ครบถ้วนเท่านั้น

3.5 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะสถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิสำเนาเดิม รายได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนจากแบบสอบถามรายละเอียด นักศึกษา แบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ แบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

4.2 นำคะแนนจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ แบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว แต่ละด้าน ของนักศึกษาแต่ละกลุ่มมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้วยการทดสอบค่าที (t-test independent) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่า เกิดจากปัจจัยภายในมากกว่า ปัจจัยภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยอนุमानสาเหตุความสำเร็จว่ามาจากปัจจัยภายในว่าเป็นเพราะ อารมณ์ดี มากที่สุด และอนุमानสาเหตุความสำเร็จว่ามาจากปัจจัยภายนอกว่าเป็นเพราะ ความไม่มีอคติของผู้อื่น มากที่สุด ส่วนมิติความคงที่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่ามีความไม่คงที่มากกว่ามีความคงที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และในมิติความสามารถในการควบคุม นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าสามารถควบคุมได้มากกว่าไม่สามารถควบคุมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สรุปได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่ามาจากปัจจัยภายใน มีความไม่คงที่ และสามารถควบคุมได้

นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุमानสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่า เกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยอนุमानสาเหตุความล้มเหลวว่ามาจากปัจจัยภายในว่าเป็นเพราะ ไม่มีความสามารถ มากที่สุด อนุमानสาเหตุความล้มเหลวว่ามาจากปัจจัยภายนอกว่าเป็นเพราะ โชคร้าย มากที่สุด ส่วนมิติความคงที่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุमानสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่ามีความคงที่มากกว่ามีความไม่คงที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และในมิติความสามารถในการควบคุม นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุमानสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่าไม่สามารถควบคุมได้มากกว่าสามารถควบคุมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สรุปได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุमानสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่ามาจากปัจจัยภายใน เป็นสิ่งคงที่ และไม่สามารถควบคุมได้

ผลของการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการอนุमानสาเหตุความสำเร็จและแบบวัดการอนุमानสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน แต่ละกลุ่ม มีดังนี้

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ความง่ายของงาน ไม่มีอคติของผู้อื่น อารมณ์ดี มีความพยายาม ชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ การช่วยเหลือจากผู้อื่น ที่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุमानสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกัน

2. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุमानสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคร้าย ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความยากของงาน ความมีอคติของผู้อื่น อารมณ์ไม่ดี ไม่มีความพยายามชั่วขณะ และไม่สามารถควบคุมได้ มีเพียง 1 ด้าน คือ ไม่มีความพยายามถาวร ที่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุमानสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุमानสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี การช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ ความไม่มีอคติของผู้อื่น ที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ อนุमानสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน
5. นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 6 ด้าน คือ ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 2 ด้าน คือ โชคดี และไม่มียอคติจากผู้อื่น ที่นักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่จบจากสถานศึกษารัฐบาลและนักศึกษาที่จบจากสถานศึกษาเอกชนอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 6 ด้าน คือ โชคดี ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 2 ด้าน คือ ไม่มีอคติจากผู้อื่น และมีความพยายามชั่วขณะ ที่นักศึกษาที่จบจากสถานศึกษารัฐบาลและนักศึกษาที่จบจากสถานศึกษาเอกชนอนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน
7. นักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนและนักศึกษาที่ไม่ทำงานอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ความง่ายของงาน ไม่มีอคติจากผู้อื่น อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ที่นักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนและนักศึกษาที่ไม่ทำงานอนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน
8. นักศึกษาที่อาศัยในเขตเมืองและนักศึกษาที่อาศัยในเขตชนบทอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน
9. นักศึกษาที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน
10. นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน
11. นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ ไม่มีอคติจากผู้อื่น ที่นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกัน

จากการสรุปผลการวิจัยจึงนำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะการวิจัยต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพการณ์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย เอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การอนุมานสาเหตุความสำเร็จ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก มีความไม่คงที่มากกว่าความคงที่ และสามารถควบคุมได้มากกว่าควบคุมไม่ได้ โดยด้านที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ อารมณ์ดี รองลงมา คือ มีความพยายามชั่วขณะ การอนุมานสาเหตุความสำเร็จที่ปัจจัยภายในแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเชื่อว่า ความสำเร็จเกิดจากพฤติกรรมกรเรียนของตนไม่ใช่จากปัจจัยแวดล้อมภายนอก การอนุมานสาเหตุเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ นับถือตนเองมากขึ้น ถือเป็นเรื่องที่เหมาะสม เมื่อนักศึกษาเชื่อว่าความสำเร็จที่ได้รับไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงได้ ถึงแม้จะมีผลให้คาดหวังความสำเร็จในอนาคตไม่มากนัก (Weiner, 1986) แต่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนยังคงใช้ความพยายามในการเรียนอย่างไม่ประมาท และเมื่อนักศึกษาเชื่อว่าความสำเร็จเป็นสิ่งที่เขาสามารถควบคุมได้ เขาจึงต้องมีความเอาใจใส่และมีความพยายามในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับด้านที่ผู้เรียนมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จสูงสุด คือ อารมณ์ดี และมีความพยายามชั่วขณะ ด้านอารมณ์ดี แสดงให้เห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนมีความรู้สึกกดดัน และเคร่งเครียดไม่มากนัก และยังได้เรียนในคณะสาขาที่ตนพอใจ ตนเองจึงประสบความสำเร็จ ซึ่งสุภัญญา ศิริตันติกกร (2512) ก็พบเช่นเดียวกันว่า สภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ อบอุ่นใจขณะทำการบ้านทำให้ผู้เรียนเรียนได้ดี แต่อย่างไรก็ตาม อารมณ์ดีเป็นปัจจัยภายใน ไม่คงที่ และไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้น การอนุมานสาเหตุมาที่อารมณ์อาจผันแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ข้อค้นพบที่ว่าความสำเร็จในการเรียนเป็นเพราะมีอารมณ์ดี จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาด้านวิชาการและด้านความสุขของผู้เรียน ในลักษณะเดียวกัน นักศึกษาอนุมานสาเหตุความสำเร็จที่มีความพยายามชั่วขณะ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเชื่อว่าความสำเร็จในการเรียนเกิดจากเขามีสมาธิในการเรียน ตั้งใจเรียน แบ่งเวลาเรียน รวมถึงไม่เขยียดเรียน จัดเป็นพฤติกรรมที่มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์นำไปสู่ความยั่งยืนในการเรียนแม้ว่าผู้เรียนจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขงานที่ยาก (Weiner, 1986) และยังเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาด้วย

ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยภายนอกบางด้านที่โดดเด่นซึ่งนักศึกษาใช้อนุมานสาเหตุความสำเร็จ นั่นคือ ความไม่มื่อคติของผู้สอน และการช่วยเหลือของผู้อื่น ด้านความไม่มื่อคติของผู้สอน แสดงให้เห็นว่าผู้สอนมีส่วนสำคัญมากต่อความสำเร็จของนักศึกษา ไม่ว่าจะด้วยเรื่องเทคนิคการสอน ความเข้าใจที่มีต่อนักศึกษา และพฤติกรรมของผู้สอน เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ เพ็ญ จรูญธรรมพินิจ (2530) ที่พบว่า ประสิทธิภาพในการสอน และคุณภาพการสอนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนด้านการช่วยเหลือของผู้อื่นนั้น ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย เพื่อนถือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลกับวัยรุ่นมาก วัยรุ่นมักต้องการเรียนรู้ พุดคุย มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกันมากกว่าวัยอื่นๆ (Slavin, 1991) เพื่อนจึงได้รับการระบุว่ามีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน

การอนุมานสาเหตุความล้มเหลว

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนว่าเกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก มีความคงที่มากกว่าความไม่คงที่ และไม่สามารถควบคุมได้มากกว่าควบคุมได้ โดยด้านที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ไม่มีความสามารถ รองลงมา คือ ไม่มีความพยายามถาวร การอนุมานสาเหตุความล้มเหลวที่ปัจจัยภายใน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาเชื่อว่าความล้มเหลวเกิดจากพฤติกรรม การเรียนของตนไม่ใช่จากสภาพแวดล้อมภายนอก การอนุมานสาเหตุเช่นนี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกผิด รู้สึกอาย (Weiner, 1986) แต่ในอีกมุมหนึ่งการพิจารณาที่แหล่งที่มาของสาเหตุ จะเป็นตัวกระตุ้นให้นักศึกษาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนซึ่งเป็นสิ่งที่ได้ผลมากกว่าการเปลี่ยนที่ปัจจัยภายนอก เมื่อนักศึกษาอนุมานสาเหตุความล้มเหลวมาที่ความคงที่จะส่งผลให้เขาคาดหวังว่าจะพบความล้มเหลวเช่นนั้นอีก ทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง (Weiner, 1979;1980) ซึ่งด้านนั้นก็ คือ ไม่มีความพยายามถาวร ความพยายามถาวรอยู่ในปัจจัยภายใน คงที่ และสามารถควบคุมได้ ด้วยเหตุนี้หากนักศึกษายังคงไม่ทบทวนบทเรียน ไม่เตรียมสอบล่วงหน้า หรือขาดการเอาใจใส่ในการเรียนสม่ำเสมอแล้ว ความล้มเหลวก็อาจเกิดขึ้นกับนักศึกษาเหมือนประสบการณ์เดิมที่ได้รับ และเมื่อนักศึกษาอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ คือ ไม่มีความสามารถ การอนุมานสาเหตุเช่นนี้จะกระตุ้นความรู้สึกอับอาย เนื่องจากนักศึกษาเชื่อว่าความล้มเหลวเป็นเพราะพื้นฐานความรู้ไม่ดี เรียนรู้อำไม่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยจากภายใน มีความคงที่ และไม่สามารถควบคุมได้ ความเชื่อเช่นนี้มักพบเห็นเสมอ และเราจะได้ยินคำพูดต่าง ๆ เช่น โง่ หัวไม่ดี ความจำไม่ดี ฯลฯ ซึ่งมีผลให้นักศึกษารู้สึกท้อแท้ มีความทุกข์ หลีกเลี่ยงการเรียนวิชานั้น นำไปสู่ความไม่สนใจเรียน ขาดเรียน สอบตกซ้ำแล้วซ้ำอีก และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำลง (สอวคศิริ พรสุวรรณและคณะ, 2546) การอนุมานสาเหตุเช่นนี้ไม่เหมาะสมนัก และเป็นประเด็นหนึ่งที่ผู้สอนอาจช่วยให้ผู้เรียนค่อยๆเพิ่มความสามารถและเปลี่ยนความเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถควบคุมได้

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า มีปัจจัยภายนอกบางด้านที่น่าสนใจซึ่งนักศึกษาคาดอนุมานสาเหตุความล้มเหลว คือ โขคร้าย และความยากของงาน สำหรับโขคร้าย เป็นปัจจัยภายนอก ไม่คงที่ และไม่สามารถควบคุมได้ แสดงว่านักศึกษาเชื่อว่าตนประสบความล้มเหลวเป็นเพราะการเก็งหรือคาดเดาข้อสอบไม่ตรงในลักษณะเดียวกัน ความยากของงาน เป็นปัจจัยภายนอก คงที่ และไม่สามารถควบคุมได้ แสดงว่านักศึกษาเชื่อว่าตนประสบความล้มเหลวเป็นเพราะวิชาเรียนยาก เนื้อหาซับซ้อน ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ไม่สมบูรณ์ ทั้ง โขคร้ายและความยากของงาน อยู่ในมิติไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้น คนส่วนใหญ่จึงรู้สึกสงสาร เห็นอกเห็นใจผู้ที่ได้รับผลกระทบนั้น (Weiner, 1986) อย่างไรก็ตาม การอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะสิ่งที่ควบคุมไม่ได้จะไม่ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น แม้ว่าคำอธิบายเหล่านี้จะช่วยรักษาศักดิ์ศรีของตนไว้ก็ตาม แต่ประเด็นสำคัญ คือ ควรส่งเสริมผู้เรียนให้เพิ่มความพยายามในการเรียน และพัฒนาความสามารถให้มากขึ้น

วิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย

เอกชน

การวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย เอกชน พบว่า มีทั้งผลการวิจัยที่สนับสนุนและไม่สนับสนุนสมมุติฐาน ผู้วิจัยจำแนกตามสมมุติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. เพศ

ผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 1 ที่ระบุว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงจะมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ความง่ายของงาน ไม่มีอคติของผู้อื่น อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ การช่วยเหลือจากผู้อื่น ที่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ นักศึกษาชายมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยของคะแนนการอนุมานสาเหตุสูงกว่านักศึกษาหญิง ทั้ง 8 ด้าน

การที่เพศชายและเพศหญิงอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันนั้น เป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับงานวิจัยของหลายท่าน (กนกวรรณ จันทร์ไตร, 2541; จุลาภา ศรีละเวช, 2551; Feather & Simon, 1975; Stipek, 1984; Cooper, 1992) โดยที่เพศชายอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะมีความสามารถสูงกว่าเพศหญิงสอดคล้องกับงานของกนกวรรณ จันทร์ไตร (2541) และ Stipek (1984) เพศชายอนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่สาเหตุภายในมากกว่าเพศหญิงเช่นเดียวกับงานของจุลาภา ศรีละเวช (2551) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างในการอนุมานสาเหตุความสำเร็จของเพศชายและเพศหญิง โดยที่เพศชายมีแนวโน้มอนุมานสาเหตุสูงกว่าเพศหญิงเกือบทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า โดยธรรมชาติแล้ว เพศหญิงมักประเมินความสามารถของตนเองต่ำ และคาดหวังต่ำเกี่ยวกับผลงาน (Deux, 1984; Stipek & Gralinski, 1991) อันเป็นผลจากปัจจัยหลายประการ เช่น เจตคติของพ่อแม่ที่มีต่อลูก การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของสังคม ฯลฯ หากพิจารณาบทบาททางเพศ กล่าวได้ว่า เพศชายได้รับการบ่มเพาะความคิดจากกระบวนการทางสังคมให้แสดงความกล้าที่จะยอมรับผลการกระทำของตน ไม่อายที่จะแสดงความสามารถ โอ้อวดความสามารถของตน มีลักษณะแบบผู้นำ มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ มีความมั่นใจในความสามารถและความคิดเห็นของตน ส่วนเพศหญิงถูกสั่งสอนให้มีลักษณะไม่กล้าแสดงออกถึงความสามารถ มีกิริยาเรียบร้อย เก็บความรู้สึก มุ่งที่การเอาใจและรับผิดชอบต่อผู้อื่น ไม่แสดงความภาคภูมิใจในตนเองเพราะคิดว่าความสำเร็จที่ได้มาไม่ได้เกิดจากความสามารถของตนเอง บางครั้งบุคคลที่อยู่แวดล้อมเพศหญิงก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับผลงานเท่าที่ควร แต่กลับมุ่งไปที่การทำงานตามบทบาททางเพศมากกว่า (ปราณี วงษ์เทศ, 2535)

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยก็พบว่า เพศชายและเพศหญิงอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงวัยรุ่น การคบเพื่อนทำให้เกิดความอบอุ่นใจ การได้ร่วมกิจกรรมการเรียน มีภาษาเฉพาะสื่อสารกันเองในกลุ่ม จึงเกิดการแลกเปลี่ยนและดึงเอาศักยภาพที่มีต่างกันมาร่วมมือกันในการเรียน (วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุกกุล, 2522) กลุ่มตัวอย่างจึงมีความเชื่อว่าความสำเร็จเป็นเพราะได้รับความช่วยเหลือใกล้เคียงกัน

ผลการวิจัยเกือบทั้งหมดไม่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 2 ที่ระบุว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงจะมีการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคร้าย ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความยากของงาน ความมีอคติของผู้อื่น อารมณ์ไม่ดี ไม่มีความพยายามชั่วขณะ และไม่สามารถ มีเพียง 1 ด้าน คือ ไม่มีความพยายามถาวร ที่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวแตกต่างกัน

การที่เพศชายและเพศหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวไม่แตกต่างกัน ชัดแย้งกับข้อค้นพบในงานวิจัยของหลายท่านที่ระบุว่า เด็กชายอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถมากกว่าเด็กหญิง (Wigfield, 1988) เด็กหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถมากกว่าเด็กชาย (Stipek, 1984) เด็กหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะโชคน้อยกว่าเด็กชาย และเด็กหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถมากกว่าเด็กชาย (Stipek & Gralinski, 1991) อย่างไรก็ตามก็สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ จันทร์ไตร (2541) ที่พบว่า เพศหญิงและเพศชายอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวไปยังทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สำหรับปัจจัยภายใน ทั้ง 2 เพศ อนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถมากที่สุด อธิบายได้ว่า การอนุมานสาเหตุว่าเป็นเพราะการไม่มีความสามารถ เป็นปัจจัยภายในคงที่ และไม่สามารถควบคุมได้ ย่อมหมายถึง ผู้เรียนเชื่อว่าความล้มเหลวเกิดจากพื้นฐานความรู้ไม่ดี เรียนรู้ช้า ความจำไม่ดี ความเชื่อเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนคาดหวังว่าจะได้รับผลกระทบเช่นเดิมอีกในอนาคต ตลอดจนรู้สึกขาดความเชื่อมั่นในตนเอง อาย ท้อแท้ คิดถึงจุดบกพร่องของตน จนส่งผลต่อทัศนคติและแผ่ขยายสู่พฤติกรรมการเรียนในอนาคต (Weiner, 1986; Bell-Gredler, 1986) จึงเป็นความเชื่อที่ไม่เหมาะสม สำหรับ การไม่มีความพยายามถาวร ทั้งเพศชายและเพศหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวแตกต่างกัน เพศชายมีแนวโน้มคะแนนสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งก็หมายถึง เพศชายอธิบายสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่ทบทวนบทเรียน ไม่เตรียมตัวสอบล่วงหน้า รวมถึงไม่เอาใจใส่ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอมากกว่าเพศหญิง การไม่มีความพยายามถาวร เป็นปัจจัยจากภายใน คงที่ และสามารถควบคุมได้ หากผู้เรียนต้องการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนตามลักษณะที่ควบคุมได้นี้ ผู้เรียนจำเป็นต้องเพิ่มความเอาใจใส่และควบคุมตนเองให้มีวินัยในการเรียนสม่ำเสมอ สำหรับปัจจัยภายนอก ด้านที่มีความโดดเด่น ก็คือ โชคร้าย ทั้งเพศหญิงและเพศชายอนุมานสาเหตุความล้มเหลวที่โชค ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก ไม่คงที่ และไม่สามารถควบคุมได้ ถือเป็นความเชื่อที่ไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ในสังคมไทยมีความเชื่อเรื่องโชคลางค่อนข้างสูง แม้กลุ่มตัวอย่างจะเป็นเด็กรุ่นใหม่ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าความคิดแบบเดิมๆ ยังคงอยู่ โชคถูกมองว่าเป็นเรื่องเหนืออำนาจการควบคุม อาจเกิดหรือไม่เกิดขึ้นก็ได้ ทางออกที่ดีกว่าก็คือ กลับมาพิจารณาว่าความล้มเหลวที่ได้รับมาจากปัจจัยภายใน เป็นสิ่งไม่คงที่ และสามารถควบคุมได้ ความเชื่อเช่นนี้จะมีผลกระทบทำให้เกิดพลังในการแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนได้ดีกว่า

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

ผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 3 ที่ระบุว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี การช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายาม ชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ ความไม่มีอคติของผู้อื่น ที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน 3 กลุ่ม อนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน

การที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ Burke (1992) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างจากนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า ในการวิจัยนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยจึงให้เขาประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก่อน เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาและในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งตามปกติแล้ว ผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักเป็นผู้ที่มีผลการเรียนดีมาอย่างต่อเนื่อง อาจเนื่องจากมีทักษะ ความชอบ เรียนรู้ฝึกฝนเป็นประจำ มีวินัยที่ดีในการเรียนหนังสือ มีความรับผิดชอบ มีการวางแผนในอนาคตที่ดี (วัฒนา พุ่มเล็ก, 2513) ซึ่งผู้เรียนก็จะรับรู้ว่าเป็นเพราะปัจจัยภายในตนเอง จึงก่อให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง นับถือตนเอง ในลักษณะนี้ ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงมักพบความสำเร็จบ่อยครั้ง ประสบการณ์ที่คงที่เช่นนั้น จะทำให้ผู้เรียนมีความคาดหวังความสำเร็จในอนาคตอีก ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ โสภิตา พุ่มดีย์ (2547) ที่พบว่าผู้เรียนที่มีระดับผลการเรียนดีเลิศ เลือกการเผชิญปัญหาแบบสร้างแรงจูงใจให้เผชิญปัญหาด้วยตนเอง เลือกการให้/ใช้แหล่งสนับสนุนเพื่อเผชิญปัญหาด้วยตนเองมากกว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ดังนั้น การอนุมานสาเหตุความสำเร็จจึงแตกต่างจากกลุ่มอื่น ในขณะที่ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ปานกลาง จัดอยู่ในกลุ่มที่จะพบความสำเร็จบางวิชา และล้มเหลวบางวิชา ผู้มีผลสัมฤทธิ์ปานกลางจึงมักพบกับผลกระทบที่เปลี่ยนแปลงขึ้นลง ไม่สูงและต่ำจนเกินไป ดังนั้น การอนุมานสาเหตุที่เป็นไปได้ก็คือ ให้คำอธิบายสาเหตุของความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผู้มีผลสัมฤทธิ์ต่ำมักเป็นผู้ที่มีระดับผลการเรียนไม่สูง อาจไม่เคยได้ผลการเรียนที่ดี ผลการเรียนปรับขึ้นลงไม่คงที่มีทัศนคติที่ไม่ดีนัก ไม่เข้าเรียน หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย (Frankel, 1962) ดังนั้น ความคาดหวังต่อความสำเร็จในอนาคตย่อมมีไม่มาก จึงอนุมานสาเหตุของความสำเร็จไม่สูง

เมื่อนำผลมาวิเคราะห์รายคู่ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันด้านความพยายามชั่วขณะ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และต่ำมีการอนุมานความสำเร็จแตกต่างกัน และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน ทั้ง 2 กรณีนี้ อยู่ในด้าน มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร

ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน 3 กลุ่ม มีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันในด้านความพยายามชั่วขณะนั้น ย่อมหมายถึง นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันเชื่อว่าความสำเร็จมีสาเหตุจากความมีสมาธิ การแบ่งเวลาเรียน ความตั้งใจเรียน และไม่ขาดเรียน ในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งก็พบว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงมีคะแนนการอนุมานสาเหตุความสำเร็จสูงกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ปานกลางและต่ำ และผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ปานกลางก็มีคะแนนการอนุมานสาเหตุสูงกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำด้วย เช่นเดียวกับที่เปรมพร มั่นเสมอ (2545) พบว่า ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางมีการปรับตัวและมีความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ส่วนในด้านความสามารถ

และความพยายามถาวร ทั้ง 2 ด้านต่างก็อยู่ในปัจจัยภายใน มีความคงที่ จึงอธิบายได้ว่า ผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้เคยประสบความสำเร็จมาอย่างต่อเนื่อง เขาจึงคาดหวังได้ว่าจะได้รับความสำเร็จอีก ประสบการณ์เช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดความสุขใจ ภาคภูมิใจ นอกจากนี้ ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงยังมองปัญหาว่าตนต้องรับผิดชอบต่อการเกิดของปัญหาและแก้ไขปัญหานั้น มองปัญหาว่าเป็นผลมาจากความพยายามของตน จึงทำให้เขามีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จสูงกว่าผู้มีผลสัมฤทธิ์ปานกลางและผลสัมฤทธิ์ต่ำ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ความไม่มีอคติของผู้อื่น ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน 3 กลุ่ม อนุমানสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปได้ว่าผู้สอนมีเทคนิคและมาตรฐานในการสอนกับผู้เรียนทุกกลุ่มใกล้เคียงกัน หรือหลักสูตรการเรียนการสอนในปัจจุบันเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกัน ทำโครงการ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จึงเป็นการเปลี่ยนถ่ายอำนาจและความรับผิดชอบในการเรียนรู้ จากผู้สอนที่มีความชำนาญไปสู่ผู้เรียน (Panitz, 1977) ผู้เรียนจึงรับรู้ความสำเร็จของตนได้รับอิทธิพลจากผู้สอนไม่มากนัก

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 4 ที่ระบุว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ปานกลาง ต่ำจะมีการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน สำหรับการวิเคราะห์รายคู่ที่น่าสนใจ คือ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำมีการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวแตกต่างกัน ในด้านไม่มีความสามารถ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแนวโน้มอนุমানสาเหตุความล้มเหลวสูงกว่านักศึกษาทุกกลุ่ม

การที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุমানสาเหตุความล้มเหลวแตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำมักเป็นผู้ที่ไม่ได้ผลการเรียนอย่างที่ต้องการ เมื่อเขาได้รับผลกรรมทางลบเหมือนเดิมบ่อยครั้ง เท่ากับเป็นการตอกย้ำข้อบกพร่องในตัวตนให้มากขึ้น การมองภาพลักษณ์ของตนเองด้านบวกก็จะลดลง พร้อมกันนั้นก็กระตุ้นความรู้สึกเฉื่อยชา ท้อแท้ รู้สึกว่าไม่มีสิ่งใดจะช่วยเขาได้ ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถควบคุมเหตุการณ์ในอนาคตเช่นนี้ จะแผ่ขยายไปยังสถานการณ์อื่น ๆ ด้วย (Peterson & Seligman, 1984) ผู้เรียนจึงมีค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุমানสาเหตุความล้มเหลวสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มอื่น สำหรับผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงแล้ว การได้รับผลกรรมทางลบหรือไม่ได้ตามที่ตนเองตั้งใจ ซึ่งเขาก็ทราบว่าเป็นเพราะปัจจัยภายในตนเอง ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกผิดและละอาย แต่จะไม่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การอนุমানสาเหตุความล้มเหลวก็ไม่สูงกว่าผู้มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ สำหรับผลที่นักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม อนุমানสาเหตุความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถ อธิบายได้ว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังคงเชื่อว่าความสามารถทางปัญญาและพรสวรรค์เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เขาไม่ล้มเหลว แต่การไม่มีความสามารถเป็นสิ่งที่คงที่และไม่สามารถควบคุมได้ หากต้องการเปลี่ยนแปลงความสามารถก็ทำได้ แต่ต้องใช้เวลา ทางเลือกอีกประการหนึ่งก็คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนเพิ่มความพยายามให้มากขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีมากกว่าการเปลี่ยนที่เพียงความสามารถเพราะเปลี่ยนแปลงได้ช้า รวมถึงถ้าอธิบายว่าความสำเร็จทุกอย่างเกิดจากความสามารถ ก็อาจไม่มีประโยชน์มากนักเพราะผู้เรียนเองจะต้องพัฒนาความสามารถทุกอย่างที่จำเป็น ทำให้เขารู้สึกว่าต้องใช้ความพยายามมากเกินไป

3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 5 ที่ระบุว่า นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำจะมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 6 ด้าน คือ ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 2 ด้าน คือ โชคดี และไม่มือคดจากผู้อื่น ที่นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม อนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน

การที่ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ จันทร์ไตร (2541) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะมีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวรสูงกว่าผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จรัล อุ่นจิตวิวัฒน์ (2532) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะมีความสามารถและมีความพยายามสูงกว่าผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ในทิศทางเดียวกับงานของ Kulka (1972) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะมีความสามารถ และมีความพยายาม ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น มีแรงผลักดัน และความพยายามทำสิ่งต่างๆให้ประสบความสำเร็จตามมาตรฐานที่ดีเลิศ (Hermans, 1970) เขาจึงมีแนวโน้มอธิบายความสำเร็จว่าเกิดจากปัจจัยภายใน ถึงแม้ว่าเขาจะประสบความสำเร็จล้มเหลว ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงก็จะอดทนและยืนหยัดที่จะทำงานนั้นต่อไป เพราะเขาเชื่อว่าความล้มเหลวนั้นเกิดจากมีความพยายามไม่เพียงพอ (Weiner & Kulka, 1970) และหากบุคคลอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะปัจจัยภายใน เช่น ความสามารถ ความพยายาม ฯลฯ จะทำให้เขารู้สึกภูมิใจ มีความคาดหวังว่าจะประสบความสำเร็จในงานนี้อีก จึงมีแรงจูงใจสูงขึ้นที่จะทำให้ตนเองพบความสำเร็จต่อไป (Weiner, 1986) ส่วนปัจจัยภายนอก ที่ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ คือ ด้านได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น และความง่ายของงานนั้น อธิบายได้ว่า ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักมีพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับความสำเร็จ พยายามทำงานให้ดีเสมอ และมันเลือกเพื่อนร่วมงานโดยเน้นที่ความสามารถ (Hermans, 1970) จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะคบหารุ่นพี่และเพื่อนที่มีความสามารถ เข้าร่วมกลุ่มติว หรือสอบถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนจึงระบุสาเหตุความสำเร็จไปที่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นในระดับสูง นอกจากนี้ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงยังเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยงในระดับที่พอเหมาะกับทักษะของตน เขาจะเลือกงานยากที่เหมาะสมกับความสามารถของตน มักไม่พอใจทำงานง่ายๆ แต่ต้องการทำงานที่ยากพอสมควรเพราะมั่นใจในความสามารถของตน (McClelland, 1953 cited in Klein, 1982) การเลือกงานที่มีความยากจะเป็นการฝึกฝนความสามารถของผู้กระทำให้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจึงมองงานที่ตนประสบความสำเร็จแล้วเป็นงานที่ไม่ยาก

ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในด้านโชคดี และไม่มือคดจากผู้อื่นไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจะพบว่า ด้านโชคดี ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงยังเชื่อว่างานจะสำเร็จได้ด้วยความตั้งใจจริงและลงมือทำงานไม่ใช่เพราะโอกาสอำนวย

สิ่งมหัศจรรย์ หรือโชคชะตา (McClelland, 1953 cited in Klein,1982) ซึ่งต่างจากผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ความเชื่อเรื่องโชคเป็นสิ่งที่ยังคงอยู่ในสังคมไทย แต่ความเชื่อว่าการประสบความสำเร็จเกิดจากโชคดี ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก ไม่คงที่ และไม่สามารถควบคุมได้ จะไม่ช่วยเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จหรือเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังข้อค้นพบของ จรัล อุ่นจิตวิวัฒน์ (2532) ที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับการอนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะโชคดี ส่วนด้านไม่มีอคติจากผู้อื่นนั้น ความสำเร็จของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงยังคงได้รับอิทธิพลจากทั้งรูปแบบวิธีการสอนและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนเช่นเดียวกับผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ซึ่งเป็นไปได้ว่า มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการผ่องถ่ายอำนาจในการเรียนรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนโดยการมอบหมายงาน โครงการ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และค้นคว้าเพิ่มเติม ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนจึงรับรู้ว่าคุณสอนปฏิบัติกับผู้เรียนด้วยมาตรฐานใกล้เคียงกัน

4. สถานศึกษาเดิม

ผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 6 ที่ระบุว่า นักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาของรัฐบาลและสถานศึกษาของเอกชนจะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่จบการศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาลและนักศึกษาที่จบจากโรงเรียนเอกชนอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 6 ด้าน คือ โชคดี ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความสามารถ มีความพยายามถาวร นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนรัฐบาลและนักศึกษาที่จบจากโรงเรียนเอกชนอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกัน ใน 2 ด้าน คือ ไม่มีอคติจากผู้อื่น และมีความพยายามชั่วขณะ

ผู้เรียนที่จบจากสถานศึกษาเอกชนอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างจากผู้เรียนที่จบจากสถานศึกษารัฐบาล โดยผู้เรียนที่จบจากสถานศึกษาเอกชนมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุমানสาเหตุความสำเร็จสูงกว่าผู้เรียนที่จบจากสถานศึกษารัฐบาล อธิบายได้ว่า ปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนได้รับการพัฒนาอย่างมาก โดยบางแห่งคำนึงถึงคุณภาพหรือความพึงพอใจ คือ ความสามารถในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด มีการจัดสิ่งทีเพิ่มเติมกว่าการจัดการศึกษาปกติ บุคลากรของโรงเรียนเชื่อถือไว้ใจได้ สถานศึกษาสามารถทำตามที่ประกาศหรือตกลงกับผู้เรียนหรือปกครองไว้ มีอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ อาคารสถานที่สะอาด มั่นคง ปลอดภัย จัดภูมิทัศน์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2531) พร้อมกันนี้ยังพบว่า สถานศึกษาเอกชนมีลักษณะเด่นเป็นพิเศษเพื่อฝึกฝนด้านคุณธรรม มารยาท ตลอดจนมีวัสดุ อุปกรณ์ ห้องทดลอง มีการจัดสอนพิเศษเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางวิชาการให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางวิชาการ สถานศึกษาเอกชนสามารถกำหนดลักษณะพิเศษของผู้สอนตามที่สถานศึกษาต้องการตามคุณวุฒิและคุณสมบัติที่จะเป็นแบบอย่างให้ผู้เรียนได้ ตลอดจนมีอิสระในการกำหนดมาตรการคัดเลือกผู้สอนอย่างเข้มงวดเพื่อให้ได้ผู้สอนที่มีคุณภาพด้านการสอนและเอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง (ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ, 2531) ด้วยเหตุนี้ ผู้เรียนส่วนใหญ่จึงได้รับความรู้ทางวิชาการตามมาตรฐานที่กำหนด ได้รับความรู้เพิ่มเติม อยู่ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในกลุ่มบุคคลที่มีความทัดเทียมกันทางสังคม ผู้เรียนจึงไม่รู้สึกว่าคุณเองไม่มีความสามารถ ไม่มีความสุข มีความหวัง ไม่รู้สึกว่าคุณต่าง ๆ รอบตัวยากเกินไปแม้ว่าตนเองจะไม่ได้สอบคัดเลือกแข่งขันก็ตาม และยังรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในตนเอง ถ้าเขาหมั่นฝึกฝน

เอาใจใส่และทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ ในขณะที่ ด้านไม่มีอคติจากผู้อื่น และมีความพยายามชั่วขณะ ผู้เรียน ทั้ง 2 กลุ่มมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ผู้เรียนที่จบจากสถานศึกษาเอกชนและ รัฐบาลมีทัศนคติต่อผู้สอน ทั้งการเรียนการสอนและความสัมพันธ์ทั่วไปไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนทั้ง สถานศึกษาเอกชนและรัฐบาลต่างก็มุ่งมั่นที่พัฒนาวิธีการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ผลักดันให้ผู้เรียนมีโอกาส ศึกษาต่อมหาวิทยาลัยในระดับสูงได้ สำหรับด้านมีความพยายามชั่วขณะ เป็นปัจจัยภายใน ไม่คงที่ และ สามารถควบคุมได้ ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มอนุমানสาเหตุความสำเร็จเช่นนี้ เป็นความเชื่อที่เหมาะสมเพราะจะช่วยให้ ผู้เรียนพัฒนาความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทางบวก เพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตลอดจนมีความ คงทนในการเรียนและการแข่งขันภายใต้งานที่ยากได้ (Weiner, 1986)

5. การทำงานระหว่างเรียน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 7 ที่ระบุว่า นักศึกษาที่ทำงานระหว่างศึกษาและนักศึกษาที่ ไม่ทำงานจะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ทำงาน ระหว่างศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ทำงานอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ความง่ายของงาน ไม่มีอคติจากผู้อื่น อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร มีเพียง 1 ด้าน คือ ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ที่นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม อนุমানสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน

ผู้เรียนที่ทำงานระหว่างเรียนและไม่ทำงานมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน โดยที่ ผู้เรียนที่ทำงานระหว่างเรียนมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าผู้เรียนที่ไม่ทำงาน อธิบายได้ว่า การทำงาน ระหว่างเรียนช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นผู้ใหญ่ เชื่อมั่นในตนเอง สร้างวินัยในการทำงาน การตัดสินใจ รู้จัก การพึ่งพาตนเอง รู้จักบริหารเวลาและบริหารการเงินของตน ตลอดจนพัฒนาทักษะการสื่อสาร และรู้จักวิธีการที่ จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างมีความสุข (Middleearthnj, 2010) ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ชีวิตได้ อย่างดี หรือประสบความสำเร็จอย่างมีความสุขได้นอกเหนือจากปัจจัยภายนอก เช่น ระดับการศึกษา สุขภาพ ร่างกายแข็งแรง ฯลฯ (แพรรธรา อมรศักดิ์, 2549) ด้วยเหตุนี้ ผู้เรียนจึงเชื่อว่าตนโชคดีที่ได้มีโอกาสทำงานและ ได้ประสบการณ์มากกว่าผู้อื่น ความยากง่ายของงานแม้จะเป็นปัจจัยภายนอก ซึ่งควบคุมไม่ได้ แต่ความสามารถ ในการบริหารเวลาก็ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนไม่ใช่เรื่องยากเกินไป การทำงานระหว่างเรียนทำให้ผู้เรียน เริ่มค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง (identity) นำไปสู่การรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น พัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักการพึ่งพาตนเองและมีความรับผิดชอบมากขึ้น ผู้เรียนที่ทำงานระหว่างเรียนจึงเชื่อว่าความสำเร็จของตนเอง มาจากปัจจัยภายในสูงกว่าผู้เรียนที่ไม่ทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นความเชื่อที่เหมาะสม เพราะการเชื่อว่าความสำเร็จมี ที่มาจากปัจจัยภายในจะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ภาคภูมิใจและนับถือตนเองมากขึ้น (Weiner, 1982 cited in Bell-Gredler, 1986) การเห็นคุณค่าในตนเองเปรียบเสมือนพลังภายในที่ก่อให้เกิดแรงผลักดันและ กำลังใจในการกระทำและรับมือกับสถานการณ์ต่างๆในชีวิต ส่งผลให้บุคคลมองโลกทางบวก มุ่งมั่น มีความคิด สร้างสรรค์และกล้าเผชิญความจริง (Coopersmith, 1981) ในลักษณะเดียวกัน Coopersmith (1984) ยังได้กล่าว ว่า การทำงานเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลได้แสดงความสามารถและได้เสริมสร้างทักษะต่างๆในการพัฒนาตนเอง ทำให้ บุคคลมีประสบการณ์ในการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีผลต่ออัตมโนทัศน์

และการเห็นคุณค่าในตนเอง ประสบการณ์การเรียนรู้จากการทำงานทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเองและมีการรับรู้ความสามารถในตนเองสูงขึ้นด้วย (William & Subich, 2006) ในขณะที่ ด้านได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม อนุমানสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในช่วงวัยรุ่น การเข้าร่วมกลุ่มเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้เขาได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานทางสังคม เช่น ความรู้สึกอบอุ่นใจ ได้รับการยกย่อง รู้สึกว่ามีผู้ที่เข้าใจตนเอง มั่นคงและปลอดภัย ฯลฯ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2540) นอกจากนี้ ผู้เรียนในระดับชั้นปี1 ยังมีความต้องการที่โดดเด่น ในด้านมีความเป็นมิตร ผูกพันกับเพื่อน และชอบอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม (ทองเรียง อมรัชกุล, 2525) ด้วยเหตุนี้ ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม จึงเชื่อว่าส่วนหนึ่งของความสำเร็จของตนมาจากเพื่อนและบุคคลรอบข้าง

6. ภูมิลำเนา

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 8 ที่ระบุว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองและนักศึกษาที่อยู่ในเขตชนบทจะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่อาศัยในเขตเมืองและนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกัน ทุกด้าน

ผู้เรียนที่มีภูมิลำเนาอาศัยในเขตเมืองและผู้เรียนที่อาศัยในเขตชนบทอนุমানสาเหตุความสำเร็จไม่แตกต่างกันขัดแย้งกับงานวิจัยของกนกวรรณ จันทร์ไตร (2541) ที่พบว่า ผู้เรียนที่อยู่ในเขตเมืองและผู้เรียนที่อยู่ในเขตชนบทอนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะโชคดี อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ Beldridge (อ้างถึงใน นฤมล บุณนิม, 2529) ที่อธิบายว่า ผู้เรียนที่มีภูมิลำเนาในเขตเมืองใหญ่มีโอกาสทางการศึกษามากกว่าเพราะมีสถานศึกษามากกว่า รวมทั้งการสื่อสารต่างๆดีกว่า จึงทำให้มีความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า ในปัจจุบัน ผู้เรียนที่อยู่ในเขตชนบทได้รับโอกาสและช่องทางทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ผู้เรียนในชนบทมีโอกาสดำเนินการและการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น สถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ช่วยให้ผู้เรียนทบทวนและศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น รวมถึงอินเทอร์เน็ตไร้สายก็เปรียบเสมือนห้องสมุดขนาดใหญ่ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่กว้างใหญ่ ทำให้ผู้เรียนที่อยู่ในชนบทสามารถเรียนรู้เรื่องราวต่างๆได้จากทุกมุมโลกอย่างไร้ขีดจำกัด ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การกระจายข่าวทางการศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแก้ไขปัญหา การพัฒนาอารมณ์และสังคมผ่านชุมชนสมาชิก เกมที่ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการความคิด การเรียนออนไลน์ แบบฝึกหัดออนไลน์ต่างๆ ก็ปรากฏอยู่ตามเว็บไซต์ จากการประเมินสถานการณ์การศึกษาในประเทศไทยในด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนากำลังคน พบว่า ช่องว่างระหว่างชุมชนเมืองและชนบทน้อยลง (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2549) แม้ว่าจากสภาพแวดล้อมของชุมชนเมืองจะมีความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย ผู้เรียนที่อาศัยในเมืองได้พบประสบการณ์ต่างๆ กว้างไกล แต่ด้วยสภาพแวดล้อมที่ต่างกันอย่างนี้จะหล่อหลอมและผลักดันให้ผู้เรียนที่อาศัยในชนบทมีความอดทน รับผิดชอบ เพิ่มความพยายามเรียนรู้และรู้จักการใช้ชีวิตด้วยตนเองได้ดี และเมื่อผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม เข้าสู่ระบบการศึกษาก็ต้องเผชิญกับความทุกข์ทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน คือ ใช้เวลาในห้องเรียนมาก จนเกิดความเครียดและเบื่อหน่าย (ยุทธชัย เฉลิมชัย, 2556) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้เรียนอนุমানสาเหตุความสำเร็จใกล้เคียงกัน

7. รายได้ของนักศึกษา

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 9 ที่ระบุว่า นักศึกษาที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีรายได้สูง ปานกลางและต่ำมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การทดสอบรายคู่ของค่าเฉลี่ยพบว่า นักศึกษาที่มีรายได้สูงและรายได้ต่ำอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาที่มีรายได้สูงและรายได้ปานกลางอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน ผู้อื่นไม่มีอคติ มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร

ผู้เรียนที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำอนุমানสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน โดยที่ผู้เรียนที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุমানสาเหตุสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ และผู้เรียนที่มีรายได้สูงก็ยังมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุমানสาเหตุสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ปานกลางด้วย อธิบายได้ว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีรายได้สูง ถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลที่จะเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้มากขึ้น ผู้เรียนที่มีรายได้สูงย่อมสามารถจัดหาปัจจัยที่เสริมสร้างความสมบูรณ์แข็งแรงได้มากกว่า ผู้เรียนมีความคล่องตัวในการใช้จ่าย จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ รวมถึงสิ่งที่เอื้ออำนวยในการเรียนและการดำเนินชีวิตได้มากกว่าผู้เรียนกลุ่มอื่น สิ่งเหล่านี้จะส่งผลโดยภาพรวมให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตที่ดี มีโอกาส ความหวังและกำลังใจ จึงทำให้เขาเชื่อว่าปัจจัยทั้งภายในและภายนอกคือที่มาของความสำเร็จของตนเอง

8. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 10 ที่ระบุว่า นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ มีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง และต่ำอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง และปานกลางอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน

นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ อนุমানสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน มีบางส่วนที่สอดคล้องกับงานของ กนกวรรณ จันทร์ไตร (2541) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกันอนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะมีโชค ความไม่มีอคติของครู มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ แตกต่างกัน ในขณะที่ ไม่มีความแตกต่างในการอนุমানสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะการช่วยเหลือของคนอื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี และมีความพยายามถาวร แต่ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานของ Raviv และคณะ (1980) ที่พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน 3 กลุ่มอนุমানสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงมีแนวโน้มคะแนนการอนุমানสาเหตุสูงกว่าผู้เรียนในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ อธิบายได้ว่า ในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงสามารถสนับสนุนให้ผู้เรียน

ได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพได้มากกว่าครอบครัวที่ฐานะไม่ดี (เป็รื่อง กิจรัตน์ภร, 2551) ในขณะที่เดียวกัน ผู้เรียนในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจดีจะมีการตัดสินใจทางการศึกษามากกว่าผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ เศรษฐกิจจึงเป็นตัวกำหนดโอกาสทางการศึกษา (ดลฤดี สุวรรณศิริ, 2550; มยุรี ศรีมงคล, 2541; Sewell, Hauser and Wolf, 1986) และในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจดี ผู้ปกครองประกอบอาชีพที่มีเกียรติและอยู่ในกลุ่มชนชั้นสูงจะทำให้ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นในการเรียน มีโอกาสเรียนพิเศษ หรือทำกิจกรรมต่างๆ การมีฐานะที่ดีจึงเอื้อต่อการศึกษา (Beldridge อ้างถึงใน นฤมล บุณนิม 2529) ในลักษณะกลับกัน ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ ต้องเผชิญกับปัญหา รายได้และทรัพยากรอันจำกัด ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว การกินอยู่ การเดินทาง (วิทยากร เชียงกูร, 2552) ผู้เรียนเองก็ได้รับผลกระทบค่าใช้จ่ายทางการศึกษา กิจกรรม บางรายครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุน การเรียนของผู้เรียน หรือบ้างก็ต้องการใช้แรงงานของผู้เรียนให้ช่วยประกอบอาชีพ (Worthing, 1971) สถานภาพทางเศรษฐกิจจึงเป็นปัจจัยที่ถูกประมวลเข้ามาเป็นตัวตนของผู้เรียนที่ทำให้ เกิดความรู้สึกไม่เท่าเทียมกันในเรื่องโอกาสทางการศึกษา จึงมีผลให้การอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน

9. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 11 ที่ระบุว่า นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับ การศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ จะมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการ เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ด้าน คือ โชคดี ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร แต่พบว่า ด้านไม่มีอคติจากผู้อื่น นักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม อนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกัน

ผู้เรียนในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จ แตกต่างกัน โดยที่ผู้เรียนในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มคะแนนการอนุมานสาเหตุความ สำเร็จสูงกว่าผู้เรียนในกลุ่มอื่น อธิบายได้ว่า องค์ประกอบหลักของครอบครัว คือ บิดา มารดา และญาติ มี อิทธิพลสำคัญต่อกระบวนการคิดและพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงจะ พยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนสูงขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในอาชีพและในสังคม เช่นเดียวกับผู้ปกครอง ให้ความสนใจด้านการเรียน มีการตั้งมาตรฐานและรางวัลเมื่อผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จเป็นที่ นำพอใจ วางเงื่อนไขให้ผู้เรียนในการเรียนรู้ ผู้ปกครองบางคนวางแผนและเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่อง ในลักษณะเดียวกัน การศึกษาของผู้ปกครองยังส่งผลต่อความคิดในการประกอบอาชีพของผู้เรียน ความผูกพันในความสำเร็จเชิงความคาดหวังทางการศึกษา (นฤมล บุณนิม, 2529; Bloom, 1984; Sewell et al., 1986) กล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนค้นหา และพัฒนาศักยภาพที่ตนเองอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการฝึกฝน พัฒนาภายใต้การสนับสนุนจากผู้ปกครอง ตรงข้ามกับผู้เรียนในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ ผู้ปกครองมีความรู้ไม่สูงนัก โลกทัศน์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพยังมีจำกัด บางท่านมองว่าเมื่อจบแล้วควรต้องรับราชการ ผู้ปกครองที่มีความรู้ไม่สูงนักทำให้เกิดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพ รายได้และวงสังคมของผู้ประกอบอาชีพ ผู้เรียนบางคนจำเป็นต้องขาดเรียน เพื่อช่วยหารายได้เลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาอ่านทบทวนบทเรียน เกิดความเหนื่อยล้าและขาดกำลังใจ ประเด็น

สำคัญ ก็คือ ผู้เรียนในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาไม่สูงนัก ย่อมมีกิจกรรมและจุดสนใจที่จำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตมากมาย สภาพแวดล้อมเช่นนี้ย่อมส่งผลโดยตรงต่อสมาธิในการเรียน รวมถึงการระดมความพยายามเพื่อการเรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ดลฤดี สุวรรณศิริ (2550) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงมีการตัดสินใจทางการศึกษามากกว่าผู้เรียนในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ เนื่องจากบิดามารดาเป็นต้นแบบที่ดีที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความคาดหวังในการศึกษาระดับสูงของผู้เรียน และยังพบอีกว่า วัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของพ่อและแม่จะมีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน ครอบครัวที่พ่อแม่มีการศึกษามากมักจะส่งเสริมและลงทุนทางการศึกษาให้ผู้เรียนมากกว่าครอบครัวที่พ่อแม่มีการศึกษาน้อย พ่อแม่มีประสบการณ์ทางการศึกษาเช่นใด มักส่งเสริมลูกให้ไปในทิศทางเดียวกัน (เป็รื่อง กิจรัตน์ภร, 2555) กล่าวได้ว่าคุณลักษณะต่างๆที่สำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนนั้น สถาบันการศึกษาจะเปลี่ยนแปลงค่านิยมและคุณลักษณะอื่นๆในตัวผู้เรียนได้ไม่มากนัก เพราะคุณลักษณะเหล่านี้ จะได้รับการอบรมปลูกฝังมาจากวัฒนธรรมทางบ้านซึ่งเป็นหลักสูตรแอบแฝงมาก่อนแล้ว และหลักสูตรแอบแฝงเหล่านี้มีผลต่อสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมาก (สมหวัง พิริยานูวัฒน์ และคณะ, 2532)

สำหรับในด้าน ความไม่มีอคติจากผู้อื่น ผู้เรียนทั้ง 3 กลุ่ม อนุমানสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานการศึกษาที่รัฐบาลกำหนดรวมถึงผู้สอนก็ต้องมีการพัฒนาตนเอง ปรับปรุงคุณภาพในการสอนอยู่เสมอเนื่องจากต้องได้รับการประเมินทั้งจากองค์กรภายนอก ผู้บริหารและผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ ทั้งรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ การปฏิบัติตนของผู้สอนในแง่มุมมองของการเข้าใจ เอาใจใส่ผู้เรียน จึงมีลักษณะเป็นแบบแผนที่ใกล้เคียงกันกับผู้เรียนทุกกลุ่ม ผู้เรียนทั้ง 3 กลุ่ม จึงระบุว่าความสำเร็จในการเรียนของตนเป็นผลจากความไม่มีอคติของผู้สอนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวเป็นคุณลักษณะทางปัญญาที่ส่งผลต่อความรู้สึก อารมณ์และพฤติกรรมของบุคคล ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมีผลโดยตรงต่อการอนุমানสาเหตุทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว โดยประสบการณ์เหล่านั้นบางส่วนก็เกิดขึ้นและฝังรากลึกในจิตใต้สำนึกเป็นเวลานาน จนบุคคลเชื่อว่าสิ่งนี้คือตัวตนของเขา หรือบางส่วนก็อาจเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนพบสิ่งท้าทายใหม่ที่ตนเองไม่คุ้นเคย การช่วยเหลือผู้เรียนสามารถทำได้โดยการปลูกฝังให้เขาเชื่อว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ เขาสามารถควบคุมได้อย่างน้อยที่สุดก็คือพฤติกรรมของตนเอง ผู้เรียนต้องเอาใจใส่และใช้ความพยายามในการทำงานเต็มที่ ผลงานจะดีขึ้นเรื่อยๆ จนพบความสำเร็จ

2. การพัฒนาคุณลักษณะทางจิตวิทยาเช่นการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวนี้ กระทำได้หลายแนวทาง การพัฒนาคุณลักษณะเช่นนี้ควรให้ความสนใจกับการพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกควบคู่กับกระบวนการหรือวิธีการที่พาไปสู่ความสำเร็จ เพราะคุณลักษณะเหล่านี้มีความเชื่อมโยงเป็นองค์รวมของบุคคลไม่สามารถตัดแยกกันได้

3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ สามารถประยุกต์ทฤษฎีทางจิตวิทยามาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ เพิ่มผลผลิต ตลอดจนลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งกลยุทธ์ในการพัฒนาการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวที่น่าสนใจ ได้แก่ การสร้างภาพพจน์

ทางบวกต่อตนเอง (Self-image) การให้การเสริมแรงบวก (Positive Reinforcement) การสร้างความเข้มแข็ง ด้วยความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) การปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ในการเรียนรู้ (Transformative Learning) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) เป็นต้น

4. การประยุกต์ใช้การอนุমানสาเหตุความสำเร็จที่เหมาะสม หากต้องการให้พฤติกรรมคงอยู่ หรือเพิ่มมากขึ้นอาจทำได้หลายวิธี เช่น การเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นพบความสำเร็จบ้าง ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกภูมิใจ ด้วยคำชื่นชมหรือสิ่งล่อใจที่เหมาะสม ทำให้บุคคลเชื่อว่าความสำเร็จเกิดจากทั้งความพยายามและความสามารถ หากความพยายามไม่เพียงพอ ความสามารถที่มีอยู่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ทำให้บุคคลตรวจสอบว่าความ พยายามที่ใช้ในการทำงานมีประสิทธิภาพเพียงพอ มิใช่ใช้เวลามากแต่ไม่ตรงเป้าหมาย ทำให้บุคคลเชื่อว่า ความสำเร็จเกิดจากตนเอง มิใช่ปัจจัยภายนอกที่บางครั้งก็ควบคุมไม่ได้หรือต้องเฝ้ารอโชคชะตา การฝึกฝน การตั้งเป้าหมายระยะสั้นและประเมินตนเอง เพื่อให้ตนเองได้ตรวจสอบก้าวสั้นๆ ของความสำเร็จซึ่งจะทำให้ผู้นั้น รู้สึกภูมิใจในตนเอง เป็นต้น

5. การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว น่าจะมีการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างในแวดวงอื่น นอกเหนือจากวงการการศึกษา เช่น องค์กรธุรกิจ เอกชน ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่หลากหลายและเป็นมุมมองที่เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาในการบริหารทรัพยากรบุคคล การทำงานและเพิ่ม ผลผลิต นอกจากนี้ หากศึกษาการอนุমানสาเหตุกับบุคคลเฉพาะกลุ่ม เช่น ผู้มีปัญญาเลิศ ผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน ผู้กระทำความผิด ฯลฯ ก็จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม หรือเสริมสร้างศักยภาพที่ดีที่มีอยู่แล้วให้โดดเด่นยิ่งขึ้น

6. ผลการวิจัยได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ผู้เรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก สถานศึกษาเอกชนมีแนวโน้มอนุমানสาเหตุความสำเร็จสูงกว่าผู้เรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก สถานศึกษารัฐบาล ผู้สนใจศึกษาเรื่องการอนุমানสาเหตุอาจหาคำตอบในอีกมุมหนึ่งว่า ผู้เรียนที่จบระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายจากสถานศึกษาเอกชนและผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากสถานศึกษารัฐบาลที่ ผ่านการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยรัฐบาลได้มีการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวเป็นอย่างไร มี องค์ประกอบของมโนทัศน์ที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

รายการอ้างอิง

- กนกวรรณ จันทร์ไตร. 2541. การวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรกฎ ผดุงจิตต์. 2555. เตรียมคนไทยก้าวไกลในอาเซียน. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11: 3 ปี สู่เสรีอาเซียน: เตรียมคนอย่างไรในมิติของนักจิตวิทยา. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัญมณีย์ เกื้อนเหมือน. 2549. ปัจจัยจูงใจที่เลือกเข้าศึกษาของนักเรียนในมหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- คัตนางค์ มณีศรี. 2537. การจูงใจ. ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. 2545. นโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ. 2545-2554). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- จรัส อุ่ณัฐวิวัฒน์. 2532. การรับรู้สาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มี โมโนภาพเกี่ยวกับตนเองและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน. ปรินญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จารีวรรณ แซ่เสียว. 8 กุมภาพันธ์ 2556. นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต สัมภาษณ์.
- จุลาภา ศรีละเวช. 2551. ความสัมพันธ์ระหว่างความลำเอียงทางเพศในการอนุมานสาเหตุและเจตคติต่อผู้หญิง. ปรินญามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรพันธ์ ศิวสรานนท์. 4 กุมภาพันธ์ 2556. นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต สัมภาษณ์.
- ณัชชา แซ่ย่อง. 2543. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มย่อยโดยการชักจูงด้วยคำพูดร่วมกับการอนุมานสาเหตุ ด้านผลการเรียนต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านวิชาการและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของ นักศึกษาพยาบาล. ปรินญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดลฤดี สุวรรณศิริ. 2550. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ. วารสารพัฒนาสังคม 9 (1) 157-174.
- ทองเรียง อมรัชกุล. 2525. การบริหารกิจการนิสิต: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. เอกสารสารนิเทศการศึกษา, 224. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ทศพร ประเสริฐสุข. 2525. การสร้างโมเดลการสอนแบบกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สำหรับ เด็กด้อยสัมฤทธิ์. ปรินญาครุศาสตร์ดุชะฎีกบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดิมา เมืองพวงธา. 8 กุมภาพันธ์ 2556. นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต สัมภาษณ์.

- ธีระพร อวรรณโณ. 2528. ทฤษฎีการอนุมานสาเหตุ (Attribution Theory) เอกสารสำหรับลงพิมพ์ในสารานุกรม
ศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (อัดสำเนา)
- นฤมล บุณนิม. 2529. ความฝักใฝ่ในความสำเร็จในเชิงความคาดหวังทางการศึกษา : ศึกษากรณีนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญามหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เปรมพร มั่นเสมอ. 2545. การปรับตัว กลวิธีการเผชิญปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่
1 ปรินูญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี วงษ์เทศ. 2535. เพศและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ 2531. ผลกระทบของการจัดการศึกษาเอกชนที่มีต่อสังคมไทย. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เปรี๊ยะ กิจรัตน์ภร. 2551. ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย: ที่มาและทางออก. บรรยายหัวข้อเรื่อง “ ยกเครื่อง
การศึกษาไทยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ” 23 กุมภาพันธ์ 2555 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- พัชรี ศิริวัฒน์นาวิน. 11 กุมภาพันธ์ 2556. นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. สัมภาษณ์.
- พัชรินทร์ วงศ์ศรีภักดิ์. 2545. ผลของทฤษฎีความเชื่อส่วนบุคคลเกี่ยวกับสติปัญญาต่อการอนุมานสาเหตุและการ
เลือกแก้ไขผลงาน. ปรินูญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีรภาว พุแค. 2552. ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัย : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- แพรวธรา อมรศักดิ์. 2549. การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาหญิงที่ไม่ทำงานและ
ทำงานบางเวลาที่มีลักษณะงานแตกต่างกัน. โครงการวิจัยปรินูญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา
พัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญ จรุงธรรมพินิจ. 2530. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ลักษณะ
นักเรียน และลักษณะของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิเวศวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปรินูญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุพงศ์ สามารถ. 2553. มุมมองและแนวโน้มการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาเซียน. จับกระแสอาเซียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (ธันวาคม 2553) 131-134.
- มยุรี ศรีมงคล. 2541. ปัจจัยเกี่ยวกับการไม่ศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแคว
มะกอก อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุทธชัย เฉลิมชัย. 2556. ระบบการศึกษาไทยล้มเหลว เด็กไทยออกจากโรงเรียนกลางคันปีละ 9 แสนใช้
เวลาในห้องเรียนมากที่สุดในโลก [Online] Available from
<http://www.thairath.co.th/content/edu/93536>. [15 กุมภาพันธ์ 2556]
- ยุทธนา ผาภู. 4 กุมภาพันธ์ 2556. นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
สัมภาษณ์.

- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. 2549. แผนพัฒนากำลังคนของประเทศไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน.
สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.
- วัลย์พร บงกชปรีชาพานิช. 2535. ผลของการพูดชักจูงการอนุมานสาเหตุที่มีต่อความถูกต้องในการทำ
แบบฝึกหัดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2
ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา พุ่มเล็ก. 2513. การศึกษาเปรียบเทียบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มี
ความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา
ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์. ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุกกุล. 2522. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วิทยากร เชียงกูร. 2551. การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2550-
2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา.
- ศุภวิชญ์ สุจินตวงษ์. 5 กุมภาพันธ์ 2556. นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ สัมภาษณ์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2540. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2549. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม 2) วัยรุ่น-วัยสูงอายุ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภย์วิชัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. 2550. รายงานการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในความสำเร็จ
ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ปีการศึกษา 2549.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. (อัดสำเนา)
- สวางค์ศรี พรสุวรรณ และคณะ. 2546. รายงานการวิจัย : การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสาเหตุที่มี
สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ .
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. (อัดสำเนา)
- สุกัญญา ศิริตันติกร. 2512. สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในจังหวัดพระนคร. ปริญญาามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ หรั่งเพชร. 2544. อิทธิพลของความตั้งใจทางกายภาพและความแตกต่างระหว่างเพศต่อการ
ประเมินความสามารถและการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จ. ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาสังคม
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. มปป. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- โสภิตา พุ่มดียิ่ง. 2547. การอนุมานสาเหตุความรับผิดชอบและการเผชิญปัญหาด้านการเรียนของนิสิต
นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการ
ปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมหวัง พิริยานุวัฒน์ และคณะ. (2532). รายงานการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสภาพแวดล้อมที่บ้านระหว่างนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่มีประสิทธิภาพสูงและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่มีประสิทธิภาพต่ำในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. มปป. มิติคุณภาพของโรงเรียนเอกชน. [Online] Available from [http:// www.Moe.go.th/main2/article/article3.htm](http://www.Moe.go.th/main2/article/article3.htm) [2 กุมภาพันธ์ 2556].

สุนทร ชัยยินดีภูมิ. 2554. การตระหนักรู้การเข้าเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน. โครงการประชุมทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย เรื่อง Moving toward Unity in ASEAN การตระหนักรู้การเข้าเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน. วันที่ 27 เมษายน 2554.

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 2545. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ภาษาอังกฤษ

Atkinson, J. W. 1964. An introduction to motivation. Princeton, NJ: Van Nostrand.

Attribution Theory. [Online] available from . .

http://education.calumet.purdue.edu/vockell/edPsybook/Edpsy5/edpsy5_attribution.htm. [4 May 2012.]

Balkema, L. 1992. Attribution styles of high school students and high school dropouts. Unpublished Doctoral Dissertation, Michigan State University.

Bell-gredler, M. E. 1986. Learning and Instruction: Theory into Practice. New York: Macmillan.

Broderick, P. C., & Sewell, T. E. 1985. Attributions of different social class, and failure in children of different social class. Journal of Social Psychology, 125, 591-599.

Burke, T. L. 1992. An investigation of exam type preference, performance attribution, and exam outcome. Unpublished Doctoral Dissertation, Memphis State University.

Campbell, N. J., & Perry, K. M. 1988. Sex and ethnic group differences in high school students' computer attitudes and computer attributions. ERIC ACCESSION.

Cooper, M. G. 1992. Working Teenagers and School Performance: The Relationship of Attribution and Motivation to Academic Achievement. Unpublished Doctoral Dissertation, University of California, Los Angeles.

Cooper, S. 1981. The antecedents of self-esteem. 2nd Ed. California: Consulting Psychology press.

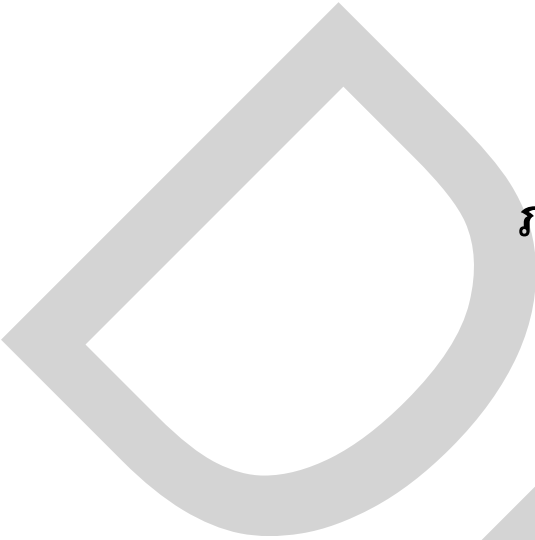
Forsyth, D. R., & McMillan, J. H. 1981. Attributions, Affect, and Expectations: A test of Weiner's Three Dimensional Model. Journal of Educational Psychology, 73, 393-403.

Frankel, E. A. 1962. A Comparative Study of Achieving and Under achieving High School Boys of High Intellectual Ability. Educational Psychology. New York: Macmillan Company.

Heider, F. 1958. The Psychology of Interpersonal Relation. New York: Wiley.

- Herman, H. J. M. 1970. A questionnaire measure of achievement motivation. Journal of Applied Psychology, 54, 357-363.
- Jonhom, S. 1984. Educating Parents to Educate their Children. Unpublished Doctoral Dissertation, University of Chicago.
- Klein, S. B. 1982. Motivation biosocial approaches. New York: McGraw-Hill.
- Kulka, A. 1972. Attributional determinants of achievement-related behavior. Journal of Personality and Social Psychology, 21,166-174.
- McMILLAN, J. H. & Spratt, K. F. 1983. Achievement outcome, task importance, and effort as determinants of student affect. Br. J. educ Psycholo, 53, 24-31.
- Middleearthnj. 2010. Teenagers and Part-time jobs: Benefits, Drawbacks and Tips. [Online] Available From [http:// middleearthnj.wordpress.com/2010/04/02/teenagers-and-part-time-jobs-Benefits-Drawbacks and Tips](http://middleearthnj.wordpress.com/2010/04/02/teenagers-and-part-time-jobs-Benefits-Drawbacks-and-Tips). [2 February, 2013]
- Panitz, T. 1997. Collaborative versus cooperative learning –A comparison of the two concepts which will help us understand the underlying nature of interactive learning. [Online]. Available from: <http://www.home.capecod.net/~tpanitz/tedsarticles/coopdefinition.htm>. [2008, October 11]
- Peterson, C., & Seliman, M. E. P. 1984. Casual explanations as a risk factor for depression. Psychological Review, 91, 347-374.
- Platt, W. C. 1988. Effect of causal attributions for success on First-term college performance: A covariance structure model. Journal of Educational Psychology, 80, 569-578.
- Raviv, D. and others. 1980. Causal perceptions of success and failure by advantaged integrated and disadvantaged pupils. British Journal of Educational Psychology, 50 (June).
- Rosenbua, R. M. 1972. A Dimensional Analysis of the Perceived Causes of Success and Failure . Unpublished doctoral dissertation, University of California, Los Angeles.
- Russell, D. W., & McAuley, E. 1986. Causal attributions causal dimensions, and affective reaction to success and failure. Journal of Personality and Social Psychology, 80, 1174-1185.
- Schunk, D. H. 1991. Learning Theories and educational perspective. New York: Macmillan.
- Shaw, M. E., & Costanze, P. R. 1982. Theories of Social Psychology. (2nd Ed.) Singapore: McGraw-Hill .
- Shell, D. F., et al. 1995. Self-efficacy, attribution, and outcome expectancy mechanism in reading and writing achievement: Grade-level and achievement –level differences. Journal of Educational Psychology, 87, 386-398.
- Slavin, R. E. 1991. Educational Psychology. Englewood Cliff, N.J.: Prentice-Hall.
- Sohn, D. 1977. Affect-Generating Powers effort and ability Self -attributions of Academic success and Failure. Journal of Educational Psychology, 68, 500-505.
- Stipek, D. J. 1984. Sex differences in children's attributions for success and failure on math and spelling test. Sex Roles, 11, 969-981.

- Stipek, D. J. & Gralinski, J. H. 1991. Gender differences in children's achievement-related beliefs and emotional responses to success and failure in mathematic. Journal of Educational Psychology, 83, 361-371.
- Weifield, A. 1988. Children's attribution for success and failure : effect of age and attributional. Journal of Educational Psychology, 80, 76-81.
- Weiner, B. 1979. A Theory of Motivation for some Classroom Experience. Journal of Educational Psychology, 71, 13-25.
- Weiner, B. 1984. Principle of a theory of student motivation and their application within an attributional framework. In R. Ames & C. Ames (Ed), Research on motivation in education (vol.1). Orlando, FL: Academic Press.
- Weiner, B. 1985. An attributional theory of achievement motivation and emotion. Psychological Review, 92, 548-573.
- Weiner, B. 1986. An attributional theory of Motivation and emotion. New-York: Spring-verlag.
- Weiner, B. 1980. Cognitive (attribution) –emotion-action model of motivated behavior: An analysis of judgments of help-giving. Journal of Personality and Social Psychology, 39, 186-200.
- Weiner, B., and Kulka, A. 1970. An attributional analysis of achievement motivation Journal of Personality and Social Psychology, 15, 1-20.
- Weiner, B., Frieze, I. H., Kulka, A., Reed, L. S., and Rosebaum, R. M. (1971). Perceiving the cause of success and failure. Morristown, NJ: General Learning Press.
- Weiner, B., & Peter, N. A. 1973. A Cognitive-developmental analysis of achievement and moral judgments. Dev. Psycho, 9, 290-309.
- Whitley, B. E., Jr., and Frieze, I. H. 1985. Children's causal attribution for success and failure in achievement setting: a meta-analysis. Journal of Educational Psychology, 77, 608-616.
- Wigfield, A. 1988. Children's attributions for success and failure : effects of age and attributional focus. Journal of Educational Psychology, 80, 76-81.
- William, C. M. & Subich, L. M. 2006. The gendered nature of career related learning experiences: A social cognitive career theory perspective. Journal of Vocational Behavior, 69(2), 262-275.
- Woolfolk, A. E. 1993. Educational Psychology (5th Ed.) Allyn and Bacon.
- Wolf, M. F., and Savickas, L. M. 1985. Time Perspective and causal attribution for achievement Journal of Educational Psychology, 77, 471- 480.
- Worthing, L. H. and Grant, Claude, W 6. 1971. Factor of Academic Success: A Multivariate Analysis. The Journal of Educational Research, 65(septmber,1971), 7-10.
- Zaleski, Zbigniew. 1988. Attribution and Emotions Related to Future Goal Attainment. Journal of Educational Psychology, 80, 563 -568.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. คุณภาพเครื่องมือแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จด้วย IOC

จากประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา การได้ผลการเรียนดี หรือประสบความสำเร็จ ในการเรียนเพราะ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				ข้อเสนอแนะ
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	IOC รวม	
1. ฉันได้รับโอกาสมากกว่าคนอื่น	3			1	
2. เพื่อนช่วยติวหนังสือให้ฉัน	3			1	
3. วิชาที่เรียนไม่ยากนัก	3			1	
4. อาจารย์อธิบายอย่างชัดเจน	3			1	
5. ฉันไม่รู้ลึกลับตื้นๆในการเรียน	3			1	
6. ฉันมีสมาธิเวลาทำสอบ	2	1		.67	
7. ฉันมีความรู้พื้นฐานดี	3			1	
8. ฉันทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ	3			1	
9. ฉันเก่งข้อสอบเก่ง	2	1		.67	
10. ผู้ปกครองของฉันสนับสนุนเรื่องการเรียน	3			1	
11. ฉันทำรายงานที่อาจารย์มอบหมายได้ไม่ยาก	3			1	
12. ฉันชอบอาจารย์ที่สอน	3			1	
13. ฉันรู้สึกไม่เครียดนักเวลาเรียน	3			1	
14. ฉันแบ่งเวลาอ่านหนังสือ	3			1	
15. ฉันเป็นคนเรียนรู้ได้เร็ว	3			1	
16. ฉันเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนสอบเสมอ	3			1	
17. ฉันคาดคะเนคำตอบเก่ง	2	1		.67	ให้แก่เป็น "คาดคะเน"
18. ฉันถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ	3			1	
19. เมื่อฉันอ่านหนังสือ ไม่ใช่เรื่องยากที่ฉันจะ ตัดสินใจว่าข้อความใดสำคัญและควรขีดเส้นใต้	2	1		.67	
20. อาจารย์มีเทคนิคถ่ายทอดความรู้ที่น่าสนใจ	3			1	
21. ฉันชอบคณะหรือสาขาที่เรียน	3			1	
22. ฉันตั้งใจเรียน	3			1	
23. ฉันสรุปสาระสำคัญจากคำบรรยายได้เสมอ	3			1	
24. ฉันค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่เรียนเสมอ	3			1	
25. เพื่อนที่เรียนด้วยกัน เรียนไม่ค่อเก่ง	2	1		.67	ให้แก่ไขเป็น เรียน ด้วยกัน เรียนไม่เก่ง
26. ฉันถามเพื่อนหรือรุ่นพี่เมื่อไม่เข้าใจ	2	1		.67	
27. เนื้อหาวิชาไม่ซับซ้อน	3			1	
28. อาจารย์ที่สอนเข้าใจนักศึกษา	3			1	
29. ฉันชอบและพึงพอใจในสิ่งที่เรียน	3			1	
30. ฉันไม่ขาดเรียน	3			1	
31. ฉันมีความจำดี	3			1	
32. ฉันเอาใจใส่ในการเรียนสม่ำเสมอ	3			1	

ภาคผนวก ข. คุณภาพเครื่องมือแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวด้วย IOC

จากประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา การ ได้ผลการเรียนต่ำ หรือประสบความล้มเหลว ในการเรียนเพราะ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				ข้อเสนอแนะ
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง	IOC รวม	
1. ฉันมีโอกาสน้อยกว่าคนอื่น	3			1	
2. เพื่อนไม่ช่วยติวหนังสือให้ฉัน	2	1		.67	
3. วิชาที่เรียนยากเกินไป	3			1	
4. อาจารย์อธิบายไม่ชัดเจน วกวน	3			1	
37. ฉันรู้สึกกดดันมากในการเรียน	3			1	
6. ฉันไม่มีสมาธิเวลาทำสอบ	2	1		.67	
7. ฉันมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ	3			1	
8. ฉันไม่อ่านบททบทวนบทเรียนเลย	3			1	
9. ฉันเก่งข้อสอบไม่ตรงประเด็น	2	1		.67	ให้แก้ไขเป็น “เก่งข้อสอบไม่ ตรงประเด็น”
10. ผู้ปกครองของฉันไม่สนับสนุนเรื่องการเรียน	3			1	
35. ฉันทำตัวงานที่อาจารย์มอบหมายไม่ค่อยได้	3			1	
12. ฉันไม่ชอบอาจารย์ที่สอน	3			1	
13. ฉันรู้สึกเครียดมากเวลาเรียนหนังสือ	3			1	
38. ฉันไม่ได้แบ่งเวลาอ่านหนังสือ	3			1	
15. ฉันเป็นคนเรียนรู้ช้า	3			1	
16. ฉันไม่เตรียมตัวล่วงหน้าก่อนสอบเลย	3			1	
33. ฉันเดาคำตอบไม่เก่ง	3			1	
18. ฉันไม่ถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจบทเรียน	3			1	
19. เมื่อฉันอ่านหนังสือ เป็นเรื่องยากที่ฉันจะ ตัดสินใจว่าข้อความใดสำคัญและควรขีดเส้นใต้	2	1		.67	
20. อาจารย์ไม่มีเทคนิคถ่ายทอดความรู้ ฉันจึง เรียนไม่เข้าใจ	3			1	
21. ฉันไม่ชอบคณะหรือสาขาที่เรียน	3			1	
22. ฉันไม่ตั้งใจเรียน	3			1	
23. ฉันสรุปสาระสำคัญจากคำบรรยายไม่ได้	3			1	
24. ฉันไม่ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่เรียนเลย	3			1	
25. เพื่อนที่เรียนร่วมกับฉันต่างก็เรียนเก่ง	3			1	
26. ฉันไม่ถามเพื่อนหรือรุ่นพี่เมื่อสับสน ไม่เข้าใจ	3			1	
27. เนื้อหาที่เรียนซับซ้อนมาก	3			1	
28. อาจารย์ที่สอนไม่เข้าใจนักศึกษา	3			1	
29. ฉันไม่ชอบและไม่พอใจในสิ่งที่เรียน	3			1	
30. ฉันไม่เข้าเรียน	3			1	
31. ฉันมีความจำไม่ดี	3			1	
32. ฉันไม่เอาใจใส่ในการเรียนเลย	3			1	

ภาคผนวก ค. คุณภาพเครื่องมือของแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ และแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว –สัมประสิทธิ์ความเที่ยงด้วยสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค

แบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ				แบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว			
ด้าน	ข้อที่	$\bar{X}$	S.D.	ด้าน	ข้อที่	$\bar{X}$	S.D.
โชคดี ความเที่ยง = .68	1	3.69	.93	ไม่มีโชค ความเที่ยง = .85	1	2.71	1.42
	9	3	.92		9	3.25	1.27
	33	3.37	1.04		33	2.93	1.43
	25	2.79	1.26		25	3	1.50
ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความเที่ยง = .77	2	3.39	1.09	ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความเที่ยง = .82	2	2.78	1.36
	10	4.27	1.18		10	2.12	1.56
	18	3.48	1.31		18	3.06	1.24
	26	3.41	1.18		26	2.96	1.40
ความง่ายของงาน ความเที่ยง = .87	3	3.67	1.06	ความยากของงาน ความเที่ยง = .86	3	2.96	1.42
	11	3.81	1.05		11	2.81	1.30
	19	3.93	1.14		19	2.78	1.26
	27	3.60	1.21		27	2.87	1.33
ความไม่มีอคติจากครู ความเที่ยง = .89	4	4	1.06	ความมีอคติจากครู ความเที่ยง = .89	4	2.71	1.25
	12	4.23	1.04		12	2.18	1.20
	20	3.97	0.96		20	2.5	1.27
	28	4.07	1.16		28	2.53	1.34
อารมณ์ดี ความเที่ยง = .87	5	3.97	1.3	อารมณ์ไม่ดี ความเที่ยง = .93	5	2.84	1.54
	13	4.16	1.17		13	2.62	1.56
	21	4.02	1.20		21	2.25	1.24
	29	4.07	1.26		29	2.43	1.48
มีความพยายามชั่วขณะ ความเที่ยง = .89	6	3.86	1.24	ไม่มีความพยายามชั่วขณะ ความเที่ยง = .88	6	3.09	1.40
	14	3.48	1.22		14	3.15	1.60
	22	3.81	1.13		22	2.87	1.47
	30	3.90	1.30		30	2.50	1.48
มีความสามารถ ความเที่ยง = .85	7	3.37	1.00	ไม่มีความสามารถ ความเที่ยง = .93	7	3.06	1.36
	15	3.46	1.09		15	3	1.43
	23	3.48	1.00		23	2.90	1.32
	31	3.4	1.20		31	2.87	1.51
มีความพยายามถาวร ความเที่ยง = .88	8	3.27	1.16	ไม่มีความพยายามถาวร ความเที่ยง = .88	8	2.68	1.30
	16	3.83	1.32		16	2.81	1.40
	24	3.11	1.11		24	3.12	1.45
	32	4.02	1.24		32	2.75	1.19

ภาคผนวก ง. คุณภาพเครื่องมือแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วย IOC

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	IOC รวม	ข้อเสนอแนะ
1. ฉันตัดสินใจเลือกคณะหรือสาขาที่เรียนด้วยตนเอง	3	-	-	1	
2. ไม่เพียงแต่จะเรียนให้สำเร็จเท่านั้น ฉันยังตรวจสอบข้อบกพร่องในการเรียนด้วย	3	-	-	1	
3. ฉันอยากได้ผลการเรียนสูงกว่าเพื่อนคนอื่นๆ	3	-	-	1	
4. ฉันมักประเมินผลงานปัจจุบันกับสิ่งที่ต้องการแล้วจึงตั้งความหวัง	3	-	-	1	
5. ฉันจะใช้ความพยายามอย่างมาก ในการทำงานที่ยาก	3	-	-	1	
6. ฉันชอบเปรียบเทียบผลงานของตนเองกับผู้อื่น	3	-	-	1	
7. ฉันเชื่อว่าความสำเร็จของงานมีค่ามาก	3	-	-	1	
8. ฉันคิดเสมอว่าขนาดของฉันขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการเรียน	3	-	-	1	
9. ฉันคิดว่างานที่ต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทำให้ฉันยุ่งยาก	3	-	-	1	
10. ฉันคิดว่า หลังจากออกจากห้องเรียนเป็นเวลาพักนอน ไม่ควรคุยเรื่องเรียน	3	-	-	1	
11. ฉันมักหลีกเลี่ยงงานที่ผู้อื่นบอกว่าทำไม่ได้	2	1	-	0.67	
12. ฉันมักตั้งความหวังไว้สูงๆ เพื่อกระตุ้นให้ใช้ความพยายามและความสามารถอย่างเต็มที่	3	-	-	1	
13. ในการจับสลากเลือกงาน ฉันภาวนาให้ได้งานง่าย	2	1	-	0.67	
14. บ่อยครั้งที่เพื่อนต้องกระตุ้นให้ฉันฝึกฝนหรือทำแบบฝึกหัดในวิชาต่างๆ	3	-	-	1	
15. ฉันพอใจที่จะเรียนต่อไป แม้จะใช้เวลาเรียนหลายปี	3	-	-	1	
16. ฉันคิดว่าชีวิตของฉันในปัจจุบันจะไม่แตกต่างจากชีวิตในอนาคต	3	-	-	1	
17. ฉันมักทำการบ้านหรือตัวงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง	3	-	-	1	
18. แม้จะถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวนจากสภาพแวดล้อม ฉันก็ยังคงทำงานต่อไปให้สำเร็จ	3	-	-	1	
19. ถึงแม้ต้องเรียนวิชาที่ยากแต่ฉันก็ตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่	3	-	-	1	
20. ฉันมักประสบความสำเร็จตามที่ฉันคาดหวังไว้	3	-	-	1	
21. ฉันพยายามเอาชนะความง่วงและอ่อนเพลียเมื่ออ่านหนังสือหรือทำการบ้าน	3	-	-	1	
22. ฉันรู้สึกภูมิใจเมื่อทำงานได้สำเร็จหรือได้รับชัยชนะจากการแข่งขัน	3	-	-	1	
23. ฉันมักฝึกฝนความสามารถหลายๆ อย่างเพื่อให้เป้าหมายชีวิตฉันสมบูรณ์	3	-	-	1	

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	IOC รวม	ข้อเสนอแนะ
24. ฉันมั่นคงกับเป้าหมายในชีวิตตนเองเสมอ แม้ต้องพบความยากลำบากในชีวิต	3	-	-	1	
25. ฉันชอบทำตามคำสั่งมากกว่าเป็นผู้นำ	3	-	-	1	
26. ดินก่อนการสอบ ฉันมักพักผ่อนไม่เพียงพอเพราะอ่านหนังสือไม่ทัน	2	1	-	0.67	
27. ฉันไม่ชอบที่จะต้องฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคในการทำงาน	3	-	-	1	
28. ในการทำงาน ฉันมักไม่ตั้งความหวังไว้ก่อน	3	-	-	1	
29. ฉันเลือกทำรายการที่คนส่วนใหญ่ทำได้ มากกว่างานที่ไม่ค่อยมีใครทำ	3	-	-	1	
30. ฉันมักมุ่งมั่นกับการทำงานที่ยากได้ไม่นาน	3	-	-	1	
31. เพื่อนๆบอกว่าฉันเป็นคนมีความอดทนน้อย	3	-	-	1	
32. สิ่งที่ไม่น่าพึงพอใจในอดีต ยังคงรบกวนจิตใจของฉัน	2	1	-	0.67	
33. ฉันทำงานอย่างเต็มที่เพื่อความสำเร็จ ไม่ใช่เพื่อให้ผู้อื่นยกย่อง	3	-	-	1	
34. ฉันอยากให้ผู้อื่นรู้จักฉันว่าเป็นคนที่มีความพยายามจนประสบความสำเร็จ	3	-	-	1	
35. ฉันมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะเรียนให้จบหลักสูตร	3	-	-	1	
36. ฉันจะตั้งเป้าหมายการทำงานไว้และพยายามทำให้ได้	2	1	-	0.67	
37. ฉันมักมองหาเทคนิคในการจดจำข้อความหรือสูตรที่ยากๆ	3	-	-	1	
38. ฉันชอบค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากในห้องเรียน	3	-	-	1	
39. ฉันเชื่อว่าความอดทนเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำสู่ความสำเร็จ	3	-	-	1	
40. ฉันฝ่ากอนาคตของฉันไว้กับความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน	3	-	-	1	
41. ถ้าเพื่อนไม่เข้าเรียน ฉันก็มักไม่เข้าเรียนตามไปด้วย	3	-	-	1	
42. ฉันเลือกอ่านหนังสือเบาสมองมากกว่าหนังสือเรียน	3	-	-	1	
43. เมื่อผู้ปกครองบอกฉันว่า ฉันไม่มีความสามารถเรื่องใด ฉันมักเชื่อและหลีกเลี่ยงการทำงานนั้น	2	1	-	0.67	
44. ฉันมีความพยายามที่จะทำคะแนนให้สูงมากกว่าทุกคนในรุ่น	2	1	-	0.67	
45. บ่อยครั้งที่ฉันเปลี่ยนเป้าหมายในอนาคตเพราะรู้สึกว่ามันยุ่งยาก	3	-	-	1	
46. ฉันชอบเรียนวิชาที่มีการบ้านหรือรายงานเล็กน้อย	3	-	-	1	
47. ฉันไม่นิยมการวางแผนชีวิตเพราะมันลดทอนความสุขของฉัน	3	-	-	1	
48. ฉันเชื่อว่าความสามารถที่ฉันมีอยู่ จะคงอยู่กับฉันตลอดไป	3	-	-	1	

ภาคผนวก จ. คุณภาพเครื่องมือของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์-สัมประสิทธิ์ความเที่ยงด้วยสูตร
สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค

ข้อที่	$\bar{X}$	SD.	ข้อที่	$\bar{X}$	SD.
1	4.55	.73	25	3.52	1.32
2	3.77	1.14	26	3.22	1.39
3	3.75	1.25	27	3.36	1.17
4	3.91	1.05	28	3.52	1.42
5	4.27	.91	29	3.13	1.22
6	2.77	1.37	30	3.13	1.29
7	4.66	.79	31	3.83	1.08
8	4.05	1.21	32	2.75	1.44
9	3.50	1.08	33	4.44	0.99
10	3.30	1.26	34	3.94	1.14
11	3.44	1.27	35	4.75	.5
12	1.86	.99	36	4.36	.96
13	2.80	1.34	37	4.19	1.03
14	3.83	1.27	38	3.63	1.22
15	2.22	1.51	39	4.75	.73
16	3.47	1.18	40	3.94	1.30
17	4.22	1.01	41	4.33	1.26
18	3.97	1.18	42	2.72	1.18
19	4.50	.65	43	3.77	1.29
20	3.41	1.13	44	2.75	1.27
21	3.69	1.39	45	3.88	1.09
22	4.38	1.05	46	2.72	1.25
23	3.94	1.14	47	3.94	1.04
24	4.16	1.00	48	1.77	.95
ความเที่ยงของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ = .94					

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการวิจัยเรื่อง “ การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล “ โดยแบบวัดดังกล่าวมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) จึงขอให้ท่านอ่านข้อความอย่างละเอียดและตอบคำถามทุกข้อความตามความเป็นจริง ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับจากการตอบแบบวัดจะถูกนำไปวิเคราะห์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิจัยและการศึกษาเท่านั้น ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อท่านไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน และขอขอบคุณที่ตอบแบบวัดเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ

ดร. สุธีรา นิมิตรนิวัฒน์

กลุ่มวิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด

- เพศ ชาย หญิง
- เกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
 2.00 หรือต่ำกว่า 2.01- 3.00 3.01 - 4.00
- เรียนคณะวิชา
 กลุ่มที่ 1
 ศิลปกรรมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์
 นิเทศศาสตร์ บริหารธุรกิจ บัญชี นิติศาสตร์
 กลุ่มที่ 2
 วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์สถิติ เทคโนโลยีสารสนเทศ แพทย์ศาสตร์ (ไทย, จีน)
 ทัศนมาตรศาสตร์ (การมองเห็น) บริการทางการแพทย์ (กายภาพบำบัด, เทคนิคการแพทย์)
 เกษษศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์
 สังคมสงเคราะห์และสวัสดิการ
- ลักษณะสถานศึกษาที่นักศึกษาเรียนจบ ก่อนเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย
 โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน สถานศึกษานอกระบบโรงเรียน
- การทำงานระหว่างเรียน
 นักศึกษาทำงานพิเศษ มีรายได้เสริม นักศึกษาไม่ได้ทำงานพิเศษ

6. ภูมิลำเนาเดิม หรือสภาพแวดล้อมที่นักศึกษาอยู่อาศัยเดิม
 อาศัยอยู่ในเขตเมือง อาศัยอยู่ในเขตชนบท
7. นักศึกษาได้รับรายได้ระหว่างเรียน
 1- 3,000 - บาท 3,001 – 6,000.- บาท 6,001 – บาท ขึ้นไป
8. เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวทั่วไป ให้นักศึกษาประเมินว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักศึกษาอยู่ในระดับใด
 สถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำและต่ำ สถานะทางเศรษฐกิจปานกลาง
 สถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูงและสูง
9. ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง คนใดคนหนึ่งที่มีระดับการศึกษาสูงที่สุด
 ประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย ถึงอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
 ปริญญาตรีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 แบบวัดการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลว และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

- คำชี้แจง**
- ให้นักศึกษาพิจารณาว่า จากประสบการณ์การเรียนที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ตนเองประสบความสำเร็จหรือประสบความล้มเหลว
  - หากพิจารณาว่าตนเองประสบความสำเร็จ ให้เลือกทำแบบที่ 1 ประสบความสำเร็จในการเรียน
  - หากพิจารณาว่าตนเองประสบความล้มเหลว ให้เลือกทำแบบที่ 2 ประสบความล้มเหลวในการเรียน
  - ขอให้นักศึกษาเลือกทำแบบที่ 1 หรือ แบบที่ 2 เพียงแบบเดียวเท่านั้น
  - ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบที่ตรงกับท่านมากที่สุด ลักษณะข้อตอบเป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ มีความหมาย ดังนี้
    - หมายถึง นักศึกษามีความรู้สึก ความคิดเห็น หรือพฤติกรรมดังกล่าว ในระดับ **มากที่สุด**
    - หมายถึง นักศึกษามีความรู้สึก ความคิดเห็น หรือพฤติกรรมดังกล่าว ในระดับ **ค่อนข้างมาก**
    - หมายถึง นักศึกษามีความรู้สึก ความคิดเห็น หรือพฤติกรรมดังกล่าว ในระดับ **ปานกลาง**
    - หมายถึง นักศึกษามีความรู้สึก ความคิดเห็น หรือพฤติกรรมดังกล่าว ในระดับ **ค่อนข้างน้อย**
    - หมายถึง นักศึกษามีความรู้สึก ความคิดเห็น หรือพฤติกรรมดังกล่าว ในระดับ **น้อยที่สุด**

ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จ จึงเลือก แบบที่ 1 ประสบความสำเร็จ

จากประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา การได้ผลการเรียนดี หรือประสบความสำเร็จ ในการเรียนเพราะ	ระดับความรู้สึก ความคิดเห็น หรือพฤติกรรม				
	มากที่สุด (5)	ค่อนข้างมาก (4)	ปานกลาง (3)	ค่อนข้างน้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ฉันได้รับโอกาสมากกว่าคนอื่น					
2. เพื่อนช่วยติวหนังสือให้ฉัน					
3. วิชาที่เรียนไม่ยากนัก					
4. อาจารย์อธิบายอย่างชัดเจน					
5. ฉันไม่รู้สึกกดดันในการเรียน					
6. ฉันมีสมาธิเวลาทำข้อสอบ					
7. ฉันมีความรู้พื้นฐานดี					
8. ฉันทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ					
9. ฉันเก่งข้อสอบเก่ง					
10. ผู้ปกครองของฉันสนับสนุนเรื่องการเรียนรู้					
11. ฉันทำรายงานที่อาจารย์มอบหมายได้ไม่ยาก					
12. ฉันชอบอาจารย์ที่สอน					
13. ฉันรู้สึกไม่เครียดนักเวลาเรียน					
14. ฉันแบ่งเวลาอ่านหนังสือ					
15. ฉันเป็นคนเรียนรู้อย่างรวดเร็ว					
16. ฉันเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนสอบเสมอ					
17. ฉันคาดคะเนคำตอบเก่ง					
18. ฉันถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ					
19. เมื่อฉันอ่านหนังสือ ไม่ใช่เรื่องยากที่ฉันจะ ตัดสินใจว่าข้อความใดสำคัญและควรขีดเส้นใต้					
20. อาจารย์มีเทคนิคถ่ายทอดความรู้ที่น่าสนใจ					
21. ฉันชอบคณะหรือสาขาที่เรียน					
22. ฉันตั้งใจเรียน					
23. ฉันสรุปสาระสำคัญของคำบรรยายได้เสมอ					
24. ฉันค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่เรียนเสมอ					
25. เพื่อนที่เรียนด้วยกัน เรียนไม่คอยเก่ง					
26. ฉันถามเพื่อนหรือรุ่นพี่เมื่อไม่เข้าใจ					
27. เนื้อหาวิชาไม่ซับซ้อน					
28. อาจารย์ที่สอนเข้าใจนักศึกษา					
29. ฉันชอบและพึงพอใจในสิ่งที่เรียน					
30. ฉันไม่ขาดเรียน					
31. ฉันมีความจำดี					
32. ฉันเอาใจใส่ในการเรียนสม่ำเสมอ					

ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จล้มเหลว จึงเลือก แบบที่ 2 ความสำเร็จล้มเหลว

จากประสบการณ์การเรียนของนักศึกษา การได้ผลการเรียนต่ำ หรือประสบความสำเร็จ ล้มเหลวในการเรียนเพราะ	ระดับความรู้สึก ความคิดเห็น หรือพฤติกรรม				
	มากที่สุด (5)	ค่อนข้างมาก (4)	ปานกลาง (3)	ค่อนข้างน้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ฉันมีโอกาสน้อยกว่าคนอื่น					
2. เพื่อนไม่ช่วยติวหนังสือให้ฉัน					
3. วิชาที่เรียนยากเกินไป					
4. อาจารย์อธิบายไม่ชัดเจน วากวน					
5. ฉันรู้สึกกดดันมากในการเรียน					
6. ฉันไม่มีสมาธิเวลาทำข้อสอบ					
7. ฉันมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ					
8. ฉันไม่อ่านบททบทวนบทเรียนเลย					
9. ฉันเก่งข้อสอบไม่ตรงประเด็น					
10. ผู้ปกครองของฉันไม่สนับสนุนเรื่องการเรียน					
11. ฉันทำงานที่อาจารย์มอบหมายไม่ค่อยได้					
12. ฉันไม่ชอบอาจารย์ที่สอน					
13. ฉันรู้สึกเครียดมากเวลาเรียนหนังสือ					
14. ฉันไม่ได้แบ่งเวลาอ่านหนังสือ					
15. ฉันเป็นคนเรียนรู้ช้า					
16. ฉันไม่เตรียมตัวล่วงหน้าก่อนสอบ					
17. ฉันเดาคำตอบไม่เก่ง					
18. ฉันไม่ถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจบทเรียน					
19. เมื่อฉันอ่านหนังสือ เป็นเรื่องยากที่ฉันจะ ตัดสินใจว่าข้อความใดสำคัญและควรขีดเส้นใต้					
20. อาจารย์ไม่มีเทคนิคถ่ายทอดความรู้ ฉันจึง เรียนไม่เข้าใจ					
21. ฉันไม่ชอบคณะหรือสาขาที่เรียน					
22. ฉันไม่ตั้งใจเรียน					
23. ฉันสรุปสาระสำคัญจากคำบรรยายไม่ค่อยได้					
24. ฉันไม่ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่เรียน					
25. เพื่อนที่เรียนด้วยกัน เรียนเก่ง					
26. ฉันไม่ถามเพื่อนหรือรุ่นพี่เมื่อสับสน ไม่เข้าใจ					
27. เนื้อหาที่เรียนซับซ้อนมาก					
28. อาจารย์ที่สอนไม่เข้าใจนักศึกษา					
29. ฉันไม่ชอบและไม่พอใจในสิ่งที่เรียน					
30. ฉันไม่เข้าเรียน					
31. ฉันมีความจำไม่ดี					
32. ฉันไม่เอาใจใส่ในการเรียนเลย					

แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อความ	ระดับความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม				
	มากที่สุด (5)	ค่อนข้าง มาก(4)	ปานกลาง (3)	ค่อนข้าง น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ฉันตัดสินใจเลือกคณะหรือสาขาที่เรียนด้วยตนเอง					
2. ไม่เพียงแต่เรียนให้สำเร็จ ฉันยังตรวจสอบข้อบกพร่องในการเรียน					
3. ฉันอยากได้ผลการเรียนสูงกว่าเพื่อนคนอื่นๆ					
4. ฉันมักประเมินผลงานปัจจุบันกับสิ่งที่ต้องการ แล้วจึงตั้งความหวัง					
5. ฉันจะใช้ความพยายามอย่างมาก ในการทำงานที่ยาก					
6. ฉันชอบเปรียบเทียบผลงานของตนเองกับผู้อื่น					
7. ฉันเชื่อว่าความสำเร็จของงานมีค่ามาก					
8. ฉันคิดเสมอว่าขนาดของฉัน ขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการเรียน					
9. ฉันคิดว่างานที่ต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้ฉันยุ่งยาก					
10. ฉันคิดว่า หลังออกจากห้องเรียนเป็นช่วงเวลาพักผ่อน ไม่ควรคุยเรื่องเรียน					
11. ฉันมักหลีกเลี่ยงงานที่ผู้อื่นบอกว่า ทำไม่ได้					
12. ฉันมักตั้งความหวังไว้สูงๆ เพื่อกระตุ้นให้ใช้ความพยายามและความสามารถอย่างเต็มที่					
13. ในการจับสลากเลือกงาน ฉันภาวนาให้ได้งานง่าย					
14. บ่อยครั้งที่เพื่อนต้องกระตุ้นให้ฉันฝึกฝนหรือทำแบบฝึกหัด					
15. ฉันพอใจที่จะเรียนซ้ำต่อไป แม้จะใช้เวลาเรียนหลายปี					
16. ฉันคิดว่าชีวิตของฉันในปัจจุบันจะไม่แตกต่างจากชีวิตในอนาคต					
17. ฉันมักทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง					
18. แม้จะถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวนจากสภาพแวดล้อม ฉันก็ยังทำงานต่อไปให้สำเร็จ					
19. ถึงแม้ต้องเรียนวิชาที่ยาก แต่ฉันก็ตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่					
20. ฉันมักประสบความสำเร็จตามที่ฉันคาดหวังไว้					
21. ฉันพยายามเอาชนะความง่วงและอ่อนเพลียเมื่ออ่านหนังสือหรือทำการบ้าน					
22. ฉันรู้สึกภูมิใจเมื่อทำงานได้สำเร็จ หรือได้รับชัยชนะจากการแข่งขัน					
23. ฉันมักฝึกฝนความสามารถหลายๆ อย่างเพื่อให้เป้าหมายชีวิตฉันสมบูรณ์					
24. ฉันมั่นคงกับเป้าหมายในชีวิตตนเองเสมอ แม้ต้องพบความยากลำบากในชีวิต					

ข้อความ	ระดับความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม				
	มากที่สุด (5)	ค่อนข้าง มาก(4)	ปานกลาง (3)	ค่อนข้าง น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
25. ฉันชอบทำตามคำสั่งมากกว่าเป็นผู้นำ					
26. คินก่อนการสอบ ฉันมักพักผ่อนไม่เพียงพอเพราะอ่านหนังสือไม่ทัน					
27. ฉันไม่ชอบที่จะต้องฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคในการทำงาน					
28. ในการทำงาน ฉันมักไม่ตั้งความหวังไว้ก่อน					
29. ฉันเลือกทำรายงานที่คนส่วนใหญ่ทำได้ มากกว่างานที่ไม่ค่อยมีใครทำ					
30. ฉันมุ่งมั่นกับการทำงานที่ยากได้ไม่นาน					
31. เพื่อนๆบอกว่าฉันเป็นคนมีความอดทนน้อย					
32. สิ่งที่ไม่น่าพึงพอใจในอดีต ยังคงรบกวนจิตใจของฉัน					
33. ฉันทำงานอย่างเต็มที่เพื่อความสำเร็จ ไม่ใช่เพื่อให้ผู้อื่นยกย่อง					
34. ฉันอยากให้ผู้อื่นรู้จักฉันว่าเป็นคนที่มีความพยายามจนประสบความสำเร็จ					
35. ฉันมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะเรียนให้จบหลักสูตร					
36. ฉันจะตั้งเป้าหมายการทำงานไว้และพยายามทำให้ได้					
37. ฉันมักมองหาเทคนิคในการจดจำข้อความ สูตรที่ยากๆ					
38. ฉันชอบค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากในห้องเรียน					
39. ฉันเชื่อว่าความอดทนเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ					
40. ฉันฝากอนาคตของฉันไว้กับความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน					
41. ถ้าเพื่อนไม่เข้าเรียน ฉันก็มักไม่เข้าเรียนตามไปด้วย					
42. ฉันเลือกอ่านหนังสือเบาสมองมากกว่าหนังสือเรียน					
43. เมื่อผู้ปกครองบอกฉันว่า ฉันไม่มีความสามารถเรื่องใด ฉันเชื่อและหลีกเลี่ยงการทำงานนั้น					
44. ฉันมีความพยายามที่จะทำคะแนนให้สูงมากกว่าทุกๆคนในรุ่น					
45. บ่อยครั้งที่ฉันเปลี่ยนเป้าหมายในอนาคต เพราะรู้สึกว่ามันยุ่งยาก					
46. ฉันชอบเรียนวิชาที่มีการบ้านหรือรายงานเล็กน้อย					
47. ฉันไม่นิยมการวางแผนชีวิตเพราะมันลดทอนความสุขของฉัน					
48. ฉันเชื่อว่าความสามารถที่ฉันมีอยู่ จะคงอยู่กับฉันตลอดไป					

ประวัติผู้วิจัย

สุธีรา นิมิตรนิวัฒน์ จบการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2534 ได้เข้าทำงานตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานบุคคล บริษัทในเครือสหพัฒน์ปิโตรเลียม จำกัด เป็นเวลา 1 ปี แล้วจึงลาศึกษาต่อ สำเร็จปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2537 หลังสำเร็จการศึกษาได้เข้าทำงานตำแหน่งหัวหน้าแผนกพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บริษัทศรีอยุธยาประกันภัย จำกัด (มหาชน) เป็นเวลา 8 ปี จึงเข้าทำงานเป็นอาจารย์ประจำกลุ่มวิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เป็นเวลา 4 ปี จึงลาศึกษาต่อ สำเร็จการศึกษาปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2553